Delillerle:CEVAP

Yazar:

Değerli Alim: Abdullah TURAN'dan Mustafa İSLAMOĞLU'NA CEVAP

Türkçe

2010-03-15 08:08:20

Delillerle:CEVAP Delillerle:CEVAP

Değerli Alim: Abdullah TURAN'dan Mustafa İSLAMOĞLU'NA CEVAP

Bu yazı, sayın Mustafa İslamoğlu'nun, aşağıda zikredilen soruyu

cevaplarken, Şia Ekolü'ne yönelttiği mesnetsiz eleştirilerine cevaptır.

Soru: Ku'ran'da Ehlibeyt kavramı Hz. Nuh, Hz. İbrahim ve Hz. Lut için geçmektedir. Bu Şia kardeşlerimizin açık bir düşünsel çelişkisi midir?

Mustafa İslamoğlu'nun Cevabı: Evet, kanaatim öyledir. Şia'nın bu konuda sıkıntısı var. Sıkıntı nereden kaynaklanıyor? Sıkıntı aslında Allah Resulü'nün nübüvvet mirasının kan bağı yoluyla geçmesi, yani imamet teorisinden kaynaklanıyor, bu birincisi.

İkincisi de Ebu Talib'in mutlaka ve mutlaka bir şekilde kurtarılmaya çalışılmasıdır, efendim.

Peki, nasıl ve nerelere varıyor bu sıkıntı? Bir kere Kur'an'daki birçok kelimeyi hiç alakası olmadığı halde "Eimme" şeklinde okumaya başlıyorlar. Hiç Ehlibeyt'le alakası olmadığı halde Ehlibeyt'e yorumluyorlar.

Hatta Ehlibeyt kelimesi kuranda kan bağından daha geniş bir bağı ifade ediyor. Kesinlikle, yani evin ehli iman ehlidir, aslında. Kur'an'da Hz. Nuh'un oğlu için o senin Ehlibeyti'nden değildir, denilmiyor mu açıkça? Ama oğludur.

Oğul Ehlibeyt'ten olmuyor da, yedi kat yabancı iman edince iman Ehlibeyti'nden oluyor. Peygamberimiz de aynısını demedi mi? Selman biz Ehlibeyt'tendir, demedi mi?

Demek ki, Kur'an'ın bize sunduğu Ehlibeyt kan bağıyla sınırlı değildir.

Ama kan bağıyla ilgili Ehlibeyt kullanımları da vardır, Ku'ran'da. Özellikle spesifik olan fikhi hükümler getiren, mesela işte zekatla ilgili sadakayla ilgili ve özellikle de humusun paylaşım yerleriyle ilgili. Bunlar ayetlerle bellidir.

Ama peygamberlikle ilgili, Al-i İbrahim ve Al-i İmran, yani şimdi burada Ehlibeyt söz konusudur. "Al" ve Ehlibeyt arasında lügatçiler fark var demişseler de, ben doğrusu o söylenen farkın uygulamayla çeliştiği için, nakletmeğe bile gerek görmüyorum.

Dolayısıyla o zaman Şia ne yapıyor? Özellikle de büyük Şia müfessiri Kummi, tefsirinde Hz. Nuh'un oğlunu, Nuh'un oğlu olmaktan çıkarmış ve o senin ehlinden değildir, sözünü de tevil etmiş, Hz. Nuh'un eşi zinadan peydahladı demiş. Tevbe tevbe.....

Şimdi bakın bir şey söyleyeceğim. İftira haramdır. Sadece Müslüman'a değil, kafire de haramdır. Bir insan kafir olunca müşrik olunca ona iftira caiz mi olur? Hayır. Peki niye böyle ... demin söylediğim iki sebep için.

Hz. İbrahim'in babası için de, o konuda da, Arap dilinde örnekleri vardır, amcaya da baba derler, diyorlar. Dolayısıyla o, Hz. İbrahim'in babası değil de amcasıymış; Amcası olunca ne olacak sanki? Yani bunlara hiç gerek yok, dolayısıyla evet, böyledir işte.

Cevap:

Saygıdeğer Mustafa İslamoğlu, Youtube'de yayınlanan, deşifresini yukarıda aktarmış olduğum Ehlibeyt kavramıyla ilgili bir soruya verdiğiniz cevapta, ne yazık ki, Şia Ekolü hakkında bir takım gerçeğe aykırı iddialarda bulunduğunuza şahit olmaktayım.

Bendeniz, yanlış olduğunu gördüğüm bu iddiaları aşağıda birer birer kısaca ele alarak, hem sizin iddialarınızın hangi açıdan yanlış olduğunu açıklayacağım, hem de o konudaki Şia'nın görüşünü özet niteliğinde olsa dahi, delilleriyle ortaya koymaya çalışacağım.

Siz, yukarıdaki cevabınızda özetle demişsiniz ki; Ehlibeyt kavramı Kur'an'da daha geniş bir anlamı ifade ettiği halde, Şia, iki gerekçeden dolayı bu kavramda gerçeğe aykırı olarak alan daraltması yapmıştır.

Birincisi, Peygamberimizin nübüvvet mirasının sırf kan bağıyla geçtiğini, yani imamet teorisini ispat etmek için; ikincisi ise, Ebu Talib'i bir şekilde kafirlikten kurtarıp iman ehli olarak tanıtmak için;

bu iki sebepten dolayı Şia, Ehlibeyt kavramında alan daraltması yaparak onu sadece kan bağıyla irtibatlı olmakla sınırlamış ve dolayısıyla da Peygamberimiz'in Ehlibeyt'inin sadece o hazretin kendi neslinden olan kimselerden oluştuğunu iddia etmiştir.

Ardından da kanınızca Şia'nın bu görüşünü çürütmek maksadıyla özetle demişsiniz ki; Şia'nın bu görüşü kesinlikle yanlıştır. Çünkü Kur'an'da Ehlibeyt kavramı daha geniş bir anlamda kullanılmıştır.

Örneğin açıkça Hz. Nuh aleyhisselam'ın kendi kanından olan oğlunun, onun Ehlibeyti'nden olmadığı söylenmiştir. Keza, peygamberimiz de, kendi neslinden olması bir yana, Arap bile olmayan Selman'ı Farsi'yi kendi Ehlibeyti'nden saymıştır.

Halbuki eğer Şia'nın Ehlibeyt kavramı hakkındaki bu görüşü doğru olsaydı, Hz. Nuh aleyhisselam'ın oğlu Kenan'ın, Şia'nın şart gördüğü kan bağıyla bağlı olma şartına sahip olduğu için o hazretin Ehlibeyti'nden sayılması, Selman'ı Farsi'nin de kan bağıyla bağlı olma şartına haiz olmadığı için, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nden sayılmaması icap ederdi.

Daha sonra da daha ileri giderek, Şia'nın, imamet teorisini ispat etmek amacıyla, hiç alakası olmadığı halde, Kur'an'da yer alan birçok kelimeyi "Eimme" şeklinde okuduğunu ve hiç alakası olmadığı halde, birçok ayeti de Ehlibeyt'e yorumladığını, iddia etmişsinizdir.

İddialarınızı bununla da sınırlı tutmamış, ardından Şia'nın, Kur'an'da Nuh'un oğlunun açıkça onun Ehlibeyti'nden sayılmadığını görünce, bunun altından çıkmak için, Nuh'un oğlunun haşa,

Nuh'a kan bağıyla bağlı olmadığını ve eşinin onu zinadan peydahladığını iddia ettiğini ileri sürmüş ve bunun için de bir Şia müfessiri olan Kummi'nin ismini anarak, bu zatın, Nuh'un eşinin bu oğlunu zinadan peydahladığını yazdığını ileri sürmüş, ardından da Şia'nın böylece, bir peygamber eşine iftira attığını iddia ederek, "tevbe tevbe! İftira atmak kafire bile olsa haramdır" diyerek, Şia ekolünü müfteri olmakla suçlamışsınızdır.

Bununla da yetinmeyerek, Şia'nın aynı takıntı yüzünden, sizce Kur'an'da kafir olduğu belirtilen, Hz. İbrahim peygamberin babası diye nitelenen kişinin de, Kur'an'ı Kerim'e rağmen, aslında onun babası olmayıp amcası olduğunu iddia ettiğini kaydederek,

"Amcası olsa sanki ne olacakmış", şeklinde alaycı bir üslupla sözünüzü bitirmiş ve böylece güya kendi zannınızca Şia Ekolünü yerden yere vurmuşsunuzdur.

Bunlar, sizin (yukarıda yer verdiğimiz cevabınızda) Şia Ekolüne yönelttiğiniz itiraz ve tenkitlerinizdi. Şimdi gelelim yanıldığınız hususlara:

a) Yanıldığınız yada yanlış yere Şia'ya isnat ettiğiniz ve Şia'nın görüşünü yansıtmayan birinci husus; sizin tabirle; Şia'nın, imamet teorisini ispat etmek ve Ebu Talib'i kurtarmak uğruna,

Ehlibeyt'i belirlemede, kan bağını yegane ölçü kabul ettiğine dair iddianızdır. Bu iddianız, kesinlikle Şia'nın görüş ve itikadını yansıtmamaktadır. Aksine, Şia'nın bu konudaki görüş ve inancı, sizin bu isnadınızın tam tersinedir. Şia, sırf kan bağının, Kur'an'da Allah Resulü'ne atfedilen Ehlibeyt kavramının ölçüsü olmayacağı; aksine,

bu anlamdaki Ehlibeyt kavramının yegane ölçüsünün, Ahzab Suresi'nin 33. ayetinde sözü edilen, her türlü kötülüklerden arınmanın, yani "masumiyetin" olduğu görüş ve inancındadır. Şia, bir kimse kan bağıyla ne kadar yakın olursa olsun, bu anlamda bir temizliğe sahip olmadığı sürece, anılan ayette işaret edilen Allah Resulü'nün Ehlibeyti kavramı dahiline giremeyeceği görüşündedir.

Şia, diğer ilahi peygamberler için de aynı kuralın geçerli olduğu ve onlara atfedilen Ehlibeyt kavramında da aynı kriterin geçerli olduğu inancındadır. Bunun içindir ki, Şia, örneğin,

Hz. Adem aleyhisselam'ın katil olan oğlu Kabil'i, Adem aleyhisselam'ın Ehlibeyti'nden kabul etmediği gibi, diğer evlatları içerisinde de sadece masum oldukları bilinen Hz. Habil ve Şis aleyhumasselam'ları o hazretin Ehlibeyti olarak kabul eder. Keza, Hz. Nuh aleyhisselam'ın oğulları içerisinde de bırakın tufanda diğer kafirlerle birlikte boğulup giden Ken'an-ı,

Hz. Nuh aleyhisselam'la birlikte gemiye binip kurtulan diğer üç oğlu içinden de, sadece Hz. Nuh aleyhisselam'dan sonra onun vasisi olan Sam'ın Hz. Nuh aleyhisselam'ın bu anlamdaki Ehlibeyti'nden olduğu görüşündedir.

Evet, Şia, Hz. Nuh'un diğer iki oğlunun ise, masumiyetin şart olmadığı ve Kenan'da olduğu gibi, kafirliğin de, hükmen aile ferdi olmaktan çıkarmadığı, lügat ve örfte söz konusu olan ev halkı anlamındaki Ehlibeyti'nden oldukları görüşündedir.

Bunun içindir ki, Şia, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'ni açıklarken de, aynı ilkeyi esas almaktadır ve O Hazretle kan bağı olan herkesin, bu kavramın kapsamına girmediği; aksine, sadece masum olduklarına inandığı ve masumluklarına dair delil ikame ettiği,

ilki Hz. Ali aleyhisselam ve soncusu Hz. İmam Mehdi aleyhisselam olan on iki Ehlibeyt İmamları'nın[1] ve Allah Resulü'nün; "Babasının Annesi ve Cennet hatunlarının efendisi" olarak nitelediği, biricik kızı Hz. Fatime-i Zehra aleyhasselam'ın, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'ni oluşturduğu görüşündedir. Dolayısıyla Şia,

Allah Resulü'nden önce vefat eden, bizzat kendi kanından olan sevgili erkek evlatları; Tahir ve İbrahim'in ve keza Allah Resulü'nün kızlıkları değil de, bizzat kendi kanından oluşan kızları oldukları sabit olduğu takdirde, Allah Resulü'nün diğer kızları olarak bilinen Zeynep, Ümmi Gülsüm ve Rukiyye'nin de, o hazretin bu anlamdaki Ehlibeyti kavramı dahiline girmedikleri inancındadır.

Keza Şia, aynı gerekçeyle Peygamberimiz'in eşleri içerisinde Hz. Hatice'nin çok yüce bir manevi makama sahip olduğunu vurgulamakla birlikte, o hazret de dahil olmak üzere Allah Resulü'nün eşlerini de,

bu anlamdaki Ehlibeyt'ten saymamaktadır. Yine Şia, on iki Ehlibeyt İmamları dışında; İmam Ali, İmam Hasan ve İmam Hüseyin'in soyundan gelenler de dahil olmak üzere, Ehlibeyt İmamları'nın soyundan gelen diğer kimselerin de, her ne kadar ilim ve irfan ehli olsalar dahi, masumiyet şartına haiz olmadıkları için, bu anlamdaki Ehlibeyt kapsamına girmedikleri görüşündedir. Buna göre Şia, Ehlibeyt sözcüğünü, iki farklı anlamda kullanmaktadır.

Birincisi, Allah Teala tarafından seçilmişliği ifade eden hatta bazı durumlarda masumiyeti dahi gerektiren Ehlibeyt (ev halkı) kavramı,

İkincisi ise, bir ferdin ister kendi soyundan olsun, ister olmasın, aile bireylerini ifade eden lügat ve örf anlamındaki Ehlibeyt (ev halkı) kavramı.

Burada, Şia'nın neye dayanarak Ehlibeyt sözcüğünü bu iki farklı anlamda kullandığı sorulabilir. Bunun cevabı şudur ki, Şia bu anlayışında hem Kur'an'a, hem Allah Resulü'nden gelen hadislere hem de açıklanacağı üzere akıla dayanmaktadır.

Şia, Ehlibeyt sözcüğünü bu iki anlamda kullanmıştır. Çünkü bizzat Kur'an-ı Kerim ve Allah Resulü, Ehlibeyt sözcüğünü bu iki anlamda kullanmış ve ileride göreceğimiz üzere akıl da bu iki anlamı teyit etmekte ve öyle olması gerektiğine hükmetmektedir.

Bakınız, Allah Teala, Kur'an-ı Kerim'de Ehlibeyt sözcüğünü hem seçilmiş, üstün kılınmış, arınmış ve salih kimseler anlamında kullanmıştır; hem de özel bir vasıf yüklemeden aile ferdi anlamında kullanmıştır.

Birinci kullanmaya örnek olarak, Hz. İbrahim ve Hz. İmran aleyhisselam'ın ailesi gibi, eski ümmetlerin içerisinden seçilen Ehlibeyt'ten bahseden ayetlerle Hz. Resulullah sallallahu aleyhi ve alih'in Ehlibeyti'nden bahseden ayetleri zikredebiliriz.

Geçmiş ümmetler içerisinde seçilmişliği ifade eden aile ve Ehlibeyt sözcüklerinin kullanılmasına örnek olarak, Allah Teala'nın şu ayetlerini zikredebiliriz:

Allah Teala, Al-i İmran Suresi'nde geçmiş ümmetler içerisinden seçkin kıldığı bazı kimseler ve soylar hakkında genel bir bilgi vererek şöyle buyurmuştur: "Allah, Âdem'i, Nuh'u, İbrahim ailesini, İmran ailesini, birbirinden gelme bir nesil olarak seçip âlemlere üstün kıldı. Allah işitendir, bilendir.

Sonar da İmran ailesinin seçilmişliği hakkında daha geniş bilgi vererek, şöyle buyurmuştur: "Hani İmran'ın karısı şöyle demişti: "Rabbim! Karnımdakini, azatlı bir

köle olarak sırf sana adadım, benden (bunu) kabul buyur, doğrusu hakkıyla işiten ve bilen ancak Sensin." Onu doğurunca da, Allah onun ne doğurduğunu bilirken,

"Rabbim!" dedi, "Ben kız doğurdum. Elbette erkek, kız gibi değildir. Ben ona Meryem adını verdim ve onu da soyunu da, kovulmuş şeytandan Sana sığındırdım." Rabbi de onu güzel bir kabulle kabul etti ve onu güzel bir bitki gibi yeşertti.

Zekeriya'yı da onun himayesi için görevlendirdi. Zekeriya onun yanına mabette her girişinde, yanında bir yiyecek bulurdu ve "Ey Meryem! Bu sana nereden geldi?" derdi, o da: "Bu, Allah'ın katındandır. Doğrusu Allah dilediğini hesapsız rızıklandırır" derdi.

Sonra yüce Allah başka bir seçilmiş aile olan Hz. Zekeriya aleyhisselam ve ailesine işaretle şöyle buyurmuştur: "Zekeriya da orada Rabbine dua etti: "Rabbim!" dedi, "Bana kendi katından temiz bir nesil bağışla, doğrusu duayı hakkıyla işiten ancak Sensin.

" Böylece o Mabette durmuş namaz kılarken, melekler ona şöyle seslendiler: "Allah sana; Allah tarafından gelen bir Kelime'yi (İsa'yı) tasdik eden, efendi, iffetli, sâlihlerden bir peygamber olarak Yahya'yı müjdeler."

Sonra yüce Allah yeniden İmran ailesine değinerek şöyle buyurmuştur: "Hani melekler şöyle demişti: "Ey Meryem! Allah seni seçti, tertemiz eyledi ve seni dünyaların kadınlarından üstün eyledi." "Ey Meryem!

Rabbine gönülden boyun eğ, secde et, rükû edenlerle birlikte rükû et." Hani melekler demişti ki: "Ey Meryem! Allah sana, Kendinden bir Kelime'yi, müjdeliyor, adı Meryem oğlu İsa, Mesih'tir; dünyada da, âhirette de itibarlıdır ve (Allah'a) yakın kılınmışlardandır." "İnsanlarla, beşikte iken de, yetişkin iken de konuşacaktır ve o, salihlerdendir." Meryem de: "Rabbim!" demişti, "Bana bir insan dokunmamışken nasıl çocuğum olabilir?" Melek de demişti ki: "İşte böyledir, Allah dilediğini yaratır.

Bir işin olmasını dilerse ona; "ol" der; o da oluverir. Ona Kitâb'ı, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretecek, onu İsrâiloğullarına bir peygamber kılacak, ve (o, İsrailoğullarına şöyle diyecek): "Ben size Rabbinizden bir ayet getirdim. Ben sizin için çamurdan kuş sureti yapar ona üflerim, o, Allah'ın izniyle, hemen kuş oluverir.

Allah'ın izniyle anadan doğma körleri, alacalıları iyileştiririm; ölüleri diriltirim; yediklerinizi ve evlerinizde sakladıklarınızı size haber veririm. Eğer inanan kimseler iseniz,

bunda sizin için delil vardır." "Benden önce gelen Tevrat'ı tasdik etmekle beraber, size yasak edilenlerin bir kısmını helal kılmak üzere, Rabbinizden size bir ayet getirdim. Allah'tan sakının ve bana itaat edin; çünkü Allah benim de Rabbim, sizin

de Rabbinizdir. O'na kulluk edin, bu dosdoğru yoldur"[2]

Seçkin kıldığı Hz. İbrahim aleyhisselam, ailesi ve geçmiş ümmetlerden bazı diğer seçilmişler hakkında ise şöyle buyurmuştur: "Bu, kavmine karşı İbrahim'e verdiğimiz hüccetimizdir. Biz dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Doğrusu Rabbin hikmet sahibidir, hakkıyla bilendir. Biz ona İshak'ı ve Yakup'u da armağan ettik, hepsini de doğru yola ilettik.

Daha önce Nuh'u ve soyundan Davud'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yusuf'u, Musa'yı ve Harun'u da doğru yola iletmiştik. Biz iyi davrananları işte böyle mükafatlandırırız. Zekeriya'yı, Yahya'yı, İsa'yı ve İlyas'ı da (doğru yola iletmiştik), bunların hepsi de iyilerden idiler. İsmail'i, Elyesa'yı, Yunus'u, Lut'u da ki,

bunların hepsini alemlere üstün kıldık. Bunların babalarından, soylarından, kardeşlerinden de bir kısmını seçtik ve doğru yola ilettik. Bu, Allah'ın hidayetidir, kullarından dilediğini ona iletir.

Eğer onlar da Allah'a şirk koşsalardı, yaptıkları amelleri elbette boşa giderdi. İşte bunlar kendilerine Kitâb, hüküm ve peygamberlik verdiklerimiz kimselerdir. Eğer kâfirler onları inkâr ederlerse, yerlerine onları inkâr etmeyecek bir kavim getiririz.

İşte bunlar Allah'ın doğru yola eriştirdikleridir, (Ey Resulüm! Sen de) onların yoluna uy, "Sizden buna karşılık bir ücret istemem; bu, sadece herkes için bir hatır-latmadır." de. "[3]

Yine Hak Teala Hz. İbrahim aleyhisselam'ın ailesi hakkında şöyle buyurmuştur: "Yoksa onlar, Allah'ın lütfünden verdiği kimseleri mi kıskanıyorlar? Oysa İbrahim ailesine Kitâb ve hikmet verdik, onlara büyük hükümranlık bahşettik."[4]

Yine yüce Allah seçkin kıldığı Hz. İbrahim aleyhisselam ve ailesi hakkında şöyle buyurmuştur: "Biz ona (İbrahim'e) İshak'ı ve Yakup'u bahşettik. Nübüvveti ve Kitab'ı onun soyundan gelenlere verdik. Onu dünyada mükâfatlandırdık; doğrusu o âhirette de iyilerdendir."[5]

Yüce Allah Enbiya Suresi'nde ise seçkin kıldığı Hz. İbrahim aleyhisselam ve ailesi hakkında genel bir hüküm olarak şöyle buyurmuştur: "Biz, ona (İbrahim'e) İshak'ı ve fazladan bir bağış olarak Yakub'u lütfettik ve her birini salih insanlar yaptık.

Ve onları, emrimiz uyarınca doğru yolu gösteren önderler yaptık. Kendilerine, hayırlı işler yapmayı, namaz kılmayı, zekat vermeyi vahyettik. Onlar daima bize ibadet eden kimselerdi."[6]

Yine yüce Allah, Hz. İbrahim'in ailesi hakkında şöyle buyurmuştur: "O esnada İbrahim'in eşi ayakta idi ve gülünce, "Ona İshak'ı, ardından Yakup'u müjdeledik." Dedi ki: "Vay başıma gelenler! Ben bir kocakarı,

kocam da bir ihtiyar iken, çocuk mu doğuracağım?" Doğrusu bu şaşılacak bir şeydir." (Melekler) dediler ki: "Ey ev halkı! Allah'ın emrine mi şaşıyorsun? Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinize inmiştir. Şüphesiz O, övülmeye layıktır, yücelerin yücesidir."[7]

Yine yüce Allah, Meryem Suresi'nin başından itibaren seçkin kıldığı Hz. Yakup aleyhisselam ve ailesi, Hz. İmran aleyhisselam'ın ailesi, Hz. İbrahim aleyhisselam ve ailesi, keza Hz. Musa ve kardeşi Harun aleyhumasselam ve Hz. İsmail, Hz. İdris aleyhumasselam'dan örnek olarak bahsettikten sonra bunların seçilmiş bir aile ve soy oldukları hakkında genel bir bilgi vererek şöyle buyurmuştur:

"İşte bunlar, Allah'ın kendilerine nimetler sunduğu peygamberlerden; Âdem'in soyundan, Nuh ile beraber taşıdıklarımızdan; İbrahim ve İsrail'in (Yakub'un) neslinden, doğru yola erdirdiğimizden ve seçip beğendiklerimizdendirler. Onlara çok merhametli olan Allah'ın ayetleri okunduğunda onlar ağlayarak secdeye kapanırlardı."[8]

Yine yüce Allah, Hz. Yakub aleyhisselam'ın yerine geçen Hz. Yusuf aleyhisselam'dan bahsederken de şöyle buyurmuştur: "İşte böylece Rabbin seni seçecek, sana (rüyada görülen) olayları yorumlamayı öğretecek; daha önce, ataların İbrahim ve İshak'a nimetlerini tamamladığı gibi, sana ve Yakup ailesine de nimetini tamamlayacaktır. Doğrusu Rabbin hakkıyla bilendir ve hikmet sahibidir."[9]

Yüce Allah, Hz. Musa aleyhisselam ve annesi hakkında ise şöyle buyurmuştur: "Musa'nın annesine: "Onu emzir, kendisine bir zarar geleceğinden endişelendiğinde ise, onu denize (Nil Nehri'ne) bırak; korkma, kaygılanma; Biz şüphesiz onu sana döndüreceğiz ve onu peygamberlerden biri yapacağız" diye vahyettik."[10]

Bu ve burada yer vermediğimiz benzeri birçok ayetlerde açıkça görüldüğü üzere, bu gibi ayetlerde yer alan "İbrahim ailesi, İmran ailesi, Yakup ailesi veya Ehlibeyti ve soyu gibi kavramların, -ayetlerde zikredilen örneklerin hep kan bağıyla bağlı olmalarına ve Al-i İmran Suresi'nin 34. ayetinde Allah Teala tarafından,

onların birbirinden gelme bir nesil oldukları açıkça vurgulanmasına rağmen-, sırf o hazretlerle kan bağıyla bağlı olan kimseler anlamında kullanılmadığı, aksine bu kavramların kapsamına girebilmek için, kan bağından önce,

Allah tarafından seçilmiş, alemlere üstün kılınmış, temizlenmiş olup salihlerden olmanın şart olduğu ortadadır. Öyle ki, şayet bir kimse o hazretlere kan bağıyla bağlı olduğu halde, kafir olmasını bırak; eğer seçilmişlerden, alemlere üstün kılınmışlardan ve salihlerden olmazsa, bu gibi kavramların dahiline girmediği gün gibi açıktır.

Binaenaleyh, bu gibi ayetlerde aile, Ehlibeyt ve soy kavramları lügatte ifade ettiği geniş anlamında değil, seçilmişliği ve üstün kılınmışlığı ifade eden dar bir anlamda kullanılmıştır.

Sizin tabirinizle alan daraltılmasına gidilmiştir. Açıktır ki, hiç kimse, bu ayetlerde yer alan bu kavramlar için, lügat ve örf dilindeki anlamlarını bahane ederek, alan genişletmesine gidemez.

Çünkü Allah Teala, bu kavramlardan bizzat kimleri kastettiğini, o kimselerde aradığı vasıf ve niteliklerin neler olduğunu ve onlara hangi unvan ve görevleri verdiğini açıkça beyan etmiştir. Böylesi bir netliğe rağmen, burada farklı bir tavır sergilemek, açık bir inkarcılıktan başka bir şey olamaz.

Bu arada burada şunu da vurgulamak isteriz ki, ayetlerde de açıkça görüldüğü üzere, bu kavramların dahiline girebilmek için, kişinin, erkek veya kadın olması bir önem arz etmemektedir.

Burada aranan yegana kriter, o kişinin seçilmişlerden ve alemlere üstün kılınmış salihlerden olmasıdır. Eğer bir kimse bu kritere sahip ise, ister kadın olsun,

(İbrahim'in ve İmran'ın eşleriyle Hz. Musa'nın annesi ve Hz. Meryem'de olduğu gibi), ister erkek olsun, (ayetlerde ismiyle yada unvanıyla anılan kutsal erkeklerde olduğu gibi), bu kavramın kapsamına girecektir; aksi takdirde, kan bağı açısından ne kadar yakın olursa olsun, bu kavramın dışında kalacaktır.

Dikkat edilmesi gereken başka bir incelik de şudur ki, anılan ayetlerde aile ve Ehlibeyt kavramı dahiline alınan bu kutsal kimselerin tamamı, Allah Teala'nın seçkin kıldığı kulları olarak gösterilmelerine rağmen, her birisinin kutsallık ve seçilmişlik derecesinin farklı olduğu da ayetlerden anlaşılmaktadır. Peygamberlik görevi verilen zatlar ve Hz. Meryem'de olduğu gibi,

bir kısmının masumiyet makamında olduğu kesin bir dille vurgulanırken; Hz. İbrahim'in eşi ve Hz. Musa'nın annesi gibi, diğer bazılarının ise, Allah Teala'dan vahiy alacak

ve gönderilen meleği görüp konuşabilecek kutsallıkta oldukları beyan edilmesine rağmen, masumiyet makamında olup olmadıkları konusu, açık ve net olarak beyan edilmemiştir.

Aile "ehil" kavramının, Kur'an-ı Kerim'de lügat ve örfte ifade ettiği anlamda kullanılmasına gelince, bunun için onlarca örnek zikredilebilir. Ama biz, sözün fazla uzamaması için, sadece birkaç örnekle yetineceğiz. Bu cümleden şu ayetleri zikredebiliriz:

1- "Hani sen, sabah erkenden müminleri savaş mevzilerine yerleştirmek için

ailenden ayrılmıştın. Allah hakkıyla işiten ve bilendir." (Ali- İmran/121)

2- "Eğer aralarının açılmasından endişelenirseniz, erkeğin ailesinden bir hakem ve kadının ailesinden bir hakem gönderin; bunlar düzeltmek isterlerse, Allah onların aralarını buldurur. Doğrusu Allah her şeyi bilen ve haberdar olandır." (Nisa/35)

3- "Allah, rasgele yeminlerinizden dolayı sizi sorumlu tutmaz, fakat bilerek yaptığınız yeminlerinizden dolayı sizi sorumlu tutar. Bunun da kefareti, ailenize yedirdiğinizin orta hallisinden on düşkünü yedirmek yahut giydirmek ya da bir köle azat etmektir.

Bunları bulamayan üç gün oruç tutmalıdır; yeminlerinizin kefareti işte budur. Yemin ettiğinizde yeminlerinizi tutun. Allah size böylece ayetlerini açıklıyor; umulur ki şükredersiniz." (Maide/89)

4- "Musa süreyi doldurup ailesiyle yola koyulunca, Tur tarafından bir ateş gördü. Ailesine: "Siz bekleyin, ben bir ateş gördüm, belki oradan bir haber yahut ısınmanız için bir ateş parçası getiririm" dedi." (Kasas/29)

5- "Fakat orada Lut var" dedi. Onlar da: "Biz orada kimlerin bulunduğunu çok iyi biliyoruz, onu ve ailesini elbette kurtaracağız, yalnız karısı hariç, o (azapta) kalacaklar arasındadır", dediler." (Ankebut/32)

6- "Biz, bizden bir rahmet ve akıl sahiplerine bir ibret olmak üzere ona (Eyyub'a) hem ailesini hem de onlarla beraber bir mislini bağışladık." (Sad/43)

7- "Bedevilerden (Mekke'nin fethine katılmaktan) geri kalanları, sana: "Bizi mallarımız ve ailelerimiz alıkoydu. Allah'tan bizim bağışlanmamızı dile" diyecekler. Aslında onlar kalplerinde olmayanı dilleriyle söylerler.

Sen de, de ki: "Eğer Allah, size bir zarar gelmesini dilerse, yahut bir fayda elde etmenizi isterse, O'na karşı kimin gücü bir şeye yeter ki? Kaldı ki, Allah yaptıklarınızdan haberdardır.

Aslında siz, Peygamberin ve inananların, ailelerine bir daha dönmeyeceklerini sanmıştınız. Bu, gönüllerinize güzel görünmüştü de kötü sanıda bulunmuştunuz. Böylece hayırsız bir topluluk oldunuz." (Fetih/11-12)

Bu örnekleri daha da çoğaltmak mümkündür. Aslında bu anlamda onlarca ayet bulunmaktadır. Ama söz fazlaca uzamasın diye bu kadarıyla yetiniyoruz. Açıktır ki, bu gibi ayetlerde geçen aile "ehil" kelimesinden bu kelimenin lügat ve örfte ifade ettiği anlam, yani "aile bireyleri" kastedilmiştir.

Evet, Kur'an-ı Kerim'de, asıl anlamı aile olan "ehil" kelimesi, başka anlamlarda da kullanılmıştır. Mesela, bir şehrin halkını belirtmek için, o şehrin ehli, belli bir dine

mensup olanları belirtmek için,

kitap ehli ve belli bir şeye daha layıklığı ifade etmek için, takva ehli ve rahmet ehli, denmiştir. Ama bu gibi tabirlerin konumuzla pek fazla bir alakası bulunmamaktadır. Dolayısıyla da burada üzerinde durmak istemiyoruz.

Binaenaleyh, konumuz açısından Kur'an-ı Kerim'de aile ve Ehlibeyt kavramları, lügat ve örfteki anlamında kullanıldığı gibi, aile içerisinden özel vasıfları taşıyan sadece belli kimseleri ifade etmek için de kullanılmıştır.

Ancak bu ikinci tür kullanımlarda, bu kelimeler lügat ve örf anlamlarından çıkarılarak, özel bir anlamda kullanıldıklarından, mutlaka bu gibi yerlerde özel anlamın kastedildiğini gösteren bir takım emare ve belirtilere de yer verilmiştir.

Yani bu gibi durumlarda, kimlerin kastedildiği, ya bizzat isimleri zikredilerek yada bunu gösterecek vasıflar sıralanarak, alan daraltması veya genişletilmesine gidildiği açıkça gösterilmiştir.

Yukarıda zikrettiğimiz geçmiş ümmetlere ait örneklerde bu husus açık ve net olarak ortadadır. Bunun aksine bir iddiada bulunan kimse, Kur'an-ı Kerim'in açık beyanıyla çelişkiye düşer ki, bu, açıkça inkarcılık demektir.

Mesela; kimse, Allah Teala'nın, seçerek alemlere üstün kıldığını belirttiği, İbrahim ve İmran ailesinden, lügat ve örf anlamındaki aile bireylerin kastedildiğini ve bizzat ayetlerin kendisinde kitap,

hikmet ve nübüvvet gibi makamların verildiği ve tertemiz kılındığı belirtilen kimseler dışındaki aile fertlerinin de bu kavram dahilinde olduğunu söyleyemez. Çünkü aksi takdirde bizzat Kur'an ile çelişkiye düşer. Kur'an'ın açık hükmüyle çelişmek de inkarcılık değil de nedir!

Geçmiş ümmetler hususunda bu açıdan bir şüphe yoktur. Ehlisünnet'in de bu zikrettiğimiz hususta farklı düşünmesi söz konusu değildir. Yani aslında İslam ümmeti bu konuda yekpare aynı görüşü savunmaktadır.

Şia ile Ehlisünnet'in ihtilafı, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'ni anlatan ayet ve hadislerdedir. Şia, hem Kur'an-ı Kerim'de hem de hadislerde sizin tabirinizle alan daraltılmasına gidilerek, Allah Resulü'nün Ehlibeyti olarak,

sadece belli şart ve vasıflara haiz olan kimselerin kastedildiğini savunurken; Ehlisünnet, bunun doğru olmadığını ve Allah Resulü'nün Ehlibeyti'ni açıklayan ayet ve hadislerin lügat ve örfte ifade ettiği geniş mana bir yana, hatta Ehlibeyt kavramı Allah Resulü'nün dilinde, bütün iman ehlini kapsayacak kadar kapsamlı bir anlamda kullanıldığını iddia etmektedir. Söz, bu iki görüşten hangisinin doğru ve isabetli görüş olduğundadır. Bunu anlamamız için, kısaca da olsa, her iki fırkanın

ortaya koyduğu delillere, bakmak zorundayız.

Şia'ya göre; Allah Resulü'nün Ehlibeyti de, aynen yukarıda zikrettiğimiz ayetlerde geçen, Hz. İbrahim'in, Hz. İmran'ın ve Hz. Zekeriya'nın Ehlibeyti gibi, Allah Teala tarafından seçilmiş, alemlere üstün kılınmış, ilahi ilim ve hikmetle donatılmış kimselerdirler; dahası, Allah Resulü'nün kendisi, bütün enbiya ve resullerin en üstünü olduğu gibi, Allah Resulü'nün vasileri olan Ehlibeyti de, Allah Resulü'nün mirascıları olarak, o Hazreti temsil ettikleri için, onların tamamından üstündürler.

Burada Şia'nın, bu görüşünde dayandığı delillere geçmeden önce, bir kez daha bunu vurgulamak isteriz ki, buraya kadarki açıklamamızdan ve şimdiye kadar gözden geçirdiğimiz Kur'an ayetlerinden şu husus açıklığa kavuşmuştur ki, bir peygamberin getirmiş olduğu ilim mirasının ve dahası, ilahi temsilcilik ve misyonunun, o peygamberin oğlu gibi, bizzat onun kanından olan kimselere geçmesi, Kur'an-i Kerim'in tabiriyle de bu kutsal kimselerin hep birbirinden gelme nesillerden olmaları, bir ırkçılık değildir.

Bu, bir krallığın babadan oğula geçmesi gibi, peygamber olan babanın peygamberliği oğluna devretmesi veya sınıfsal toplumlarda olduğu gibi, ilahi seçilişle seçilip üstün kılınmış olan bir kesimin, bu seçilmişliğini ve üstünlüğünü, kendi evlatlarına miras bırakmaları, demek değildir. Eğer, Hz. İshak, İsmail, Yakup, Yusuf, Zekeriya, Yahya aleyhimusselam ve benzeri kutsal şahsiyetlerde yaşandığı gibi, peygamber olan bir babadan sonra onun kanından gelen oğlu da peygamber veya ilahi temsilci olmuşsa,

bu, o sırada böylesi bir misyonu yüklenecek daha layık başka kimsenin olmadığından ve bizzat o kimsenin kendisinin ortaya koyduğu liyakat gereğince ilahi seçimle gerçekleşmiştir. Bunda asla beşeri bir duygu etkin olmamıştır.

Eğer Hz. Zekeriya aleyhisselam hayatının sonlarına doğru "Rabbim! Benim kemiklerim zayıfladı, saçım başım da ağardı ve ben Rabbim, sana ettiğim duamda asla bedbaht olmadım. Doğrusu ben, arkamdan iş başına geçecek yakınlarımdan endişe ediyorum. Karım da kısırdır, tarafından bana bir veli (oğul) bana bahşet ki, o bana ve Yakup ailesine varis olsun.

Rabbim! Onu rızana layık kıl." (Meryem/3-6) şeklinde dua ediyorsa, bu, haşa o ilahi peygamberin ırkçılık duygularına sahip olduğundan değildir. Bu, büsbütün o sırada Hz. Zekeriya'nın ve Yakup ailesinin taşıdığı misyonu yüklenebilecek, onların sahip olduğu ilahi ilim ve hikmete emin olabilecek layık başka bir kimsenin bulunmadığından dolayıdır. Bunun için o hazret de yüce Allah'tan kendisine bu misyona layık bir evlat vermesini niyaz etmektedir.

Şia da eğer, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'ni, Allah Resulü'nün vasileri ve yerindeki halifeleri olarak görüyorsa, bu da bir ırkçılık değildir; aksine, İslam ümmeti

içerisinde bu emaneti taşıyacak, onlardan daha layık bir kimsenin bulunmadığından dolayıdır. Şimdi isterseniz, Şia'nın bu görüşünde dayandığı delillere dönelim:

Yukarıda Şia'nın, bu itikadını, hem Kur'an, Hem hadis, hem de akıla dayandırdığına işaret etmiştik. Şimdi Kur'an-i Kerim'den başlamak üzere, sırasıyla Şia'nın getirdiği bu delillere, özet niteliğinde bir göz atalım.

Şia'nın Kur'an-ı Kerim'den Getirdiği

Delillerden Bazıları:

1-Tathir Ayeti

Allah Teala, Tathir ayeti olarak bilinen bu ayet-i kerime'de şöyle buyurmuştur: "Evlerinizde oturun, eski cahiliye adetinde olduğu gibi açılıp saçılmayın, namaz kılın, zekat verin, Allah'a ve Resulü'ne itaat edin. Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." (Ahzab/33)

Burada bahis konusu olan Hak Teala'nın: "Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." buyruğudur.

Şia, bizzat Ehlibeyt kavramının kullanıldığı ayetin bu bölümüyle ilgili iki iddiada bulunmaktadır.

Birincisi, ayette sözü edilen temizlikten maksat, bütün günahlardan arınma anlamındaki masumiyettir.

İkincisi ise, bu ayetin ilk yarısı ve önceki ve sonraki ayetlerin aksine, bu bölümünde Allah Resulü'nün eşleri kastedilmemiştir. Ayetin bu bölümünden sadece bu ayetin inişi sırasında orada bulunan, Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin kastedilmiştir. On iki imamların diğer dokuz üyesinin de Ehlibeyt kavramına dahil oldukları ve dolayısıyla bu ayetin onları da kapsadığı ise, bizzat Allah Resulü tarafından açıklanmıştır.

Buna karşılık Ehlisünnet Ekolü, öncelikle ayette sözü edilen temizlikten maksadın, Şia'nın iddia ettiği bütün günahlardan arınma anlamındaki masumluk olmadığını, ikinci olarak da bu ayetin ilk yarısının, önceki ve sonraki ayetlerin açıkça Allah Resulü'nün eşlerinden bahsetmesini ve aile kavramının, eşi de kapsadığını gerekçe göstererek, ayetin bu bölümünden de öncelikli maksadın Allah Resulü'nün eşleri olduğunu ve Şia'nın Ehlibeyt olarak gösterdiği fertlerin ise, Allah Resulü tarafından ayetin kapsamı dahiline alındıklarını, ileri sürmüşlerdir.

Görüldüğü üzere, Şia'nın burada iki iddiası vardır. Birincisi, ayette sözü edilen temizlikten masumiyetin kastedildiğidir. İkinci iddiası ise ki, aslında birinci iddianın

bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır; ayette sözü edilen Ehlibeyt kavramından, eşlerin ve bütün aile bireylerinin değil de, sadece belli kimselerin kastedildiğidir.

Nitekim, önceki ümmetlerle ilgili yukarıda naklettiğimiz ayetlerde sözü edilen: "Al-i İbrahim, Al-i İmran ve Al-i Yakup" (İbrahim ailesi, İmran ailesi, ve Yakup ailesi) gibi kavramlardan, o hazretlerin ailelerine intisap eden bütün fertlerin değil de, onların içerisinden sadece Allah Teala'nın ilim, hikmet ve kitap vererek, seçip alemlere üstün kıldığı kimselerin kastedildiğini daha önce hep birlikte görmüştük. Biz, o ayetlerde Allah Teala'nın onları seçip alemlere üstün kılmasından bu sonuca varmıştık.

Şia, bu ayetle ilgili de aynı kuralın geçerli olduğunu ileri sürmektedir. Şia diyor ki, bu ayet ve ileride zikredeceğimiz, birçok diğer ayette, Allah Teala, Peygamber efendimizin Ehlibeyti'nin masum olduğunu ve önceki ümmetlerde kendilerine ilim ve hikmet vererek seçip alemlere üstün kıldığı aileler gibi, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'ne de ilim ve hikmet vererek seçip alemlere üstün kıldığını açıklamaktadır.

Dolayısıyla bu ve benzeri ayetler, geneli değil de, özeli işaret etmektedir. Bu özelin de Peygamberimizin eşleri olmadığı gibi, Şia'nın ileri sürdüğü kimseler dışında, Peygamberle aile bağı olan veya aile bağı olsun yada olmasın iman ehlinden başka hiçbir kimsenin olmadığı ortadadır. Çünkü böyle özel bir mevkie sahip olmayı,

Şia'nın ileri sürdüğü bu zatlar dışında, ne Allah Resulü'nün eşleri iddia etmiştir, ne de ashap da dahil olmak üzere, başka bir iman ehli ve ne de Şia'nın inandığı Ehlibeyt bireyleri dışında kalanların böyle bir mevkiye sahip olduklarına dair herhangi bir emare mevcuttur. Zaten Şia'nın inandığı Ehlibeyt bireyleri dışında kalanların böyle bir iddiaları olsaydı da ki, yoktur; onların gözlerimiz önünde olan yaşam tarzları ve onlardan kalan eserleri onları yalanlan ilk ve en büyük kanıtlar olurdu.

Buna karşılık Şia'nın, Allah Resulü'nün Ehlibeyti olarak masum olduklarına inandığı kimselerin, hem kendileri, böyle özel bir mevkie sahip olduklarını açıkça ifade etmişlerdir hem de onların yaşam tarzları ve bize ulaşan eserleri onların seçilmiş zatlar olduklarının en büyük kanıtları olarak bütün insanlığın gözleri önündedir. Bu hakikati görmemek için bir insanın adeta zorla gözünü kapaması icap eder. Aksi takdirde, gözünü açan bir kimsenin, Ehlibeyt'in gün geçtikçe daha parlayan nurunu görmemesi olası değildir.

Binaenaleyh, Şia'nın, bu ayette geçen Ehlibeyt kavramından sadece özel kimselerin kastedildiği iddiasının temelini, ayette sözü edilen temizlikten masumiyetin kastedildiği tezi oluşturtmaktadır. Bunun dışında getirdiği, ayette geçen "künne" kadın zamirlerinin "küm" erkek zamirine dönüşmesi gibi, kanıtlar ise, sadece bu iddiayı pekiştiren birer emaredir. Yoksa Şia da, ayette geçen

"Ehlibeyt" (ev halkı) sözcüğünün lügat ve örf anlamının, eş de dahil olmak üzere aileye intisap eden bütün fertleri içerdiğini bilmektedir. Bunu inkar etmesi de, zaten söz konusu değildir.

Buna göre, Şia'nın bu görüşünü reddederken, birilerinin; "Ehlibeyt kavramı lügat ve örf açısından, açıkça eş de dahil olmak üzere aileye intisap eden bütün fertleri kapsarken, sözü edilen ayetin öncesi ve sonrasında da açıkça Peygamberin eşlerinden söz edilirken ve Kur'an'da da birçok kez kişinin eşini de kapsayacak şekilde kullanılmışken,

Şia, sırf Peygamberin ilmi mirasının sadece kan bağıyla geçtiği anlamına gelen "İmamet" inancına dair iddiasını kanıtlamak uğruna, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nden bahseden sözünü ettiğimiz Tathir ayetindeki "Ehlibeyt" kavramında alan daraltması yaparak sadece belli kişilerde sınırlamıştır; oysa bu, hem bu kavramın kendi anlamına, hem bu ayetlerdeki söz akışına ve hem de Kur'an'daki diğer kullanımlarına aykırıdır" şeklindeki söylemleri, konuyla alakası olmayan çok basit bir istidlal yöntemidir.

Bu kimselerin, Şia'nın bu iddiasını çürütebilmeleri için, ilk önce yukarıda işaret ettiğimiz, Kur'an'da geçen; "Al-i İbrahim ve Al-i İmran ve Al-i Yakub" gibi kavramların, genel değil de özelde kullanılmalarına makul bir yorum getirerek, onların geçmiş ümmetlerdeki özel kişilerde kullanılmalarını sağlayan gerekçelerin, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nde bulunmadığını ispat etmeleri gerekir; ikinci olarak da Şia'nın, bu ayette özelin kastedildiğine dair ortaya koyduğu bütün delilleri birer birer çürütmeleri icap eder.

Peki Şia, bu ayette sözü edilen temizlikten masumiyetin kastedildiğini nasıl açıklıyor? Şia, bunun için birçok delil ikame etmiştir. Bendeniz, sözü fazla uzatmamak için, bütün bu delilleri burada zikretmeyeceğim. Zat-i aliniz ve isteyen her kes bu delilleri, konu üzerinde yazılmış geniş araştırma makaleleri ve kitaplarda görebilirler. Bendeniz, burada sadece önemli gördüğüm bir delili özetleyerek zikretmekle yetineceğim.

O da şu ki, bir yandan Allah Teala'nın, ayetin bu bölümünde birçok tekit edatı kullanarak sırf Ehlibeyt'ten her türlü kirliliği gidererek onları tertemiz kılmayı irade ettiğini belirtmesi, öte yandan da Allah Resulü'nün, Ehlibeyti'nin kimlerden oluştuğuna dair, ister Şia ister Sünni kaynaklarında yer alan bütün beyanlarında sadece Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'i kendi Ehlibeyti olarak tanıtıp, eşlerini ise bu kavramın dışında tutması ve dahası, konuyla ilgili gelen bütün hadislerde ayetin bu bölümünün ayetin devamı olarak değil de, kendi başına müstakil bir cümle olarak nazil olduğunun yer alması, ayette sözü edilen Ehlibeyt sözcüğünden sırf o hazretlerin kastedildiğini göstermekle birlikte, sözü edilen temizlikten de masumiyetin kastedildiğini ortaya koymaktadır.

Zira Ehlibeyt'in, anılan kimselerle sınırlanması ve sırf onların temizlenmek istendiğinin söylenmesi, bu iradenin, yükümlülük anlamını ifade eden teşrii irade, değil de tahakkuk anlamını ifade eden tekvini irade olduğunu göstermektedir. Çünkü Allah Teala'nın yükümlülüğü ifade eden teşrii temizlik iradesi, sadece Ehlibeyt'le sınırlı değildir ve genele yöneliktir.

Oysa böylesi tekitlerle alanın daraltıldığı ve bu kadar güçlendirilerek temizliğin ifade edildiği bir yerde, Allah Resulü'nün, eşlerini dışarıda tutarak bu kavramı, sadece isimlerini andığımız "Al-i Aba" olarak nitelenen o hazretlere tatbik ettiğini görmekteyiz; bu ise, ancak tekvini iradeyle bağdaşmaktadır.

Malumdur ki, Allah Teala'nın tekvini iradesi ise, muradından şaşmaz ve Allah'ın tekvini olarak irade ettiği her şey, anında gerçekleşir. Çünkü Allah Teala, bir şeyi irade ettiği zaman; ona ol, dediğini, onun da anında oluverdiğini bildirmiştir. Burada da Ehlibeyt'in bütün kirlilikten arındırılıp tertemiz kılınmasını irade ettiğini buyurduğuna göre, bu, bu temizliğin onlarda gerçekleştiğini göstermektedir ve her türlü kirlilikten temizlenmenin anlamı ise masumiyetten başkası değildir.

Bu ayeti kerimenin Allah Resulü tarafından yalnızca Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e tatbik edildiği konusu, Ehlibeyt kaynaklı hadislerde kesin bir gerçek olarak ortaya konmuştur.

Ehlisünnet kaynaklarında da aynı içerikli onlarca muteber hadis nakledilirken, bunu reddeden tek bir hadis dahi nakledilmemiştir. Şimdi isterseniz, bu ayeti kerimede yer alan Ehlibeyt'ten maksadın sadece "Al-i Aba" olarak bilinen bu mukaddes zatlar olduğuna dair Ehlisünnet kaynaklarında yer alan hadislerin bazılarına kısaca bir göz atalım.

Bu arada Allah Resulü'nün, Ehlibeyti'nin kimlerden oluştuğunu açıkladığı bu hadisleri üç gruba ayırmamız mümkündür.

1- Allah Resulü'nün, bizzat o zatların isimlerini anarak, bu ayetin yalnızca onların hakkında indiğini açıkladığı hadisler.

2- Allah Resulü'nün Ehlibeyti'ne; "Al-i Aba" lakabının da verilmesine yol açan, bu zatları abasının altına alarak; "Allah'ım, her peygamberin Ehlibeyti vardır benim de Ehlibeytim bunlardır." dediği ve eşlerini onların dışında tuttuğunu beyan eden hadisler.

3- Bu ayetin inmesinden sonra, Allah Resulü'nün uzun bir süre, her namaza gittiğinde, Hz. Fatıma'nın kapısına da uğrayarak; "Haydin, namaza ey Ehlibeyt, namaza..." buyurarak Ehlibeyt'in, sırf o evde olanlarla sınırlı olduğunu bildiren hadisler.

Bizzat İsimlerin Anıldığı Hadislerden Örnekler:

1- Taberi Ebu Said-i Hudri'den naklen demiştir ki: Allah Resulü şöyle buyurdular: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayeti beş kişi hakkında nazil olmuştur: Benim, Ali'nin, Fatıma'nın, Hasan, ve Hüseyin'in hakkında..."[11]

2- Ebu Said-i Hudri Ümmi Seleme'den naklen şöyle demiştir: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor.) ayeti onun evinde nazil olmuştur. Ümmi Seleme dedi ki: "Ben de o sırada evin kapısında oturmaktaydım ve dedim ki: "Ey Resulullah, ben de Ehlibeyt'ten değil miyim?" Buyurdular ki: "Sen hayır üzeresin, sen Peygamberin zevcelerindensin." Ümmi Seleme dedi ki: "O sırada sadece Allah Resulü, Ali Fatıma, Hasan ve Hüseyin evde bulunmaktaydı."

3- Suyuti İbn-i Murdeveyh'den Ümmi Seleme'nin şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayeti benim evimde nazil olmuştur. Evde yedi kişi vardı. Allah Resulü, Cebrail, Mikail, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin, (r.) Ben ise evin kapısında idim. Dedim ki: "Ey Resulullah, ben de Ehlibeyt'ten değil miyim?" buyurdular: "Sen hayır üzeresin, sen Peygamber eşlerindensin."

4- İbn-i Cerir, İbn-i Ebi Hatem ve Teberani Ebi Said-i Hudri'den şöyle tahriç etmişlerdir: dedi ki, Resulullah şöyle buyurdular: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor.) ayeti beş kişi hakkında nazil olmuştur: Benim, Ali'nin, Fatıma'nın, Hasan, ve Hüseyin'in hakkında..."[12]

5- M. Asım Köksal'ın İslâm Tarihi'nde (c.4, s.60) "ziynet eşyası" konusu geçer. Yazar o bölümde şöyle yazmıştır: "Bir gün, Peygamberimiz, kızı Hz. Fatıma'nın evine geldiğinde Hz. Hasan'la Hüseyin'in üzerlerinde, gümüşten birer bilezik dikilmiş olduğunu görünce, kızı Fatıma'ya, bu gümüşleri çocukların üzerinden sökmesini emretmiş ve ardından da şöyle buyurmuştur:

"Ey Sevban! Bunları filan oğullarına götür! Fatıma'ya, deniz hayvanı dişlerinden yapılan bir gerdanlıkla fil kemiğinden yapılmış iki bilezik satın al; çünkü bunlar benim Ehlibeytim'dirler; onların dünya hayatında, dünya metalarını üzerlerinde taşımalarını arzu etmem."[13]

Peygamber'in, Abasının Altına Alarak Ehlibeyt

Olduklarını Açıkladığı Hadislerden Örnekler:

1- Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensur adlı tefsirinde, Taberanî'nin, Ümmi Seleme'den şöyle tahriç ettiğini bildiriyor: "Resulullah, kızı Fatıma'ya şöyle buyurdular:"Kocanı ve çocuklarını yanıma getir." O da gidip onları getirdiğinde, Peygamber Fedek'ten getirilen abasını onların üzerine attı ve mübarek ellerini onların üzerine koyup şöyle buyurdular:

"Allah'ım, bunlar Muhammed'in ailesidir, kendi rahmet ve bereketlerini Muhammed'in ailesi üzerine indir; nasıl ki İbrahim'in ailesine indirdin. Şüphesiz sen, övülensin, yücesin."Ümmi Seleme diyor: "Ben de abanın altına girmek ve onlara katılmak istedim ve bunun için abanın bir ucunu kaldırdım. Resulullah abayı benim elimden çekti ve şöyle buyurdu:"Sen hayır üzeresin."

2- Suyuti, İbn-i Cerir, İbn-i Münzir, İbn-i Ebi Hatem, Teberani ve İbn-i Murdeveyh'in Peygamber'in zevcesi Ümmi Seleme'den naklettikleri diğer bir hadiste ise şöyle geçer:"Resulullah, Ümmi Seleme'nin evinde uzanmış, üzerine de bir Hayber abası örtmüştü. O sırada Fatıma biraz yemek getirdi. Resulullah:"(Ey Fatıma!) Kocanı ve çocukların Hasan ve Hüseyin'i de bana çağır." buyurdular. Fatıma da onları çağırdı. Yemek yedikleri sırada Resulullah'a: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt,

kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayeti nazil oldu. Bu arada Peygamber üzerindeki abanın fazlasını onların (Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in) üzerine örttüler, ardından da elini abadan çıkarıp göğe kaldırarak şöyle dua ettiler:"Allah'ım, bunlar benim Ehlibeytim ve özgülerimdirler; sen (ey Rabbim), her türlü kirliliği onlardan gider ve onları tertemiz kıl." Allah Resulü, bu sözü üç defa tekrarladı. Ümmi Seleme diyor:"Ben de başımı o örtünün altına soktum ve:"Ey Resulullah! Ben de sizinle miyim?" dedim. Peygamber iki defa:"Sen hayır üzeresin." buyurdular."[14]

3- Suyuti'nin, İbn-i Ebi Şeybe'nin, Ahmed'in, Müslim'in İbn-i Cerir'in, İbn-i Ebi Hatem'in ve Hakim'in Aişe'den tahriç ettikleri bir rivayette ise şöyle yer almıştır:

"Bir gün Resulullah, üzerinde siyah yünden dokunmuş nakışlı bir kumaş olduğu halde dışarı çıktı. O sırada Hasan bin Ali geldi, Peygamber onu o kumaşın altına aldı; sonra Hüseyin geldi, Peygamber onu da o kumaşın altına aldı; sonra Fatıma geldi, Peygamber onu da o kumaşın altına aldı; daha sonra da Ali geldi, Peygamber onu da o kumaşın altına aldı ve ardından: "Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayetini okudu."

4- Taberi'nin tahriç ettiği bir hadiste şöyle yazmıştır: "Bir gün Peygamber, üzerinde siyah yünden dokunmuş nakışlı bir kumaş olduğu halde dışarı çıktı. Bu esnada Hasan geldi, Peygamber onu o kumaşın altına aldı, sonra Ali geldi, onu da o kumaşın altına aldı ve ardından "Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayetini okudu."

5- Taberi Ümmi Seleme'nin şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Peygamber, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin benim yanımda idiler (evimde idiler). Bu arada ben onlar için bir yemek hazırladım. Onu yediler, ardından da uyudular. Peygamber de onların üzerine bir aba yada bir kumaş örttü ve ardından da: "Allah'ım bunlar benim Ehlibeytim'dir. Onlardan her türlü kirliliği gider ve onları tertemiz kıl." diye dua etti."

6- Taberi, Ebi Ammar'in şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Ben Vaile bin Aska'nın yanında oturuyordum. Bu arada orada bulunanlar Ali'yi anarak kendisine küfür ettiler. Onlar kalkıp gidince, bana: "Otur da sana şu küfrettikleri kişi hakkında bilgi vereyim." dedi ve ekledi:

"Ben Allah Resulü'nün yanında bulunuyordum ki yanına Ali, Fatıma Hasan ve Hüseyin de geldi. Bu esnada abasını onların üzerine çekerek: "Allah'ım, bunlar benim Ehlibeytim'dir. Allah'ım, onlardan her türlü kirliliği gider ve onları tertemiz kıl." diye dua etti."

7- Taberi, Ebu Ammar'ın şöyle dediğini tehriç etmiştir: "Ali'nin evine gittim ve Ali'yi sordum. Fatıma, "Resulullah'ı getirmek için gitmiştir" dedi. Bu esnada Resulullah çıka geldi.

Resulullah içeri girdi, ben de içeri girdim. Resulullah sergi üzerinde oturdu, Fatıma'yı sağ yanında, Ali'yi sol yanında, Hasan ve Hüseyin'i de önünde oturttu. Ardından da kendi elbisesiyle onların üzerini örterek: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayetini okudu ve: "Allah'ım bunlar benim ailemdir, Allah'ım bunlar benim ailemdir." buyurdu".

8- Taberi, Ebu Said-i Hudri'den tahriç etmiştir ki, Ümmi Seleme şöyle dedi: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayeti nazil olunca,

Allah Resulü, Ali'yi, Fatıma'yı, Hasan ve Hüseyin'i çağırttı. Üzerlerine Hayber kumaşından bir aba örttü. Ardından da: "Allah'ım, bunlar benim Ehlibeytim'dir. Allah'ım onlardan her türlü kirliliği gider ve onları tertemiz kıl." diye dua etti." Ümmi Seleme diyor: "Ben de sizden değil miyim?" dedim. "Sen hayır üzerisin" buyurdu."[15]

9- Taberi, Ebu Hureyre'den tahriç etmiştir ki, Ümmi Seleme şöyle dedi: "Fatıma, bir tabak içerisinde undan yapılmış helva getirdi ve Resulullah'ın önüne koydu. Resulullah: "Amcanın oğlu ve çocukların neredeler?" buyurdu.

Fatıma: "Evdeler" dedi. Resulullah: "Onları da çağır" buyurdu. Bunun üzerine Fatıma, Ali'ye giderek, "Sen de iki oğlun da Resulullah'ın davetini icabet edin" dedi.

Ümmi Seleme diyor ki: "Resulullah onların geldiğini görünce, elini uzatarak yatak üzerindeki, abayı aldı ve onu yere sererek onları onun üzerinde oturttu. Sonra da abanın dört yanından tutarak kenarlarını onların başı ucunda birleştirdi ve sağ elini Rabbine açarak: "Bunlar Ehlibeyt'tir. Sen onlardan her türlü kirliliği gider ve onları tertemiz kıl" diye dua etti.

10- Taberi, Ömer bin Ebu Şeybe'den şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor" ayeti Ümmi

Seleme'nin evinde nazil oldu.

Bu arada Allah Resulü, Hasan ve Hüseyin'i çağırtarak önünde oturttu, Ali'yi de çağırtarak arkasında oturttu. Sonra kendisinin ve onların üzerini abayla örttü, ardından da şöyle dua etti: "Bunlar benim Ehlibeytim'dir. Onlardan her türlü kirliliği gider ve onları tertemiz kıl." Bu esnada Ümmi Seleme: "Ben de onlardan mıyım?" dedi, Resulullah: "Sen kendi yerindesin ve sen hayır üzerisin" buyurdu."

11- Taberi Amir bin Sa'd'in şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Sa'd dedi ki: "Resulullah'a vahiy nazil olduğunda Ali'yi, iki oğlunu ve Fatıma'yı elbisesinin altına aldı, ardında da şöyle dedi: "Rabbim, bunlar benim ailem ve Ehlibeytim'dir."

12- Taberi, Hakim bin Said'in şöyle dediğini tahriç etmiştir: " Ümmi Seleme'nin yanında Ali bin Ebu Talib'den söz ettik. Ümmi Seleme şöyle dedi: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayeti onun hakkında inmiştir. Ümmi Seleme şöyle devam etti: "Resulullah benim evime geldi ve:

"Kimsenin gelmesine müsaade etme" dedi. Bu arada Fatıma geldi; fakat ben onu babasından alıkoyamadım. Sonra Hasan geldi, ben onun da ceddi ve annesinin yanına gelmesine engel olamadım. Sonra Hüseyin geldi, onu da alıkoyamadım. Böylece Allah Resulü'nün etrafında bir sergi üzerinde toplandılar. Resulullah da abasını onların üzerine örttü sonra da şöyle dua etti: "Bunlar benim Ehlibeytim'dir. Sen onlardan her türlü kirliliği gider ve onları tertemiz kıl" işte onların bir sergi üzerinde toplandıkları zaman bu ayet nazil oldu. Ben de: "Ey Resulullah, ya ben" dedim. "Sen hayır üzeresin buyurdular."

13- Suyuti şöyle rivayet etmiştir: Teberani, Ümmi Seleme'nin şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Fatıma, babasına bir tabak içerisinde yemek getirdi ve onu Resulullah'ın önüne koydu.

Resulullah: "Amcanın oğlu nerededir?" dedi. Fatıma: "Evdedir" dedi. Resulullah: "Git onu da çocuklarını da bana çağır" dedi. Bu arada Fatıma, iki oğlunun elinden tutmuş halde, Ali de onların arkasınca yürüyerek gelip Resulullah'ın yanına vardılar. Resulullah, çocukları kendi kucağında oturttu. Ali ise sağında, Fatıma da solunda oturdu. Ümmi Seleme dedi ki: Bu esnada Allah Resulü yattığımız yerdeki elbiseyi aldı..."[16]

14- Suyuti şöyle rivayet etmiştir: İbn-i Murdeveyh ve Hatib Ebu Said-i Hudri'nin şöyle dediğini tahriç etmişlerdir: "Ümmü'l-Müminin Ümmi Seleme'nin günü idi. Bu esnada Cebrail Allah Resulü'ne "Allah,

sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayetini indirdi. Ravi der: Bunun üzerine Allah Resulü, Hasan, Hüseyin, Fatıma ve Ali'yi çağırttı. Onların üzerini bir elbiseyle örttü.

Ümmi Seleme ise perde arkasındaydı. Sonra da şöyle dua etti: "Allah'ım, bunlar benim Ehlibeytim'dirler. Allah'ım, sen onlardan her türlü kirliliği gider ve onları tertemiz kıl." Ümmi Seleme: "Ey Allah'ın peygamberi ben de mi onlardanım" dedi. Resulullah: "Sen kendi yerindesin, sen hayır üzerisin" buyurdu.'[17]

İslam Kütüp hanesi

Delillerle:CEVAP Delillerle:CEVAP

15- Suyuti şöyle rivayet etmiştir: Tirmizi, İbn-i Cerir, İbn-i Münzir, Hakim bu rivayeti tahriç edip ve sahih olduğunu kaydetmişlerdir. İbn-i Murdeveyeh ve Beyhaki de kendi Sünen'lerinde birçok yoldan rivayet etmişlerdir ki:

"Ümmi Selem şöyle dedi: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayeti benim evimde nazil oldu. Bu esnada Fatıma, Ali,

Hasan ve Hüseyin de evde bulunuyorlardı. Resulullah onların üzerini bir abayla örttü ve şöyle dua etti: "Bunlar benim Ehlibeytim'dirler, o halde onlardan her türlü kirliliği gider ve onları tertemiz kıl."

16- Suyuti şöyle rivayet etmiştir: İbn-i Cerir, Hakim ve İbn-i Murdeveyh Sa'd'ın şöyle dediğini tahriç etmişlerdir: "Resulullah'a vahiy nazil oldu. Bunun üzerine Ali'yi, Fatıma'yı ve iki oğullarını elbisesinin altına aldı ve ardından: "Allah'ım, bunlar benim ailem ve Ehlibeytim'dirler." dedi.

17- Suyuti şöyle rivayet etmiştir: İbn-i Ebu Şeybe, Ahmed, İbn-i Cerir, İbn-i Münzir, İbn-i Ebu Hatem ve Teberani tahriç etmişlerdir, Hakim de bunu rivayet edip doğrulamıştır.

Beyhaki de Sünen'inde Vaile bin Aska'nın şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Resulullah, yanında Hasan, Hüseyin ve Ali olduğu halde Fatıma'ya geldi. Ali ve Fatıma'ya yaklaşıp önünde oturmalarını istedi.

Hasan ve Hüseyin'i de dizleri üzerinde oturttu. Sonra da elbisesiyle onları bürüdü, bu esnada ben onların arkasında bulunuyordum. Ardından da: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayetini okudu."[18]

18- Müslim şöyle rivayet etmiştir: İbn-i Huşeb amcasının oğlundan şöyle nakletmiştir: "Babamla birlikte Aişe'nin yanına gittik ve kendisine Ali'yi sordum. Aişe şöyle dedi: "Bana bir kişiyi soruyorsun ki,

o, Allah Resulü nezdinde en sevimli kimse idi ve Allah Resulü nezdinde diğer en sevimli kimse de onun eşi idi. Ben bizzat kendim gördüm ki, Allah Resulü Ali, Fatıma,

Hasan ve Hüseyin'i çağırdı ve üzerlerine bir elbise örterek: "Allah'ım, bunlar benim Ehlibeytim'dirler. Sen her türlü kirliliği onlardan gider ve onları tertemiz kıl." dedi. Aişe dedi ki: "Ben de onlara yaklaştım ve ey, Resulullah, ben de senin Ehlibeytin'den miyim?" dedim. Allah Resulü: "Uzaklaş, sen hayır üzeresin." dedi.

19- Tirmizi, Ümmi Seleme'nin şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor. ayeti benim evimde nazil oldu.

Ümmi Seleme dedi ki: "O sırada ben de evin kapısında oturmaktaydım. Ben dedim ki: " Ey Resulullah, ben de Ehlibeyt'ten değil miyim?" Buyurdular ki: "Sen hayır üzeresin, sen Peygamberin zevcelerindensin.

" Ümmi Seleme dedi ki: "O sırada sadece Allah Resulü, Ali Fatıma, Hasan ve Hüseyin evde bulunmaktaydı. Onları kendi abasının altına aldı ve "Allah'ım, bunlar benim Ehlibeytim'dirler, sen onlardan her türlü kirliliği gider ve onları tertemiz kıl" diye dua ettiler."

Başka bir rivayette de şöyle yer almıştır: "Resulullah Hasan, Hüseyin Ali ve Fatıma'yı aba altına aldı ve: "Allah'ım, bunlar benim Ehlibeytim ve özgülerimdirler; sen onlardan her türlü kirliliği gider ve onları tertemiz kıl" diye dua etti.

Ümmi Seleme de: "Ben de onlarla birlikte miyim, ey Resulullah?" dedi. Resulullah: "Sen hayır üzerisin" buyurdu."

20- Tirmizi, Ömer bin Ebu Selme'nin şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayeti Ümmi Seleme'nin evinde Allah Resulü'ne inmiştir:

Bunun üzerine Allah Resulü, Hasan, Hüseyin, Fatıma ve Ali'yi çağırttı. Onların üzerini bir elbiseyle örttü. Ali de Resulullah'ın arkasındaydı. Sonra da şöyle dua etti: "Allah'ım,

bunlar benim Ehlibeytim'dirler. Allah'ım, sen onlardan her türlü kirliliği gider ve onları tertemiz kıl." Ümmi Seleme: "Ey Allah'ın peygamberi ben de onlardan mıyım?" dedi. Resulullah: "Sen kendi yerindesin, sen hayır üzerisin" buyurdu." [19]

21- Müslim'in tahriç ettiği bir hadiste ise şöyle yer almıştır: "Bir gün Peygamber, üzerinde siyah yünden dokunmuş nakışlı bir kumaş olduğu halde dışarı çıktı. Bu esnada Hasan geldi, Peygamber onu o kumaşın altına aldı, sonra Hüseyin geldi, peygamber onu da o kumaşın altına aldı, sonra Fatıma geldi Peygamber onu da o kumaşın altına aldı,

sonra Ali geldi Peygamber onu da o kumaşın altına aldı ve ardından "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayetini tilavet

ettiler."[20]

22- Hakim, "Müstedereku's-Sahiheyn" adlı tanınmış eserinde Cafer bin Ebu Talib'in oğlu Abdullah'tan rivayetle şöyle nakletmiştir: "Allah Resulü, Allah'ın rahmetinin inişini gördüğünde şöyle buyurdular: "Çağırın bana çağırın" Safiye; "Kimi çağıralım ey Allah'ın Resulü!" deyince, "Ehlibeytim'i; Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'i çağırın!" buyurdular.

Onlar geldiğinde ise Peygamber-i Ekrem kendi abasını onların üzerine örttü ve daha sonra mübarek ellerini göğe kaldırarak şöyle dediler: "Allah'ım! Bunlar benim soyum ve Ehlibeytim'dir.

Allah'ım! Muhammed ve onun soyuna selam gönder!" İşte bu sırada Allah Teala şu ayeti nazil etti: "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." Hakim bu hadisin senedinin sahih olduğunu kabul etmiştir."[21]

23- Tahavi Müşkilü'l-Asar'da şu hadisi nakleder: Umretu'l-Hamdaniye diyor ki: "Ben Ümmi Seleme'nin yanına giderek: "Ey Ümmü'l-Müminin", dedim, "bu adam hakkında bana bilgi ver; bazıları onu seviyor; bazıları ise onu sevmiyor." Maksadı, Ali bin Ebu Talip idi." Ümmi Seleme: "Senin kendin ne durumdasın? Onu seviyor musun? Yoksa ona düşman mısın?" diye sordu;

Umretu'l-Hamdaniye diyor: "Ben ne onu seviyor ve ne de ona düşmanlık besliyorum" dedim. Bunun üzerine Ümmi Seleme aba hadisini anlatarak şöyle dedi: "Allah Teala, "Allah, sadece sizden ey Ehlibeyt,

kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayetini indirdi; evde sadece Cebrail, Resulullah, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin vardı. Ben: "Ey Resulullah, ben de Ehlibeyt'ten miyim?" diye sordum. Resulullah: "Allah katında senin için hayır vardır" buyurdu. Ben, soruma evet diye karşılık vermesini arzu ediyordum; o zaman evet diye cevap vermesi, benim için, güneşin ışık saçtığı her şeyi bana vermesinden daha sevimli idi."[22]

Allah Resulü'nün, Hz. Ali aleyhisselam'ın Kapısına Gelerek, Ali'nin Evinde Olanların, Ehlibeyti Olduklarını Bildirdiği Hadislerden Örnekler:[23]

1- Taberi Enes'in şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Allah Resulü altı ay boyunca, her namaza gittiğinde Fatıma'nın evine de uğrar ve: "Namaza ey Ehlibeyt, namaza; "Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." derdi."

2- Taberi şöyle tahriç etmiştir: "Bana, Ebu Davut, Ebul-Hamra'dan naklen şöyle bildirdi: "Peygamberin döneminde yedi ay boyunca Medine'de bulundum." Ravi dedi ki: "Bu süre zarfında Allah Resulü'nün,

şafak vakti olduğunda Fatıma'nın kapısına gelerek: "Namaz, namaz, "Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." dediğini gördüm."

3- Suyuti şöyle rivayet etmiştir: "İbn-i Ebu Şeybe, Ahmed, Tirmizi, İbn-i Cerir, İbn-i Münzir, Teberani, Hakim ve İbn-i Murdeveyh Enes'ten şöyle tahriç etmişlerdir ve (bunların bazıları bu rivayeti)

hasan ve sahih bilmişlerdir: "Allah Resulü sabah namazına çıktığında Fatıma'nın da kapısından geçer ve: "Namaza ey Ehlibeyt, "Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." derdi."

4- Suyuti şöyle rivayet etmiştir: "İbn-i Murdeveyh Ebu Said-i Hudri'den şöyle tahriç etmiştir: "Ali Fatıma'yla evlenince, Allah Resulü kırk gün sabah vakti Fatıma'nın kapısına gelerek: "Allah'ın salam,

rahmet ve bereketi sizin üzerinize olsun ey Ehlibeyt, namaza Allah'ın rahmeti üzerinize olsun, "Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." Ben, sizinle savaş içinde olanla savaş; sizinle barış içinde olanla da barış içindeyim." derdi."

5- Suyuti şöyle rivayet etmiştir: "İbn-i Cerir ve İbn-i Murdeveyh Ebul-Hamra'nın şöyle dediğini tahriç etmişlerdir: "Peygamberin döneminde sekiz ay boyunca Medine'de bulundum.

Bu süre zarfında defalarca Allah Resulü'nün şafak vakti olduğunda Ali'nin kapısına gelerek, ellerini kapının iki yananına koyarak: "Namaz, namaz, "Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." dediğini gördüm."

6- Suyuti şöyle rivayet etmiştir: İbn-i Murdeveyh İbn-i Abbas'ın şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Biz dokuz ay boyunca Allah Resulü'nün her namaz vaktinde Ali'nin kapısına gelerek: "Allah'ın selamı,

rahmeti ve bereketi üzerinize olsun ey Ehlibeyt, "Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." Namaza, Allah'ın rahmeti üzerinize olsun." Allah Resulü, bunu her gün beş defa tekrarlardı."

7- Suyuti şöyle rivayet etmiştir: Teberani Ebu Hamra'nın şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Ben, altı ay boyunca Allah Resulü'nün Fatıma'nın kapısına gelerek, "Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." ayetini okuduğunu gördüm."

8- Tirmizi Enes bin Malik'in şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Bu ayet indikten sonra Allah Resulü, altı aya yakın Fatıma'nın evine uğrayarak: "Namaza, ey Ehlibeyt,

"Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." derdi."

9- Fahr-i Razî tefsirinde şöyle yazmıştır: Allah Resulü'ne:"Ey Peygamber kendi ehlini (aileni) namaza emret ve onun üzerinde sebatla dur."[24] ayeti nazil olduktan sonra Resulullah Hz. Ali ve Hz. Fatıma'nın evine gidip;"Namaz vaktidir, Ey Ehlibeyt! "Allah sadece, sizden ey Ehlibeyt, kirliliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak istiyor." derdi."

Şimdi burada sormak istiyorum. Acaba Allah Resulü'nün, bu ayet-i kerimenin inmesinden sonra veya indiği esnada yalnızca "Al-i Aba" olarak isimlenen bu zatları bazen isimleriyle anarak: "Allah'ım bunlar benim Ehlibeytim'dir" buyurması, bazen onları ya kendi evinde yada Hz. Ali aleyhisselam'ın evinde abasının altına alarak, eşlerini dışarıda tutarak sadece onlar hakkında:

"Bunlar benim Ehlibeytim'dir" deyip hayır duada bulunması, bazen de bu ayetin ve keza Allah Resulü'ne ailesini namaza emretmesini emreden ayetin inmesinden sonra altı ay veya daha az yada daha çok bir süre boyunca sadece onların kapısına uğrayarak "Namaz vaktidir, ey Ehlibeyt, haydin namaza!" buyurması, sizce hiçbir özel anlam ifade etmiyor mu? Eğer bütün bunların özel bir anlamı yoksa ve Ehlisünnet kardeşlerimizin iddia ettiği gibi, bu ayette de ondan önceki ve sonraki ayetlerde olduğu gibi,

aslında Allah Resulü'nün eşlerine hitap ediliyorsa, peki neden Allah Resulü, bu zatlar hakkında yaptığı gibi, eşlerini de abası altına alarak haklarında hayır duada bulunmuyor ve dahası, onlar da bu zatlarla birlikte aba altına girerek, Allah Resulü'nün Ehlibeyti hakkında yaptığı hayır duaya ortak olmak istediklerinde ise, onlara:

"Aslında bu ayetler sizin hakkınızda inmiştir, dolayısıyla da sizin yeriniz Ehlibeyt'e duanın yapıldığı bu aba altının baş köşesidir, buyurun siz abanın baş köşesinde yerinizi alın; bu, bu ayetlerin ilk hitabının bir gereği olarak,

sizin en doğal hakkınızdır; ben bu eylemimle sadece, size hitap eden bu ayetlerin kapsamı dışında kaldıkları düşünülebilecek olan Ehlibeytim'in diğer üyelerini de ümmetime tanıtmak istiyorum" buyuracağı yerde,

bunun tam tersini yaparak onlara: "Siz benim Ehlibeytim'den değilsiniz, sizin yeriniz farklıdır" anlamına gelen cümleler sarf ederek onların abanın altına girmesine müsaade etmiyor.

Keza eğer bu eylemin özel bir anlamı yoksa ve de özellikle de Allah Resulü'nün soyundan gelip iman ehli olan ve dahası sadece iman ehli olan herkes, Allah Resulü'nün Ehlibeyti sayılıyorsa, peki neden Allah Resulü kızı Hz. Fatıma, damadı Hz. Ali ve torunları Hz. İmam Hasan ve İmam Hüseyin hakkında yaptığı bu

davranışı ya da bir benzerini,

sizce Allah Resulü'nün soyundan gelen kızları olan ikinci halife Osman'ın eşleri Rukiyye ve Ümmi Gülsüm ile Ehlisünnet kardeşlerimizin tabiriyle Peygamberin sadece bir kızıyla evlenme şerefini bulan Hz. Ali'ye karşın,

Peygamberin iki kızıyla evlenerek iki nur sahibi olan Osman hakkında da yapmıyor. Bir defa da olsa neden onları da çağırıp abasının altına alarak "Allah'ım, bunlar da benim Ehlibeytim'dir" buyurmuyor veya sadece bir namaz vaktinde de olsa, mescide giderken,

neden bir gün de yolunu değiştirip, Osman'ın kapısına uğrayarak: "Namaz vaktidir, ey Ehlibeyt, haydin namaza!" buyurmuyor, Osman'ın evinin nerede olduğunu mu bilmiyordu, yoksa haşa Allah Resulü, normal bir insandan bile kabul edilemez olan bir yanlışa düşerek, kızları arasında yersiz bir ayrımcılık mı yapıyordu?

Hayır, aziz kardeşim, Allah Resulü hakkında böyle bir vehime kapılmaktan Allah'a sığınırız. Allah Resulü ne yapmışsa, mutlaka bir hikmet üzere ve bizzat Allah'ın emri gereği yapmıştır.

Eğer Allah Resulü eşlerini abanın altına kabul etmemişse, onları Allah'ın emri gereği kabul etmemiştir, eğer kızları olduğu söylenen Osman'ın eşleri Rukiyye ve Ümmi Gülsüm'ü de bu işe dahil etmemişse, bunu da Allah'ın emri gereği yapmıştır.

Burada eğer bir ayrımcılık varsa ki yoktur, bu da bizzat Allah'ın emri gereği olan bir ayrımcılıktır. Bütün bunların anlamı, biz Şia'nın anladığı gibi, Allah Resulü'nün seçilerek alemlere üstün kılınan Ehlibeyti'nin, o dönemde sadece bu zatlarla sınırlı olduğundan başkası değildir.

Bunun içindir ki, Allah Resulü, kızı Fatıma'ya karşın bildiğimiz, o üstün sevgi ve tevazüyü sergiliyor ve bu tanıma Hz. Meryem gibi seçilmiş kadınların da dahil olduğunu bildiği halde, onu, cennet hanımlarının efendisi olarak ümmete tanıtıp,[25] hakkında: "Fatıma benim bir parçamdır, onu inciten beni incitir, beni inciten ise Allah'ı incitir.

Fatıma'nın rızası benim rızam, benim rızam da Allah'ın rızası, Fatıma'nın öfkesi benim öfkem, benim öfkemse Allah'ın öfkesidir. Fatıma! Allah senin rızanla razı olur ve senin öfkenle öfkelenir"[26] buyuruyor.

Yine "babasının annesi" olarak hitap ettiği bu biricik kızı, yanına geldiğinde ayağa kalkıyor, elini öperek yerinde oturtuyor ve hakkında: "Fatıma insan türünden bir cennet hurisidir, ben ondan cennet kokusunu alıyorum." buyuruyor.[27] Bir gazve veya yolculuğa giderken de ayrıldığı en son kişi o oluyor, döndüğünde ise uğradığı ilk kişi o oluyor.[28] Ve….

Bunun içindir ki, Hz. Ali'ye, hepimizin bildiği, o üstün değeri veriyor ve: "Sen dünyada da ahirette de benim kardeşimsin, sen bana nispet Harun'un Musa'ya olan mevkiine sahipsin,[29] sen benim ilim şehrimin kapısısın[30],

sen benim vasimsin, sen benim vaatlerimi yerine getirirsin, sen benim borçlarımı ödersin[31], ben kimin mevlası isem sen de onun mevlasısın[32] gibi iltifatlarla kendisini yüceltiyor ve ümmetine ondan öne geçmemelerini öğütlüyor.

Bunun içindir ki, kendisini Hz. İmam Hasan ve İmam Hüseyin için binek yapıyor ve bu sahneyi görüp de Hz. Hasan ile Hüseyin'e hitaben: "Ne de yüce binektir sizin bineğiniz" diyen sahabesine:

"Ne de ulu binicidirler onlar" diye cevap vererek onların bu yücelemeye layık olduklarını vurguluyor ve haklarında: "Hasan, ve Hüseyin bendendir, ben de onlardanım, onları seven beni sevmiştir,

onlara düşmanlık eden bana düşmanlık etmiştir, onlar otursalar da imamdırlar, kalksalar da imamdırlar", buyuruyor ve bu tanıma, kendisi ve babaları Hz. Ali haricinde bütün ilahi peygamberlerin de dahil olduğunu bildiği halde, onları cennet gençlerinin efendileri olarak ümmetine tanıtıyor.

Evet, size soruyorum, insaflıca cevaplayın, tarih boyunca Ehlibeyt düşmanlarının Ehlibeyt'e karşı sürdürdükleri, sizce ve herkesçe de bilinen bütün o yakıp yok etme, terör, engelleme ve hakikatleri gizleme veya tahrif etme çabalarına rağmen, ister Şia, ister Ehlisünnetin bütün ana kaynaklarını süsleyen bu bazılarına işaret ettiğimiz veya etmediğimiz,

Allah Resulü'nün bu yüce şahsiyetler hakkında buyurduğu yüzlerce tanıtıcı beyanı, onların Allah Resulü'nün, Allah Teala tarafından seçilerek alemlere üstün kılınan Ehlibeyti'ni oluşturduklarını ortaya koymuyor da neyi ortaya koyuyor? Bütün bunlara başka ne anlam verilebilir?

Burada şu gerçeği de hatırlatmadan geçmeyeceğim ki, hatta sizin Allah Resulü'nün Ehlibeyt kavramını bütün iman ehli için kullandığına bir şahit olarak zikretmiş olduğunuz, Allah Resulü'nün: "Selman biz Ehlibeyt'tendir" buyrukları da sizin iddianızı değil, Şia'nın görüşünü ortaya koyan başka bir delildir. Çünkü Allah Resulü'nün bu buyruğunda,

bizzat kendilerini de bu kavramın dahiline alarak "Biz Ehlibeyt" tabirini kullanması, Ehlibeyt diye tanımlanan kimselerin sadece erdemlerin, faziletlerin ve üstünlüklerin timsali olan şahsiyetlerden oluştuklarını ortaya koymaktadır ki,

Allah Resulü de, o dönemde ashabı içerisinden Selman'ın da kazanmış olduğu yüce erdemler ve faziletler açısından bu yüce erdemler sahibi grubun safına katılmaya yaklaştığını,

ya da hatta onların arasına katılmaya hak kazandığını ifade etmek amacıyla buyurmuştur. Yoksa eğer Allah Resulü'nün dilinde ve ümmet arasında Ehlibeyt kavramı, bütün iman ehlini kapsayan bir kavram olsaydı,

bu durumda Allah Resulü'nün, ashabın içinden sadece Selman'ı ayırarak, "Selman da biz Ehlibeyt'tendir" şeklinde bir ifadede bulunması çok anlamsız ve yersiz bir tabir olurdu. Allah Resulü ise böylesi anlamsız ifadelerde bulunmaktan yücedir.

Bunun içindir ki, Allah Resulü Ehlibeyti'nden bahsederken onları bütün erdemlerin kaynağı ve timsali olarak tanıtmış ve şöyle buyurmuştur: "Muhammed'in Ehlibeyti nübüvvet ağacı, rahmet evi ailesi, risaletin durağı, meleklerin uğrak yeri ve ilim madenidirler."[33]

Keza Allah Resulü: "Hiç bir kimse biz Ehlibeyt'le kıyaslanamaz."[34] buyurarak, Ehlibeyt'in bütün İslam ümmetinin üstünde olduğunu vurgularken, Ehlibeyt'in bir üyesi olan Hz. İmam Ali aleyhisselam da İslam ümmetinden bir kimsenin onlarla neden mukayese edilemeyeceği gerçeğini biraz daha açarak Ehlibeyt'i şu tabirlerle tanıtmıştır:

"Muhammedin Ehlibeyti'ne bu ümmetten kimse kıyas edilemez. Asla onların nimetlerinin ulaştığı kimse, onlarla eşit konuma getirilemez. Onlar dinin temeli ve yakinin direğidirler. Aşırılığa giden onlara dönmeli, geride kalan da onlara ulaşmalıdır. Hak velayet sahibi yalnızca onlardır. Vasiyet ve veraset de onlara aittir." [35]

Burada sormak isterim, Allah aşkına söyleyin, Allah Resulü: "Ben sizin aranızda iki paha biçilmez emanet bırakıyorum; o ikisine sarıldığınız sürece asla dalalete düşmezsiniz; Allah'ın Kitabı (Kur'an) ve Ehlibeytim olan itretimi.

Hiç şüphesiz, bu ikisi (Kevser) havuz(u) başında bana varıncaya dek, hiçbir zaman birbirinden ayrılmazlar. Bakın benden sonra onlara nasıl davranacaksınız?"[36] buyurarak, ümmetine Kuran-ı Kerimle birlikte Ehlibeyti'ne de sarılmalarını emrederken, Ehlibeyt kavramından neyi ve kimleri kastetmiştir? Acaba birisinin kalkıp da, Allah Resulü'nün,

burada Ehlibeyt kavramından, sizin bu sözcüğe anlam olarak sözlerinizde ileri sürdüğünüz, bütün ehl-i imanı kastettiğini söylemesi mümkün müdür? Böyle bir şey söyleyene: "Emanet edilen şey, bütün ehl-i iman olduğuna göre,

o zaman emanet edildiği kimseler de kafirler mi oluyor?" denmez mi? Yani o zaman Allah Resulü kafirlere mi hitap ederek: "size iki baha biçilmez emanet bırakıyorum. Onların birisi, Kur'an-i Kerimdir, diğeri de bütün ehli imandır" mı,

buyurmuştur?" Bu hadisi bu şekilde anlamlandırana, akıllı insanlar bir yana, deliler dahi gülmez mi? Bu hadise böyle bir anlam vermek, gülünç duruma düşmek

olduğuna göre, bundan, bu hadisteki Ehlibeyt kavramının bütün ehli imanda değil de, sadece Allah Resulü'nün Ehlibeyti sayılan belli kimselerde kullanıldığı ortaya çıkmaktadır.

Yine soruyorum, Allah aşkına söyleyin, Allah Resulü'nün: "Bu ikisi (Kur'an ve Ehlibeyt) yarın kıyamet gününde havuz (Kevser havuzu) başında bana dönünceye dek asla birbirlerinden ayrılmazlar, o ikisine sarıldığınız müddetçe asla sapmazsınız..." buyruğundan, Ehlibeyt'in de Kur'an-ı Kerim gibi, masum olduğu anlaşılmıyor mu? Anlaşılmıyor diyorsanız,

peki o zaman bu ikisinin asla ayrılmamalarının ve onlara tutunanın asla sapmamasının, anlamı nedir? Doğrusu, hiçbir selim akıl sahibinin, Allah Resulü'nün bu sözüne masumiyetten başka bir anlam vermesi olası değildir.

Bu ikisinin birbirinden asla ayrılmamasının anlamı, ister bilgi, ister inanış, ister düşünce, ister, erdem, ister eylem olsun, bütün sahalarda onların hep birlikte olduğundan başkası değildir ve olamaz. Bunun içindir ki, başta İmam Ali olmak üzere, Ehlibeyt İmamları, kendilerinden söz ederken, kendilerini konuşan Kur'an olarak da tanıtmışlardır.

Durum bu kadar açık iken yine soruyorum, Allah aşkına söyleyin, Allah Resulü'nün, Kur'an'la eş değer kılarak, ümmetine iki paha biçilmez emanetin birisi olarak emanet ettiği, bu Ehlibeyt'i kimlerdir?

Ashabın bu kavram dahilinde olmadığında kimsenin bir kuşkusu yoktur. Peki, acaba Allah Resulü'nün eşlerinin de bu kavram dahilinde olduğunu söylememiz mümkün müdür? Onların kendilerinin böyle bir iddiaları olmadığı halde ve yaşamlarında Cemel Olayı'nda olduğu gibi,

Kur'an'la çelişen onlarca tutarsız davranışları, bütün ümmetçe bilindiği halde, biz nasıl, onların da, Allah Resulü'nün asla Kur'an,'dan ayrılmayacaklarına tanıklık ettiği, Ehlibeyti'nden olduklarını iddia edebiliriz? Bu konuda da hakemliği selim vicdanlara bırakıyorum.

Allah Resulü'nün, Ehlibeyti'ni tanıttığı, bütün İslam kaynaklarını süsleyen, onlarca diğer buyruklarında da durum aynıdır.

Örneğin, Allah Resulü'nün aşağıda bazılarına değineceğimiz şu buyruklarını, bütün iman ehline yorumlamak veya masumiyetten başka bir anlam vermek mümkün müdür?

Allah Resulü şöyle buyurmuştur: "Ey insanlar! Hiç şüphesiz, fazilet, şeref ve üstünlük Allah'ın Resulü'ne ve onun zürriyetine (Ehlibeyti'ne) aittir. Öyleyse batıl (yollar, görüşler, şahıslar) sizi alıp kendileriyle götürmesin."[37]

"Benim Ehlibeytim, Nuh'un gemisi gibidir; kim ona bindiyse kurtuldu ve kim ondan geri kaldıysa boğuldu. Yine benim Ehlibeytim sizin aranızda, Benî İsrail kavminin 'Hıtta' kapısı gibidir; kim o kapıdan girdiyse bağışlandı."[38]

"Yıldızlar (denizlerde yolunu kaybedenlerin) boğulmaktan amanda kalmalarına (kurtulmalarına) vesiledirler; benim Ehlibeytim ise ümmetimin ihtilâftan kurtulmalarına vesiledir. Bu yüzden Arap'tan bir kabile onlara muhalefet ederse, ihtilâfa düşer ve şeytanın hizbinde yer alır."[39]

"Benim Ehlibeytim'i kendi aranızda, vücuttaki baş ve baştaki iki göz gibi kabul edin; baş, gözler olmadan yolunu bulamaz."[40]

"O ikisinden (Kur'an ve Ehlibeyt'ten) öne geçmeyin; yoksa helâk olursunuz; onlardan geri kalmayın, yoksa helâk olursunuz; onlara (Ehlibeyt'e) bir şey öğretmeğe de kalkışmayın; zira onlar sizden daha bilgilidirler."[41]

"Evlatlarınızı şu üç haslet üzerine eğitin; Peygamberinizin sevgisi, Ehlibeyti'nin sevgisi ve Kur'an okumak."[42]

"Allah'ı, size bahşettiği nimetlerinden dolayı sevin; beni de, Allah'ı sevdiğiniz için sevin, Ehlibeytim'i de, beni sevdiğiniz için sevin."[43]

Zeyd bin arkam demiştir ki: "Allah Resulü'nün yanında bulunuyordum. Bu arada Fatıma evinden çıktı ve yanında Hasan ve Hüseyin, arkalarında ise Ali olduğu halde, Allah Resulü'nün odasına doğru gitmeğe başladılar.

Allah Resulü onlara baktı ve şöyle buyurdu: "Kim bunları severse, beni de sevmiş olur kim de bunlara düşmanlık beslerse, bana düşmanlık beslemiş olur."[44]

"İslam'ın temeli, benim ve Ehlibeytim'in sevgisidir."[45]

"Bir gün Al-i Muhammed'in sevgisi üzere olmak, bir sene ibadet etmekten daha yeğdir. Kim de bu sevgi üzere ölürse cennete girer."[46]

"Bir kul için, ben onun kendisinden, ailem de ailesinden, soyum da soyundan ve zatım da zatından daha sevimli olmadıkça mümin olamaz."[47]

"Biz Ehlibeyt'i ancak takva ehli olan mümin sever, bedbaht münafıktan başkası da bize düşmanlık beslemez."[48]

Ebu Bekir'den dedi ki: "Allah Resulü'nün, kurdurduğu bir çadırı yanında, bir Arap yayına yaslanmış olarak durduğunu gördüm. Çadırda sadece Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin vardı.

Bu arada Allah Resulü şöyle buyurdu: "Ey Müslümanlar topluluğu, ben bu çadır

ehliyle barışık olanlarla barışığım, onlarla savaşlı olanlarla da savaşlıyım, onlara dost olanlara dostum. Onları ancak, gerçekten mesut olan kimse sever, gerçekten bedbaht olup soyu bozuk olandan başkası da onlara düşman olmaz."[49]

"Kul kıyamet gününde bir adım dahi atmadan, dört şeyden dolayı sorgulanacaktır; Ömrünü nede tükettiğinden, bedenini nede eskittiğinden, malını nereden kazanıp nerede harcadığından ve biz Ehlibeyt'in sevgisinden."[50]

Allah Resulü şöyle buyurdu: "Bir kimse benim sevgimden dolayı Ehlibeytim'i sevmedikçe, mümin olamaz." Ömer bin Hattab: "Ehlibeytin'i sevmenin nişanesi nedir?" diye sorunca da, Allah Resulü: "Budur" dedi ve eliyle Ali'ye işaret etti."[51]

"Kim Âl-i Muhammed'in (Peygamber'in Ehlibeyti'nin) sevgisi üzere ölürse, şehit olarak ölmüştür. Şunu bilin ki, kim Âl-i Muhammed'in sevgisi üzere ölürse, (günahları) bağışlanmış bir hâlde ölür.

Bilin ki, Âl-i Muhammed'in sevgisi üzere ölen kişi, tövbe etmiş bir şekilde ölmüştür. Şunu bilin ki, Âl-i Muhammed'in sevgisi üzere ölen, imanı kâmilleşen bir mümin olarak ölmüştür. Bilin ki, Âl-i Muhammed'in sevgisi üzere ölen kişiyi, (önce) ölüm meleği, sonra da Münker ve Nekir cennetle müjdeler.

Bilin ki, Âl-i Muhammed'in sevgisi üzere ölen kişi, bir gelinin kocasının evine uğurlandığı gibi cennete doğru uğurlanır. Bilin ki, Âl-i Muhammed'in sevgisi üzere ölen kimse için kabrinde cennete doğru iki kapı açılır.

Bilin ki, kim Âl-i Muhammed'in sevgisi üzere ölürse, Allah onun kabrini rahmet meleklerinin ziyaret yeri yapar. Bilin ki, Âl-i Muhammed'in sevgisi üzere ölen kişi, Resulullah'ın sünneti ve hak cemaatinin çizgisinde ölmüştür.

Bilin ki, kim Âl-i Muhammed'in buğzu ve düşmanlığı üzere ölürse, kıyamet gününde alnına: 'Allah'ın rahmetinden umudu kesilmiştir' şeklinde yazılı olarak haşredilir. Şunu iyice bilin ki, Âl-i Muhammed'in düşmanlığı üzere ölen bir kimse, kâfir olarak ölmüştür. Şunu da bilin ki, Âl-i Muhammed'in buğzu ve düşmanlığı üzere ölen kimse, hiçbir zaman cennet kokusunu almayacaktır."[52]

Allah aşkına söyleyin, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'ne yönelik bütün bu övgülerini ve yüceltmelerini neye yorumlamak ve kime atfetmek gerekir? Bütün bu övgülerden bütün ehl-i iman kastedilmiştir, demek mümkün müdür? Böyle bir şeyi söylemek insanı gülünç kılmaz mı?

Yine Allah aşkına söyleyin, bütün bu tariflerden ve tanımlardan, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nin Allah Teala tarafından seçilerek alemlere üstün kılınan yüce erdem sahibi şahsiyetler ve hak önderler oldukları ortaya çıkmıyor mu?

Sonuç itibariyle Allah Resulü'nün döneminden itibaren Ehlibeyt kavramı, Şia'nın

inandığı gibi, sadece erdemlerin ve faziletlerin timsali konumunda olan başlarında Allah Resulü'nün bulunduğu belli bir grubu ifade etmekteydi.

Bu grubun ise o dönemde sadece Allah Resulü, Hz. İmam Ali, Hz. Fatıma, Hz. İmam Hasan ve Hz. İmam Hüseyin'den oluştuğu bizzat Allah Resulü tarafından çeşitli yöntem ve tabirlerle ümmete açıklanmış ve tanıtılmıştır. Zaten Şia'nın inandığı da bundan başkası değildir.

2- Mübahele Ayeti[53]

Allah Resulü'nün özel anlamda Ehlibeyti'ni belirleyen ayetlerden bir diğeri de Mübahele ayeti olarak bilinen Al-i İmran Suresi'nin 61. ayeti kerimesidir. Bu ayeti kerimede Allah Teala,

Resulü'ne hitaben şöyle buyurmuştur: "Sana gelen bilgiden sonra, kim seninle bu hususta tartışacak olursa, ona de ki: Gelin, çocuklarımızı ve çocuklarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım, sonra da Allah'ın lânetini yalancıların üzerine kılalım."

Bilindiği üzere Allah Teala bu ayet-i kerimeyi Allah Resulü ile tartışmaya gelen Necran Hıristiyan temsilcilerinin Allah Resulü'nün sunduğu burhan ve delillere rağmen inat sürdürmeleri üzerine indirmiş ve hakkın ortaya çıkması için son çare olarak onlarla lanetleşerek, Allah Teala'nın lanet ve azabının yalancının üzerine inmesini istemesini emretmiştir.

Allah Resulü de Allah Teala'nın emrettiği gibi, sadece kendi Ehlibeyti'ni alarak onlarla lanetleşmeye çıkmış, ama onlar gördükleri o nurlu çehreler karşısında lanetleşmeyi göze almayarak önceden söz verdikleri halde, bu sözlerinden vazgeçerek, Allah Resulü'yle bir şekilde anlaşma yoluna giderek kendilerini kurtarmaya çalışmışlardır.

Biz, burada İslam tarihinin çok önemli hadislerinden olan bu olayın detayını anlatmak istemiyoruz. Bu konuyu bilmek isteyen her kes, İslami tarih, siyer, hadis kitaplarının yanı sıra herhangi bir tefsirde mezkur ayetin tefsirine baktığında olayın tüm detaylarını görebilir. Bizim burada üzerinde durmak istediğimiz husus, Allah Resulü'nün ayette emredilen görevi gerçekleştirirken, kendi ailesinin çocukları olarak sadece, Hz. İmam Hasan ve İmam Hüseyin'i,

kadınları olarak da sadece Hz. Fatıma'yı ve ailenin büyükleri olarak da sadece kendisiyle İmam Ali'yi öne çıkarması ve Ehlibeyti'nin sadece bu zatlardan ibaret olduğunu buyurmasıdır. Böylece Allah Resulü,

kendisi gibi seçilmişlerden olup, İslam dinini temsil etme makamına sahip olan ailesinin sınırlarını bir kez daha çok belirgin çizgilerle çizmiş ve sizin tabirinizle alan daraltmasına giderek,

kalbinde hastalık olanlar hariç, kimseye bu konuda bir tereddüt yeri bırakmamıştır. Allah Resulü bu hadisede sergilediği açık tavrıyla, eşlerinin bu anlamda Ehlibeyti'nden olmadıklarını açıkça ortaya koyarken, Hz. Fatıma dışında, Allah Resulü'nün kızlarından olduğu söylenen

o dönemde hayatta olan Ümmi Gülsüm'ü çağırmamakla da onun Allah Resulü'nün kanından gelen kızı olsa dahi, bu anlamdaki Ehlibeyti'nden olmadığını da gözler önüne sermiş ve böylece bu ayette de özel anlamdaki Ehlibeyt'in kastedildiğini açıkça ortaya koymuştur.

İsterseniz, bu konuda gelen hadislere yer vermeden önce, Ehlisünnetin önde gelen şahsiyetlerinden Zemahşerî'nin, "El-Keşşaf" adlı tefsirinde bu hadiseyle ilgili yazdıklarına bir göz atalım. Zemahşeri anılan tefsirinde şöyle yazmıştır:

"Allah Resulü Necran Hıristiyanlarını mübaheleye (lanetleşmeye) çağırdığı zaman, onlar şöyle dediler: "Müsaade edin, dönüp bu konuda biraz düşünelim. Kendi aralarında konuştuklarında ise, düşünce önderleri olan Akıb'e:

"Ey Mesih'in kulu! Senin görüşün nedir?" diye sordular. O ise: "Ey Hıristiyan topluluğu! Andolsun Allah'a ki, siz Muhammed'in Allah tarafından gönderilen bir peygamber olduğunu ve O'ndan hak bir kitap getirdiğini anlamışsınızdır.

Allah'a andolsun ki, Allah peygamberiyle lanetleşen hiçbir ümmetin büyükleri hayatta kalmamış ve küçükleri de büyümemiştir. Eğer onunla lanetleşirseniz, kesinlikle hepimiz helâk oluruz. Bununla beraber yine de kendi dininizin üzerinde kalmak istiyorsanız, onunla vedalaşın ve kendi yurdunuza dönün."

Bu arada Allah Resulü lanetleşmek üzere, Hz. Hüseyin'i kucağına almış, Hz. Hasan'ın elinden tutmuş, peşi sıra Hz. Fatıma ve onun peşi sıra da Hz. Ali olduğu halde çıkageldiler ve onlara: "Ben dua ettiğim zaman siz de amin deyin." diye buyurdular.

Necran papazı bu manzarayı görünce, Hıristiyanlara dönerek şöyle dedi: "Ey Hıristiyan topluluğu! Ben öyle simalar görüyorum ki, eğer Allah'tan onların hürmetine dağı yerinden koparmasını isterlerse, koparır. Onlarla lanetleşmeyin. Çünkü eğer lanetleşirseniz, hepiniz helâk olursunuz ve kıyamet gününe kadar yeryüzünde bir Hıristiyan dahi kalmaz.

Bunun üzerine Hıristiyanlar, Allah Resulü'ne: "Ey Ebe'l-Kasım! Biz mübahele etmemeye karar verdik; sen kendi dininde kal, biz de kendi dinimizde." dediler.

Allah Resulü ise onlara şöyle buyurdular: "Eğer mübahele etmiyorsanız, İslâm dinini kabul edip Müslüman olun ki, Müslümanların menfaat ve zararlarına ortak olasınız."

Hıristiyanlar bunu kabul etmeyince de, Allah Resulü: "Bu durumda ben sizinle savaşacağım." buyurdular. Onlar ise şöyle dediler: "Biz Arap milletiyle savaşmaya güç yetiremeyiz. Fakat seninle bir anlaşma yapmaya hazırız.

Eğer bizimle savaşmaz, bizi korkutmaz ve bizi kendi dinimizden döndürmezseniz, her yıl size iki bin elbise veririz. Bunların yarısını Sefer ayında diğer yarısını da Recep ayında veririz. Bundan başka, bir de demirden dokunmuş otuz adet zırh veririz."

Allah Resulü buna razı oldu ve şöyle buyurdular: "Canım elinde olan Allah'a andolsun ki, Necran ehlinin helâk olma vakti gelip çatmıştı. Eğer onlar mübahele etmiş olsalardı,

şüphesiz ki maymun ve domuz şeklini alacaklardı ve bu sahra onlar için ateşten bir cehenneme dönüşecekti. Necran halkının ağaçlarının üstündeki kuşlar da dahil olmak üzere bütün Necran halkı helâk olacaktı. Bir yıl geçmeden de bütün Hıristiyanlar yok olup gideceklerdi."

Zemahşerî, daha sonra Ehlibeyt'in yüceliği hakkında Aişe'den naklettiği bir hadise de yer vererek, bu ayetin Ehlibeyt'in Allah katında çok yüce bir makama sahip olduğunu ortaya koyduğunu şöyle açıklıyor:

"Allah Teala bu ayette, Ehlibeyt'i 'kendimiz' diye tabir edilen kimseden de öne geçirmiş ve böylece, onların Allah katındaki özel konumlarını ve yakınlık derecelerini açıkça bildirmiştir. Bu ayet, 'Ashab-ı Kisa'nın (Ehlibeyt'in) fazilet ve üstünlüğü için en büyük ve en güçlü delildir..."[54]

Evet, gerçekten bu ayet-i kerime, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nin Allah Resulü gibi Allah katında seçilmişlerden olup, çok özel bir konuma sahip olduklarını ve yalnızca onların Allah Resulü gibi,

İslam dinini temsil etme yetkisine sahip olduklarını açıkça ortaya koymuştur. Bunda kimsenin bir kuşkusu olamaz, nitekim Ehl-i Sünnet'in önde gelen diğer bir büyük müfessiri Fahr-i Razî de tefsirinde Zemahşerî'nin naklettiği bu rivayeti aynen nakletmiş ve Zemahşerî'nin ayetin tefsiriyle ilgili görüşüne katılarak şöyle demiştir: "Bil ki, bu hadisin doğru olduğunda tefsir ve hadis ehli ittifak ve icma etmişlerdir."

Gerçekten de eğer bu olay pratikte gerçekleşmez ve Allah Resulü sadece o mukaddes zatları yanına alarak mübaheleye çıkmasaydı, ayette yer alan çocuklarımız, kadınlarımız ve kendilerimiz sözcüklerinden başka kimselerin de kastedildiği öne sürülebilirdi. Mesela; "kadınlarımız" kelimesiyle Hz. Fatıma'yla birlikte Allah Resulü'ne atfedilen diğer kızları ve zevceleri,

"kendilerimiz" kelimesiyle de yalnızca Peygamberin kendisisinin kastedildiği ileri sürülebilirdi. Fakat Allah Resulü'nün yalnızca kendisiyle birlikte bu dört şahsiyeti

mübahele (lanetleşme) için götürmesi,

İslam ümmeti içerisinde yalnızca onların seçilmişlerden olup İslam dinini temsil etme ve İslam dinine önderlik etme makamına sahip olduklarını ortaya koyarken, Allah Resulü'nün bu anlamdaki ailesinin de yalnızca o zatlardan ibaret olduğunu ve

Hz. Ali'nin ise, Allah Resulü'nün kendisi konumunda olduğunu açıkça gözler önüne sermiştir. Bizce bu ayet-i kerimenin ortaya koyduğu bu açık gerçekten kaçmak, ancak açık bir inatçılıktan başka bir şeyin sonucu olamaz.

Şimdi isterseniz, Allah Resulü'nün, bu ayet-i kerimenin indiği sırada sergilediği eylemine ilaveten Ehlibeyti'nin yalnızca bu zatlardan ibaret olduğunu açıklayan buyruklarından bazılarına işaret edelim.

1- Müslim şöyle rivayet etmiştir: "...Amir babası Sa'd bin Ebu Vakkas'tan naklen dedi ki: Sonra Muvaye Sa'd'i kınayarak: "Seni Ebu Turab'a (Hz. Ali'ye) küfretmekten alıkoyan nedir?" dedi.

Sa'd şöyle cevap verdi: "Ben, Allah Resulü'nün onun hakkında buyurduğu üç şeyi hatırlıyorum. Bunun için ona asla küfredemem. Ben, kırmızı develer yerine sadece o sözlerden birisinin benim hakkımda olmasını tercih ederdim.

Ben, Allah Resulü'nün, Ali'yi götürmediği bir savaşında; Ali, Allah Resulü'ne: "Ey Resulullah beni çocuklar ve kadınlarla mı bırakıyorsun?" deyince, Allah Resulü ona şöyle buyurdu: "Arzu etmez misin ki bana oranla Harun'un Musa'ya oranla sahip olduğu mevkide olasın, ancak benden sonra peygamberlik yoktur." Yine ben, Allah Resulü'nün Hayber gününde: "Yarın bayrağı öyle birisine vereceğim ki,

o Allah'ı ve Resulü'nü sever, Allah ve Resulü de onu sever." buyurduğunu duydum. Biz de o kişinin kendimiz olmasını çok arzuladık, ama Allah Resulü: "Bana Ali'yi çağırın" buyurdu. Ali kendisine getirildi.

Gözleri rahatsızdı. Allah Resulü ağzının suyuyla onun gözlerine sürdü sonra da bayrağı ona verdi, Allah onun eliyle zafer getirdi. Yine: "Gelin çağıralım, oğullarımızı ve oğullarınızı..." ayeti nazil olunca, Allah Resulü, Ali'yi, Fatıma'yı, Hasan ve Hüseyin'i çağırdı ve: "Allah'ım, bunlar, benim ailemdir." buyurdu." (Sahih-i Müslim, c. 4, s 1871, hadis no: 2404)

2- Hakim şöyle rivayet etmiştir: "...Amir bin Sa'd babasından naklen demiştir ki: "...Gelin, çocuklarımızı ve çocuklarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım...

" ayeti nazil olunca Allah Resulü, Ali'yi, Fatıma'yı, Hasan ve Hüseyin'i çağırdı ve: "Allah'ım, bunlar, benim ailemdir." buyurdu." Hakim şöyle demiştir: "Bu hadis şeyheynin şartlarına göre sahihtir ama onlar tahriç etmemişlerdir." (Müstedrek-i

Sahiheyn, hadis no: 4719)

3- Tirmizi şöyle rivayet etmiştir: Amir bin Sa'd babasından naklen demiştir ki: "...Gelin, çocuklarımızı ve çocuklarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım..." ayeti nazil olunca Allah Resulü, Ali'yi,

Fatıma'yı, Hasan ve Hüseyin'i çağırdı ve: "Allah'ım, bunlar, benim ailemdir." buyurdu." Ebu İsa şöyle demiştir: Bu hadis hasan, garip, ve sahihtir. (Tirmizi, c. 5, s. 225, hadis no: 2999)

4- Tirmizi şöyle rivayet etmiştir: "... Amir babası Sa'd bin Ebu Vakkas'tan naklen dedi ki: Sonra Muvaye Sa'd'i kınayarak: "Seni Ebu Turab'a (Hz. Ali'ye) küfretmekten alıkoyan nedir?" dedi.

Sa'd şöyle cevap verdi: "Ben, Allah Resulü'nün onun hakkında buyurduğu üç şeyi hatırlıyorum. Bunun için ona asla küfredemem. Ben, kırmızı develer yerine sadece onların birisinin benim hakkımda olmasını arzu ederdim. Ben, Allah Resulü'nün, Ali'yi götürmediği bir savaşında; Ali, Allah Resulü'ne: "Ey Resulullah beni çocuklar ve kadınlarla mı bırakıyorsun?" deyince,

Allah Resulü ona şöyle buyurdu: "İstemez misin ki bana oranla Harun'un Musa'ya oranla sahip olduğu mevkide olasın, ancak benden sonra peygamberlik yoktur." Yine ben, Allah Resulü'nün Hayber gününde: "Yarın bayrağı öyle birisine vereceğim ki,

o Allah'ı ve Resulü'nü sever, Allah ve Resulü de onu sever." buyurduğunu duydum. Biz de o kişinin kendimiz olmasını çok arzuladık ama Allah Resulü: "Bana Ali'yi çağırın" buyurdu. Ali kendisine getirildi. Gözleri rahatsızdı.

Allah Resulü ağzının suyuyla onun gözlerine sürdü sonra da bayrağı ona verdi, Allah onun eliyle zaferi getirdi. Yine: "Gelin çağıralım, oğullarımızı ve oğullarınızı..." ayeti nazil olunca, Allah Resulü, Ali'yi, Fatıma'yı,

Hasan ve Hüseyin'i çağırdı ve: "Allah'ım, bunlar, benim ailemdir." buyurdu." Ebu İsa şöyle demiştir: Bu hadis hasan ve sahihtir ama bu yönden gariptir. (Tirmizi, c. 5, s. 225, hadis no: 3724 ve 13170)

Şimdi soruyorum, acaba Allah Resulü'nün böylesi açık tavır ve buyruklarına rağmen, birilerinin kalkıp da ayette geçen oğullarımız, kadınlarımız ve kendilerimiz kavramları geneldir; dolayısıyla da Allah Resulü'nün bütün evlatları ve eşleri bir yana,

hatta o zamanda yaşayan bütün ashabı içeriyor demesi, Allah Resulü'ne haşa öğretmenlik yapmak değildir de nedir? Biz böylesi bir hatadan Allah'a sığınırız.

3- Salavat Ayeti

Allah Resulü'nün, Allah tarafından seçilmiş anlamında Ehlibeyti'nin, Şia'nın inandığı gibi, sadece Hz. Fatıma-ı Zehra ve on iki Ehlibeyt İmamları'ndan ibaret olduğunu açıkça ortaya koyan bir diğer ayet-i kerime de Salavat Ayeti olarak bilinen Ahzab Suresi'nin 56.

ayetidir. Allah Teala, bu ayet-i kerimede kendisinin ve meleklerinin Peygamberine salat ettiklerini bildirerek, müminlerin de Allah Resulü'ne salavat getirmelerini emretmiştir. Allah Teala şöyle buyurmuştur: "Allah ve melekler, Peygamber'e salavat getirirler. Ey müminler siz de ona salavat getirin ve tam bir teslimiyetle salam verin."

Bu ayet-i kerime'nin, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nin sadece andığımız zatlardan ibaret olduğuna delalet etmesi, ister Şia, ister Ehlisünnet kaynaklarında mütevatir olarak Allah Resulü'nden nakledilen bu ayette yer alan salavat emrine dair açıklayıcı emri ve tefsiridir. Şöyle ki, bu ayet-i kerime nazil olunca ashap,

Allah Resulü'ne: "Ey Resulullah, sana salam vermeyi biliyoruz, ama sana nasıl salavat getirelim?" diye sormuş, Allah Resulü de onlara salavat getirme şekli olarak öyle açıklamalarda bulunmuşlardır ki, bu açıklamalar,

bir yandan Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nin de bu ayetin kapsamında olduğunu ortaya koyarken, diğer yandan da aynı zamanda Ehlibeyt'te aranan kriterleri de açıkça gözler önüne sermiştir.

Bütün tefsir, siyer ve hadis kaynaklarında mütevatir şekilde geldiği üzere Allah Resulü yukarıda işaret edilen soruya şu cevabı vermiştir: "Bana salavat getirirken şöyle deyin: "Allah'ım, her iki alemde de Muhammed'e ve Ehlibeyti'ne salat et,

nasıl ki, İbrahim ve Ehlibeyti'ne salat ettin ve bereketini Muhammed'e ve Ehlibeyti'ne indir; nasıl ki İbrahim'e ve Ehlibeyti'ne bereketini indirdin. Şüphesiz sen övülensin, ve yücesin."[55]

Bu naklettiğimiz tabir, Allah Resulü'nden konu hakkında nakledilen en veciz tabirlerinden birisidir. Bu hususta benzer içerikli onlarca hadis, Ehlisünnetin,

Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim de dahil olmak üzere bütün hadis kaynaklarında, bu ayeti tefsir eden bütün tefsir kitaplarında ve konuya değinen siyer ve tarih gibi bütün diğer kaynaklarında mütevatir olarak rivayet edilmiştir.

Allah Resulü'nün bu buyruğuna dikkat eden hiç kimsenin, bu buyruğun aynı zamanda Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nden olabilme kriter ve ölçüyü de ortaya koyduğunu anlamaması mümkün değildir.

Çünkü Allah Resulü bu kesin buyruğunda kendisiyle Hz. İbrahim'i ve kendi Ehlibeyti ile Hz. İbrahim'in Ehlibeyti'ni aynı kefeye koymuş ve müminlerden de Allah Teala'dan Hz. İbrahim'e indirdiği rahmet ve bereketin aynısını kendisine, Hz. İbrahim'in Ehlibeyti'ne indirdiği rahmet ve bereketin aynısını da kendi Ehlibeyti'ne indirmesi için dua etmelerini emretmiştir.

Böylece de aynı zamanda Allah Teala'nın ve meleklerinin Peygamber'e gönderdiğini bildirdiği, ayette sözü edilen salat ve rahmetten de nasıl bir salat ve rahmetin kastedildiğini açıkça gözler önüne sermiştir.

Allah Resulü'nün bu buyruğu, bir açıdan da aynen yine bütün İslami kaynaklarda mütevatir olarak nakledilen Tebuk savaşı sırasında buyurduğu Menzilet hadisi gibidir ki,

Allah Resulü o buyruğunda da kendisini Hz. Musa'nın yerine koyarken, Hz. Ali'yi de Hz. Musa'nın kardeşi Harun'un yerine koymuş ve Medine'de kendi yerinde bıraktığı Hz. Ali'ye hitaben: "Ey Ali, bana oranla Harun'un Musa'ya olan mevkiinde olmak istemez misin?" diye buyurmuş, Hz. Ali de, emredersiniz anlamını ifade eden: "sem'en ve taaten" diye arz etmiştir.

Allah Resulü'nün bu ayet-i kerime hakkındaki bu açık beyanı, Ehlibeyti'nin, ancak bu ayette sözü edilen rahmete mazhar olabilecek kimselerden oluştuğunu, açıkça gözler önüne sermektedir. O halde bize düşen,

bu ayette sözü edilen rahmetin nasıl bir rahmet olduğunu anlamaktır. Onu anladığımızda, Allah Resulü'nün o rahmete layık Ehlibeyti'nin kimlerden ibaret olduğunu da rahatça anlayabiliriz. Allah Resulü,

bu alanda da bize ışık tutmuştur. Çünkü müminlere, bu ayetin bir gereği olarak, Allah Teala'dan Hz. İbrahim ve Ehlibeyti'ne indirdiği rahmetin aynısını kendisi ve Ehlibeyti için de indirmesini istemlerini emretmekle ayette sözü edilen rahmetten nasıl bir rahmetin kastedildiğini açıkça beyan etmiştir.

O halde biz, Allah Teala'nın Hz. İbrahim ve Ehlibeyti'ne nasıl bir rahmet indirdiğini anladığımız takdirde, o rahmete layık olma kriterlerini de anlamış olur ve böylece de ancak bu kriterlere sahip olan kişilerin Allah Resulü'nün Ehlibeyti olduğunu anlarız.

Şimdi isterseniz yine Kur'an'a dönelim ve Allah Teala'nın Hz. İbrahim ve Ehlibeyti'ne nasıl bir rahmet ve bereket indirdiğini görelim ve o rahmet ve berekete mazhar olmada aranan ölçü ve kriterlerin neler olabileceğini görelim.

Allah Teala Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetinde Hz. İbrahim ve Ehlibeyti'ne indirdiği rahmet ve bereketten söz etmiştir. Biz burada bu ayetleri birer birer ele alarak inceleyecek değiliz. İsteyenler ve Kur'an tefsiri yapan siz kardeşimiz, bu ayetlere

müracaat eder ve derince bir tefekkür edersiniz. Biz burada bu ayetlerden sadece bir kaçına işaret etmekle yetineceğiz. Zaten basiret ehli için örnekleri çoğaltmaya gerek yoktur. Onlar tek bir ayetle de kendi yollarını bulurlar.

Bakınız, Hak Teala Hz. İbrahim'in ailesi hakkında şöyle buyurmuştur: "Yoksa onlar, Allah'ın lütfünden verdiği kimseleri[56] mi kıskanıyorlar? Oysa İbrahim ailesine Kitâb ve hikmet verdik, onlara büyük hükümranlık (imamet) bahşettik."[57]

Yine yüce Allah, seçkin kıldığı Hz. İbrahim ve ailesi hakkında şöyle buyurmuştur: "Biz ona (İbrahim'e) İshak'ı ve Yakup'u bahşettik. Nübüvveti ve Kitab'ı onun soyundan gelenlere verdik. Onu dünyada mükâfatlandırdık; doğrusu o âhirette de iyilerdendir."[58]

Yüce Allah, Enbiya Suresi'nde ise seçkin kıldığı Hz. İbrahim ve ailesi hakkında genel bir hüküm olarak şöyle buyurmuştur: "Biz ona (İbrahim'e) İshak'ı ve fazladan bir bağış olarak Yakub'u lütfettik ve her birini salih insanlar yaptık.

Ve onları, emrimiz uyarınca doğru yolu gösteren önderler yaptık. Kendilerine hayırlı işler yapmayı, namaz kılmayı, zekat vermeyi vahyettik. Onlar daima bize ibadet eden kimselerdi."[59]

Yine yüce Allah, İbrahim ailesi hakkında şöyle buyurmuştur: "O esnada İbrahim'in karısı ayakta idi ve gülünce, "Ona İshak'ı ardından Yakup'u müjdeledik." Dedi ki: "Vay başıma gelenler! Ben bir kocakarı,

kocam da bir ihtiyar iken çocuk mu doğuracağım?" Doğrusu bu şaşılacak bir şeydir." (Melekler) dediler ki: "Ey ev halkı! Allah'ın emrine mi şaşıyorsun? Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinize inmiştir. Şüphesiz O, övülmeye layıktır, yücelerin yücesidir."[60]

Görüldüğü üzere bu ayet-i kerimeler Allah Teala'nın Hz. İbrahim ve Ehlibeyti'ne verdiği rahmetlerin neler olduğunu açıkça gözler önüne sermektedir. Peki onlar nelerdir? Bu ayet-i kerimler, onların özetle, kitap ilmi,

hikmet, büyük hükümranlık (imamet), nübüvvet, salihlerden olmak, Allah'ın emri uyarınca hidayet eden, yani masum olan hidayet imamları olmak gibi ilahi lütufların Hz. İbrahim ve Ehlibeyti'ne verilen rahmet ve bereket olduğunu açıklamaktadır.

Allah Teala salavat ayetinde de bu rahmet ve bereketlerin Allah Resulü'ne de verdiğini bildiriyor ve müminlere Resulü için de dua etmelerini emrediyor. Allah Resulü de Ehlibeyti'nin de bu ayet kapsamında olduğunu beyan buyuruyor.

Peki, Allah aşkına söyleyiniz, Allah Resulü'nün Ehlibeyti olduğu söylenen kimseler içerisinde, kimler böylesi özel bir rahmete mazhar olma liyakatine sahipti?

Eşleri mi? Yoksa Şia'nın, (yine) Kur'an-ı Kerim ve Allah Resulü'nün kendi açık beyanlarına dayanarak kabul ettiği, Hz. Fatıma-ı Zehra ve on iki Ehlibeyt imamları mı?

Allah Resulü'nün eşlerine baktığımızda ne onların kendilerinin böyle bir iddiaları olduğunu görüyoruz. Ne de iddia etseler bile bir kimse onlardan bunu kabul eder. Çünkü onların yaşamları baştan sonuna kadar böylesi ilahi lütuflarla yüzde yüz çelişen davranış ve eylemlerle doludur.

Hani onların, sizce en büyüklerinden olan Ümmil-Müminin Aişe'nin yaşamına baktığımızda bu ilahi lütuflara layık olabilecek hiçbir vasfın ve eylemin kendisinde bulunmadığı bir yana, aksine bu rahmet ve bereketlerle çelişen davranışlar sergilediğine tüm ümmet şahittir.

Bırakın, Kur'an'ı Kerim'in evinde oturmasına dair açık emri ve Allah Resulü'nün bizzat kendisine yaptığı açık uyarısına rağmen, Allah Resulü'nden sonraki on binlerce müminin kanının haksız yere akıtılmasına sebebiyet veren fitnenin merkezinde yer almasını,

Allah Resulü'nün huzuru şeriflerinde bile o ve arkadaşı Allah Resulü'nü öylesine üzmüşlerdir ki, Allah Teala sırf ona ve ona eşlik eden arkadaşına ihtar namına Kur'an'da Tahrim Suresi diye bir sure indirmiş ve Hz. Nuh ve Hz. Lut peygamberin eşlerini de kendilerine hatırlatarak,

insanın kendisinde bir erdem olmadıkça peygamber eşi olmanın insana bir yarar sağlayamayacağını ve böyle devam ederlerse, sonlarının boşanma olacağını açıkça bildirerek çok ağır bir şekilde kendilerini ikaz etmiştir. Allah Resulü'nün diğer eşlerinden ise bu alanda bahsetmeğe gerek yoktur.

Peki, bir daha soruyorum, Allah aşkına söyleyin, Allah Teala'nın, Nisa Suresi'nin 54 ayeti ve benzer ayetlerde bahsettiği İbrahim ailesine verdiği (İbrahim ailesine Kitâb ve hikmet verdik, onlara büyük hükümranlık (imamet) bahşettik.) kitap, hikmet ve büyük hükümranlık (imamet) rahmeti,

Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nden kimlere verilmiştir? Veya Allah Resulü'nün Ehlibeyti olduğu söylenen kimselerden kimler bu ilahi lütuflara layık idiler ve bu lütuflara mazhar olma kriterine sahip idiler?

Ve Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nden kimler kendilerine böylesi ilahi lütuf ve rahmetlerin verildiğini iddia etmiş ve gereğini de ortaya koymuştur? Yine Allah Resulü çeşitli beyan ve tabirlerle Ehlibeyti'nden,

kimlerin böylesi ilahi rahmetlere mazhar olduğunu açıklamıştır? Acaba Allah Resulü'nün, "babasının annesi", "cennet hurisi", Allah Teala'nın seçip temiz kıldığını ilan ettiği Hz. Meryem gibi kutsal kadınlar da dahil olmak üzere, "cennet

kadınlarının efendisi" ve benzeri yüce vasıflarla vasıflandırdığı biricik kızı

Hz. "Fatıma-ı Zehra ve kendisinin dünya ve ahiretteki kardeşi olduğunu ilan ettiği, ilminin kapısı Hz. Ali ve cennet gençlerinin efendileri olarak ümmetine tanıtıp haklarında "Bu ikisi otursalar da imamdırlar,

kıyam etseler de imamdırlar" buyurduğu Hz. İmam Hasan ve İmam Hüseyin ve tek cümleyle kendisinden sonra kendisini temsil edeceklerini bildirdiği ve hepsinin de biricik kızı Hz. Fatıma'nın soyundan geleceğini bildirdiği on iki imamlardan başkası böylesi lütuflara layık olabilir mi? Veya onlardan başka bu makamda olduğunu ortaya koyan başka birisi var mıdır?

Burada şöyle demiş olabilirsiniz: Siz bu beyanınızla peygamberin eşlerini Ehlibeyt kavramının dışına itiyorsunuz ama Allah Resulü'nden nakledilen bazı rivayetlerde bizzat eşlerine salavat getirilmesi de emredilmiştir. Örneğin bu rivayetlerin birisinde: "Bana salavat getirirken şöyle deyin: "Allah'ım, Muhammed'e ve eşlerine ve zürriyetine salat et, nasıl ki,

İbrahim ve Ehlibeyti'ne salat ettin ve bereketini Muhammed'e ve eşlerine ve zürriyetine indir; nasıl ki İbrahim'e ve Ehlibeyti'ne bereketini indirdin. Şüphesiz sen övülensin, ve yücesin."[61] tabiri yer almıştır. Böylece Allah Resulü eşlerini açıkça bu salavatın kapsamına alırken siz nasıl onların kapsam dışı olduğunu söyleyebilirsiniz? Oysa siz Allah Resulü'nden öne geçmediğinizi iddia ediyorsunuz. Bu bir paradoks değil midir?

Cevap: Bendeniz, buna cevap verirken, Allah Resulü'nden rivayet edilen ve eşlerinin de yer aldığı bu rivayetlerin, eşlerinin zikredilmediği rivayetler karşısında karşılaştırılamayacak kadar az olduğu ve ravilerinin hadis literatüründe nakline itibar edilmeyen zayıf sayılan ve özellikle de Ehlibeyt karşıtı kimselerden oluştuğu gibi, teknik hususlar üzerinde durmayacağım.

Bendeniz, sadece şu hususu hatırlatmakla yetineceğim ki, bu naklin yanlış olduğu ve Allah Resulü'nün mübarek ağzından "eşleri ve zürriyeti" değil de sadece "Ehlibeyti" sözcüğünün çıktığı, "eşleri ve zürriyeti" sözcüğünün ise ravinin kendisi tarafından "Ehlibeyt" sözcüğünün yerine konarak kendince, hadisi "nakl-i bilmana" rivayet etmeğe çalışıldığının emare ve delilleri bizzat bu rivayetin kendi içinde bulunmaktadır.

Bu emare ve deliller şunlardır: İlk olarak Allah Resulü bu hadiste kendi ailesi ile Hz. İbrahim'in ailesi arasında bir karşılaştırma yapmaktadır. Buna göre ilk olarak edebi açıdan kendi ailesi için kullandığı tabirin aynısını Hz. İbrahim'in ailesi için de kullanması ve Hz. İbrahim'in ailesi için kullandığı tabirin aynısını da kendi ailesi için kullanması icap eder.

O halde eğer kendi ailesi için eşleri ve zürriyeti tabirini kullanmışsa, Hz. İbrahim

için de aynı tabiri kullanmalıydı. Oysa bu rivayete göre kendi ailesi için eşleri ve zürriyeti tabirini kullanırken,

Hz. İbrahim ailesi için böyle bir tabirin yerine sadece İbrahim ailesi tabirini kullanmıştır. Bu ise, edebi açıdan fesahat ve belagat açısından fasihlerin fasihi olan Allah Resulü gibi bir zat için düşünülemez bir hatadır.

Allah Resulü gibi, her sözü kesin kanıt olan ve kullandığı dili en güzel şekilde kullanan yüce bir şahsiyetin böylesi basit bir insanın bile düşemeyeceği edebi hataya düşmesi olası değildir. O halde bu tabir, Allah Resulü'nün tabiri değildir. Allah Resulü'nün tabiri, mütevatir şekilde geldiği üzere, "Muhammed ailesi" tabiridir.

Ancak rivayeti nakleden bu şahıs, kendince düşündüğü bir takım mülahazalar gereği, "Muhammed ailesi" tabirini kendince nakl-i bilme na ederek eşleri ve zürriyeti tabiri şeklinde nakletmiştir.

Buna ilaveten, Allah Resulü'nün bu tabiri kullanmış olması, asla mümkün değildir. Çünkü bu tabir, bizzat Kur'an'la çelişmektedir. Allah Resulü'nün ise Kur'an'la çelişen bir açıklamada bulunması olanaksızdır.

Çünkü yukarıda da gördüğümüz üzere, Allah Resulü kendi ailesi ile İbrahim ailesi arasında bir bağ kurarak, Allah Teala'nın, İbrahim ailesine indirdiği rahmet ve bereketin aynısını kendi ailesine de indirdiğini beyan buyurmuştur.

Kur'an-ı Kerim de Allah Teala'nın Hz. İbrahim'in ailesine indirdiği rahmet ve bereketin, kitap ilmi, hikmet, nübüvvet ve büyük hükümranlık (yani imamet) olduğunu açıklamıştır.

Bu ilahi makamların da yüce erdemi ve masumiyeti gerektirdiğinde hiçbir müslümanın en ufak bir kuşkusu olmadığı gibi, Kur'an-ı Kerim de İbrahim ailesinin Allah'ın emriyle doğru yola iletenler olduklarını ve salih ve sıddıklardan olduklarını açıkça beyan ederek bu hususa açıklık getirmiştir.

Şimdi soruyorum, Allah aşkına söyleyin; Allah Resulü'nün eşlerinden (bir ölçüde Hz. Hatice hariç olmak üzere) hangisi böyle bir ilahi lütuf'a mazhar olabilmiştir? Hangisine ilahi hikmet,

kitap ilmi gibi ledünni ilimler verilmiştir? Yahut onların hangisi böyle bir iddiada bulunabilmiştir? Buna karşılık Şia'nın Allah Resulü'nün Ehlibeyti olarak inandığı Hz. Fatıma ve on iki Ehlibeyt İmamları ise dost ve düşmanın istisnasız itirafı gereği,

fazilet ve erdem açısından zamanlarının yegane en yüce şahsiyetleri olarak olagelmişlerdir ve bizzat kendileri de Allah'ın kendilerine bahşettiği nimetleri açıklamak ve insanlar için hidayet meşalesi olmak namına bu makamların en

alasına sahip olduklarını ortaya koymuş ve bunun gereğini de bütün Müslümanlara göstermişlerdir.

Allah aşkına söyleyin, Hz. Ali'nin hutbelerinin sadece küçük bir bölümünü içeren "Nehcül-Belağa" kitabı, o hazretin seçilmişliğinin ve ilahi teyitli hüccet ve imam olduğunun göstergesi değildir de nedir? Yok değildir,

diyorsanız, hadi getirin, onda olan engin maarif dolu hutbelerden sadece birisinin bir benzerini başka bir sahabeden veya başka bir alimden? Keza, Ehlibeyt İmamlarının dördüncüsü olan Hz. İmam Zeynülabidinden gelen, Muhammed Ailesi'nin Zabur'u olarak isimlendirilen "Sahifei Seccadiye" kitabını ele alınız.

Acaba bu kitaptaki o engin maarif dolu dualar, masum ve ilahi teyitli olmayan hangi insanın ağzından çıkabilir? Aslında kim olursa olsun, Ehlibeyt imamlarına azıcık aşına olan ve kalbinde haset ve makam hırsı gibi bir hastalık taşımayan ve yaptığı kötü işlerle kalbini öldürmeyen her şahıs,

o hazretlerin, ilahi dinlerin ortaya koyduğu erdem namına, yücelik namına, ilim namına her fazilet açısından zamanlarının tek şahsiyetleri olduklarını itiraf etmiş ve etmektedir.

Bu ise ilahi seçilmişlik değildir de nedir? Bu, Allah Teala'nın Hz. İbrahim'in ailesine bahşettiği bütün rahmet ve bereketleri o hazretlere de bahşetmesi değildir de nedir? İşte bunun içindir ki Şia, Allah Resulü'nün has Ehlibeyti'nin sadece o hazretlerle sınırlı olduğunu kabul etmiş ve etmektedir.

Sonuç itibariyle bu ayeti kerimenin de Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nin özel anlam taşıdığını ve bu anlamdaki Ehlibeyti'nin sadece Hz. Fatıma, Hz. Ali ve onların soyundan gelen Ehlibeyt imamlarıyla sınırlı olduğunu ortaya koyduğu, basiret gözü açık olan her kes için güneş gibi açıktır.

Delillerle:CEVAP Delillerle:CEVAP

4-Meveddet Ayeti

Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nin kimlerden ibaret olduğunun Allah Resulü tarafından açıklanmasına vesile olan Kur'an ayetlerinden bir diğeri de Allah Teala'nın Şura Suresi'ndeki "...De ki: Ben buna (çektiğim zahmetlere) karşılık, sizden akrabalara sevgiden başka bir ücret istemiyorum..."[62] buyruğudur. Hadis ve tefsir kaynaklarında rivayet edildiği üzere, bu ayet-i kerime nazil olunca ashap, Allah Resulü'ne, kendilerine meveddet ve sevgileri farz kılınan akrabalarının kimler olduğunu sormuşlardırlar; Allah Resulü de bu akrabalarının;

Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hüseyin olduklarını açıklamış ve ayrıca sayısız

yerlerde bu mukaddes insanları sevmenin kendisini sevmek olduğunu, onlara düşmanlık beslemenin de kendisine düşmanlık beslemek olduğunu ve kendisine karşı beslenen sevgi ve düşmanlığın da Allah'a karşı beslenen sevgi ve düşmanlık olduğunu tekitle bildirmiştir.

Örneğin İbn-i Abbas'tan şöyle rivayet edilmiştir: "...De ki: Ben buna (çektiğim zahmetlere) karşılık, sizden akrabalara sevgiden başka bir ücret istemiyorum..." ayeti nazil olduğunda ashap: "Ey Resulullah, bize sevgileri farz kılınan akrabaların kimlerdir?" diye sordular. Allah Resulü ise şu cevabı verdi: "Onlar, Ali, Fatıma ve iki oğullarıdır."[63]

Başka bir nakilde ise İbn-i Abbas'ın şöyle dediği yer almıştır: "Ensar, kendi aralarında Allah Resulü'ne vermek üzere, bir mal toplasak, dediler ve Allah Resulü'ne gelerek: "Ey Resulullah, biz kendi malımızdan bir miktar toplayarak sana vermek istiyoruz" dediler. Bunun üzere Allah Teala"...De ki: Ben buna (çektiğim zahmetlere) karşılık, sizden akrabalara sevgiden başka bir ücret istemiyorum..." ayetini nazil etti.

Bu arada ashap Allah Resulü'nün yanından ihtilafa düşmüş halde ayrıldılar. Bazısı: "Bunu, akrabaları uğruna savaşmamız ve onlara destek çıkmamız için dedi", dediler. Bunun üzerine Allah Teala: "Yoksa onlar Allah'a karşı yalan uydurdu mu derler? Allah dilerse, senin kalbini de mühürler. Ancak Allah batılı yok eder ve hakkı ortaya koyar. Şüphesiz o kalplerde olanları da bilendir. O, kullarının tevbesini kabul eden, kötülükleri bağışlayan ve yaptıklarınızı bilendir. Allah iman edip iyi işler yapanların tevbesini kabul eder, lütfünden onlara fazlasını verir, kafirlere gelince onlara da çetin bir azap vardır."[64] ayetlerini indirerek onlara tevbe yolunu sundu."[65]

Evet, bu ayet-i kerime, anılan hadiste ve benzeri diğer hadislerde ifade edildiği gibi, Allah Resulü'nün pak Ehlibeyti'ni sevmenin bütün ümmete farz olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Nitekim, Fahr-i Razi de anılan hadisi Zemahşeri'den naklettikten sonra Ehlibeyt'i sevmenin farz olduğuna şöyle delil getirmiştir: "O halde bu dört zatın Allah Resulü'nün akrabaları olduğu sabit olmuştur. Böyle olunca da onların daha fazla bir tazim edilmeğe özgü oldukları ortaya çıkar.

Bunu şu delillerden anlıyoruz: İlk önce "...akrabalara sevgiden başka..." ayeti buna delalet etmektedir. İkinci olarak Allah Resulü'nün Hz. Fatıma'yı sevdiğinde kimsenin bir şüphesi yoktur. Nitekim; "Fatıma benim bir parçamdır, onu inciten beni de incitir" hadisi bunu açıkça ifade etmektedir. Yine mütevatir olarak Allah Resulü'nün, Hz. Ali'yi, Hz. Hasan ve Hüseyin'i sevdiği sabittir. Bu durumda ise ümmetin de onları sevmesi farz olur. Çünkü Allah Teala "...O'na (Allah Resulü'ne) uyun ki hidayet bulasınız" (A'raf/158) buyurmaktadır.

Yine Allah Teala "O'nun (Allah Resulü'nün) emrine muhalefet edenler başlarına bir

bela gelmesinden veya kendilerine çok elemli bir azap isabet etmesinden sakınsınlar" (Nur/63) buyurmaktadır. Üçüncü olarak, Ehlibeyt'e dua etmek onlara özgü olan çok büyük bir makamdır. Bu yüzden onlara dua etmek, namazda, teşehhüdün bitimi kılınmıştır.

O dua ise: (Allahumme salli a'la Muhemmed ve Al-i Muhammed) "Allah'ım Muhammed ve Ehlibeyti'ne rahmetini gönder..." duasıdır. Ehlibeyt dışında başka birisi için böyle bir yüceltme söz konusu değildir. Bütün bunlar Allah Resulü'nün Ehlibeyti'ni sevmenin farz olduğunu göstermektedir. İmam Şafii de bu konuyu şiir olarak şöyle dile getirmiştir:

Ey süvari, Mina'nın kumlu çölünde dur da

Hif'de duranına da ayakta olanına da seslen

Seher vakti hacılar Mina'ya akın ettikleri zaman

Fırat'ın düzen içinde akın edip aktığı gibi

Eğer Al-i Muhammed'i sevmek Rafızilik ise

Hem insanlar hem de cinler şahit olsun ki ben de Rafızi'yim"[66]

Yine Zemahşeri, bu ayetin sadece Ehlibeyt hakkında nazil olduğuna ve bu ayet gereği onları sevmenin farz olduğuna değinerek şiir diliyle şöyle demiştir:

Ey Resulullah'ın Ehlibeyti, sizi sevmek

Allah tarafından farz kılınmıştır, bunu Kur'an'da indirmiştir..."[67]

Bunun içindir ki, Ehlibeyt İmamları da bu ayeti delil göstererek, kendilerini sevmenin ümmete farz kılındığını beyan buyurmuşlardır. Örneğin, Zadan şöyle rivayet etmiştir: "Hz. İmam Ali: "Bizim hakkımızda, 'Al-i Hamim'de[68] bir ayet vardır ki, o ayetin gereği olan bizim muhabbetimizi, ancak mümin olan kişi korur" buyurdu, ardından da "...De ki: Ben buna (çektiğim zahmetlere) karşılık, sizden akrabalara sevgiden başka bir ücret istemiyorum..." ayetini okudu." [69]

Yine İmam Zeynülabidin'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: "Hz. Hasan bin Ali, Hz. Ali şehid edildiği zaman insanlara hutbe okudu ve Allah'a hamd-u sena ettikten sonra şöyle buyurdu: "...Ve ben Allah Teala'nın sevgisini bütün Müslümanlara farz kıldığı bir Ehlibeyt'tenim. Allah Tebareke ve Teala şöyle buyurmuştur: "...De ki: Ben buna (çektiğim zahmetlere) karşılık, sizden akrabalara sevgiden başka bir ücret istemiyorum, kim bir iyilik işlerse onun sevabını fazlasıyla veririz..." (Şura/23) ayette sözü edilen iyilik, biz Ehlibeyt'i sevmektir."[70]

Keza, İbn-i Cerir Ebi Deylemi'nin şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Kerbela hadisesinden sonra Ali bin Hüseyin'i (Hz. İmam Zeynülabidin'i) esir olarak getirip Şam şehrinin merdivenleri üzerinde halkın karşısına diktiklerinde, Şamlı bir kişi ayağa kalkarak: "Sizi katlederek kökünüzü kazıyan ve fitnenin boynuzunu kıran Allah'a hamdolsun" dedi.

Bunun üzerine Ali bin Hüseyin ona: "Acaba Kur'an okuyor musun?" dedi. O, "Evet" dedi. Ali bin Hüseyin: "Acaba 'Al-i Hamim Suresi'ni de okmuş musun?" dedi. O, "Kur'an okuyup da onu okumamak hiç olur mu?" dedi. Ali bin Hüseyin: "Acaba "...De ki: Ben buna (çektiğim zahmetlere) karşılık, sizden akrabalara sevgiden başka bir ücret istemiyorum..." ayetini de okumuş musun?" dedi. Bunun üzerine o adam, "Onlar siz misiniz" diye sordu. Ali bin Hüseyin: "Evet" dedi."[71]

Velhasıl Kirmani[72], Ayni[73] ve Zemahşeri gibi, Ehlisünnetin önde gelen alimlerinin de belirttiği üzere, hem bu ayetin kendisinden anlaşılan, hem de Allah Resulü'nden bu ayetin tefsiriyle ilgili gelen hadislerin ortaya koyduğu anlam, çerçevesi bizzat Allah Resulü tarafından belirtilen Ehlibeyt'in sevgisinin farz olduğudur.

Buna rağmen ne ilginçtir ki, Allah Teala'nın, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'nin yüceliğini ve seçilmişliğini belirten, yukarıda bazılarına işaret ettiğimiz ve işaret etmediğimiz onlarca ayetine ve Allah Resulü'nün, Kur'an-ı Kerim'le birlikte Ehlibeyti'ni de ümmetine emanet ederek, haktan sapmamaları için, bu ikisinden ayrılmamaları gerektiğini defalarca tavsiye etmesine rağmen,[74] içlerinde Ehlibeyt'e karşı besledikleri, Kabil'in Habil'e beslediği kin ve hasedine benzer haset ve kin duygularıyla Allah Resulü'nün vefatından hemen sonra O'nun bu kutlu emanetine karşı en düşmanca tavrı takınarak en azılı düşmana bile reva görülmeyen mezalimi reva görenleri mazur göstermeye çalışanların, bu ayet-i kerimeyi yorumlarken, pek panikliklerine şahit olmaktayız.

Bu yüzden kimisi, Şura Suresi'nin Mekke'de nazil olduğunu gerekçe göstererek, "o dönemde, iki çocuklarının olması bir yana, Hz. Ali ile Hz. Fatıma evli dahi değillerdi, o halde bu hadis yalandır" şeklinde bir açıklamayla bu ayetin, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'ne sevgi gösterilmesiyle ilintili olmadığını iddia ederken, kimisi de, "Bu hadisin ravi silsilesinde Şia mezhebini benimseyen kişi veya kişiler bulunmaktadır, dolayısıyla bu hadis itibardan düşmüştür" diyerek, bu ayetin Hz. Ali, Hz. Fatıma ve iki oğulları Hz. Hasan ve Hüseyin'e yönelik olmadığını savunmaya çalışmıştır.

Oysaki Şura Suresi'nin Mekke'de nazil olması, bu suredeki bazı ayetlerin Medine'de nazil olmasına bir engel teşkil etmediğini onların kendileri de biliyorlar. Nitekim, İbn-i Abbas'tan nakledilen bir rivayette, bu ayetin Ensar'ın Allah Resulü'ne mal toplayıp vermek istemeleri üzerine nazil olduğu yer almaktadır. Bu ise Medine'de gerçekleşen bir olaydır.[75]

Bir hadisin senet silsilesinde Şia mezhebine mensup bir ferdin bulunması da, bu hadisin itibardan düşmesi için makul bir gerekçe sayılamaz. Çünkü bir hadisin itibardan düşmesinde, ancak onu rivayet eden kimsenin dürüst bir kişiliğe sahip olmaması, makul bir gerekçe olarak kabul edilebilir, dürüst ve doğru konuşan birisi olduğu halde, şu veya bu mezhebe mensup olması değil. Bir hadise karşı böyle bir yaklaşım sergilemek, olsa olsa ancak taassubun bir göstergesi olabilir.

Sonra, faraza İbn-i Abbas'ın naklettiği bu hadisinin doğru olmadığını ve bu ayetin de Ehlibeyt hakkında nazil olmadığını varsayalım. -Ki, böyle bir varsayım kesinlikle yanlıştır ve bu ayetin Medine'de indiğinde bir kuşku yoktur-. Ama acaba bu durumda, Şia'nın inandığı Ehlibeyt'i sevmek ve onlara ittiba etmek, bu ümmete farz olmayacak mıdır? Acaba bunu reddedenler, Allah Resulü'nün, Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin hakkında buyurmuş olduğu onca onlara uymayı gerektiren buyruklarını ne yapacaklardır? Acaba onları da mı inkar edeceklerdir? Yoksa haşa Allah Resulü'nün bütün bu buyrukları ve davranışları,

Allah'tan bir emir almadan, ırkçılık duygularına kapılarak kendi yanından buyurduğunu ve yaptığını mı söyleyeceklerdir? Doğrusu, biz Allah Resulü hakkında böyle bir sanıya kapılmaktan Allah'a sığınırız. Yahut da Allah Resulü'nden her duyduğunu yazarak kaydeden Abdullah bin Amir'e: "Resulullah da bizim gibi bir beşerdir, bizim gibi duygusallığa kapılır, bizim gibi öfkelenir ve birileri hakkında öfke ve rıza içerisinde bir şeyler söylüyor, ondan duyduğun her şeyi yazma" diyerek Resulullah'tan duyduğu hadisleri yazmasına engel olmaya çalışan

Kureyş'in ileri gelenleri gibi, Allah Resulü'nün, bütün bu davranış ve söylemleri, bir duygusallık sonucu yapıp buyurduğunu mu düşünüyorlar? Eğer böyle düşünüyorlarsa onlara da cevabımız, Allah Resulü'nün, Kureyş'in bu komplosunu kendisine bildiren Abdullah bin Amir'e verdiği şu cevaptır ki, Allah Resulü, (Kureyş'in bu söylemini kendisine bildiren) Abdullah bin Emir'e cevap verirken, mübarek eliyle mübarek dudaklarına işaret etmiş ve: "Yaz, benden duyduğun her sözü yaz, Allah'a and olsun ki, bu dudaklardan haktan başka bir şey çıkmaz" buyurmuştur.[76]

Yok eğer böyle düşünmüyor ve Allah Resulü'nün ilahi bir peygamber olarak, Allah'ın emri gereği bütün bunları yapıp buyurduğunu kabul ediyorlarsa, o zaman da haklı olarak onlara; Kur'an-ı Kerim'in ve Allah Resulü'nün bunca açık emirlerine rağmen, Allah'ın ve Resulü'nün Ehlibeyti'ne bahşettiği bu üstünlüğü ve seçilmişliği

inkar etmek için bu kadar telaş niçin!?" diye soracağız. Allah'a şükürler olsun ki, bizim böyle bir sıkıntımız yoktur. Böyle bir çaba içinde olanların, kendi vicdanlarında bu sorunun cevabını vermeleri icap eder. Buna karşılık, Ehlibeyt kaynaklı konuyla ilgili onlarca hadis, bu ayet-i kerime'nin de Şia'nın inandığı Ehlibeyt hakkında nazil olduğu konusunda bizde en ufak bir tereddüt bırakmamaktadır.

Sonuç itibariyle bu ayet-i kerime de Allah Resulü'nün bu açıklaması gereği, Şia'nın inandığı Ehlibeyt'in üstünlüğünü ve seçilmişliğini ortaya koyarak, onlara sevgi beslemeyi ve onlara tabi olmayı bütün ümmete farz kılmıştır. Bu ise, Şia'nın inandığı gibi, Allah Resulü'nden sonra ilahi temsilciliğin, yani ümmete hak olarak imamet etmek makamının ancak Ehlibeyt'e ait olduğunu ortaya koyan başka bir delildir. Burada bu kadarıyla yetiniyor ve sözlerinizdeki diğer hatalara geçiyorum.

b) Şimdi gelelim yanıldığınız ikinci iddianıza, siz Şia'nın Ehlibeyt anlayışını eleştirirken, Şia'nın, imamet teorisini ispat etmek amacıyla hiç alakası olmadığı halde Kur'an'da yer alan birçok kelimeyi "eimme" şeklinde okuduğunu ve hiç alakası olmadığı halde birçok ayeti de Ehlibeyt'e yorumladığını, iddia etmiş ve demişsiniz ki: "Peki nasıl ve nerelere varıyor bu sıkıntı? Bir kere Kurandaki birçok kelimeyi hiç alakası olmadığı halde "eimme" şeklinde okumaya başlıyorlar. Hiç Ehlibeyt'le alakası olmadığı halde Ehlibeyt'e yorumluyorlar."

Cevap:1

Saygıdeğer Mustafa İslamoğlu, görüldüğü üzere gerçekte bu iddianız, iki iddiadan oluşmaktadır.

1- Şia, inandığı imamet teorisini ispat etmek için, Kur'an-ı Kerim'in birçok kelimesini gerçeğine aykırı olarak "eimme" şeklinde okuyor.

2- Şia, imamet teorisini ispat etmek için, Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetini hiç alakası olmadığı halde Ehlibeyt'e yorumluyor.

Bendeniz, bu iddialarınızı cevaplarken, önce ikinci iddianızı ele alıyor ve bu iddianızın üzerinde pek durmak istemediğimi bildirmek istiyorum. Çünkü Şia'nın Ehlibeyt'in imametini ispat etmek için istinad ettiği ayetler, ilgili bütün kaynaklarda mevcuttur. İsteyen herkes o kaynaklara müracaat ederek bu ayetlerin Ehlibeyt'le ilintili olup olmadığını bizzat görebilir ve kendi vicdani kanaatince bir sonuca varabilir.

Özellikle de bu yazımızın ilk bölümünde, Ehlibeyt kavramıyla ilgili iddianızı cevaplarken, Şia'nın Ehlibeyt'e yorumladığı ayetlerden bazılarına örnek olarak yer vermişizdir, mutlaka bu yazıyı okuyan insanlar, bu konuda, kendi kanaatlerince bir değerlendirme yapacaklardır. Dolayısıyla da başka örnekler vermeğe gerek duymuyor ve bu ayetlerin Ehlibeyt'le bir alakası olup olmadığı konusunu da selim vicdanların yargısına bırakıyoruz.

Doğrusu, Ehlibeyt izcileri olarak biz, Allah Resulü'nün açıklamasına uyarak, şimdiye kadar işaret ettiğimiz bu ayetlerin ve keza ilgili kaynaklarda zikredilen diğer ayetlerin, doğrudan Ehlibeyt'le ilintili olduğu ve o kutlu insanların Allah Teala tarafından seçilerek alemlere üstün kılınan ilahi temsilciler ve hidayetçiler

olduklarını ispat ettiği kanaatindeyiz.

Siz, eğer yukarıda bazılarına işaret ettiğimiz bu ayetlerin, Allah Resulü'nün, onların Ehlibeyt hakkında olduğuna dair buyurmuş olduğu, naklettiğimiz, o açık beyanlarına ve takındıkları açıklayıcı tavırlarına rağmen, Ehlibeyt'le bir alakası olmadığı kanaatindeyseniz, bu sizin bileceğiniz bir konudur.

Ama Ehlibeyt izcileri olarak biz, hiçbir zaman Allah Resulü'nden öne geçmez ve onun açıklamasının önüne başka bir açıklamayı geçirmeyiz. Bu, bizim Kur'an'dan aldığımız bir edep ve derstir ki Kur'an: "Ey iman edenler, Allah'ın ve Resulü'nün öne geçmeyin..."[77] buyuruyor, dolayısıyla da bu tavrımız, bizim imanımızın bir gereğidir. Bu yüzden de Şia'nın Ehlibeyt'in imametini isbat için zikrettiği diğer ayetlere burada yer vermiyor ve dileyenlerin bu gibi delilleri ilgili geniş kaynaklarda görebileceklerini arz ediyoruz.

Ama iddianızın birinci bölümü olan, Şia'nın imamet teorisini ispat etmek için, hiç alakası olmadığı halde Kur'an-ı Kerim'in birçok kelimesini gerçeğine aykırı olarak "eimme" şeklinde okuduğu iddianıza gelince, ne yazık ki, bu iddianızı üstü kapalı bir şekilde geçmiş ve örneklerle desteklememişsinizdir.

Bununla birlikte sanıyorum ki, bu sözünüzle Şia'nın, ayetin tevil anlamı olarak Ehlibeyt İmamları'na yorumladığı, Bakara Suresi'nin 143. ayetiyle Al-i İmran Suresi'nin 110 ayetini kastetmişsinizdir. Şimdi isterseniz önce bu iki ayetin tercümesine yer verelim, ardından da Şia'nın, bu ayetleri, tevil anlamı olarak Ehlibeyt İmamları'na yorumlamasını neye dayandırdığına kısaca bir göz atıp, hakemliği, yine de selim vicdanlara bırakalım.

Allah Teala Bakara Suresi'nin 143. ayetinde şöyle buyuruyor: "Böylece sizi vasat bir ümmet (topluluk) kıldık ki, siz insanlara şahit olasınız, Resul de size şahit olsun. Üzerinde (önceden) bulunduğun kıbleyi de sadece kimin Resul'e uyduğunu, kimin de ökçeleri üzere gerisin geriye döndüğünü ayırıp bilmemiz için yapmıştık. Gerçekten bu (kıble değişimi) Allah'ın hidayet ettiklerinden başkaları için ağırdır. Ancak Allah imanızı zayi edecek değildir. Allah insanlara karşı şefkatli ve merhametlidir."

Al-i İmran Suresi'nin 110. ayetinde de şöyle buyurmuştur: "Siz insanlar için ortaya çıkarılan en hayırlı ümmetsiniz; iyiliği emrediyor, kötülükten men ediyor ve Allah'a inanıyorsunuz. Kitap ehli de inansaydı, bu, onlar için daha hayırlı olurdu. Ama onlardan iman eden olduğu gibi, çoğu ise fasıktırlar.

Bu ayetlerde söz konusu olan mevzu "vasat ümmet ile en hayırlı ümmet" kavramlarıdır. Ehlisünnet kardeşlerimiz, bu iki ayetin, İslam ümmetinin tamamına hitap ettiğini, dolayısıyla da İslam ümmetinin, top yekün olarak diğer ümmetlere oranla vasat ümmet ve gelmiş geçmiş ümmetlerin en hayırlısı olduğu görüşünü

ileri sürüyorlar.

Buna karşılık, Ehlibeyt imamları, her ne kadar bu ayetlerde, zahirde geneli kapsadığını ima eden "Siz" tabiri kullanılmışsa da ancak bu tabirden, İslam ümmetinin geneli değil, ümmet içerisinden sadece belli bir grubun kastedildiğini, bu grubun ise Allah Teala'nın: "Yarattıklarımızdan, daima hakka ileten ve hak ile hükmeden bir ümmet bulunur"[78]

(A'raf/181) buyruğuyla her zaman ve her toplumda mutlaka var olduklarını açıkladığı kimseler olduğunu, İslam ümmeti içerisinde ise bu vasfı taşıyan kişilerin ancak kendileri olduğunu buyurmuşlardır.

Ehlibeyt İmamları bu tefsirlerini, bizzat bu ayetlerin kendi içerisinde yer alan hükümlere dayandırmış ve bu hükümlerden başka bir anlamın çıkarılmasının, hem olanaksız, hem de doğru olmadığını beyan buyurmuşlardır.

Önce birinci ayet üzerinde biraz duralım. Allah Teala bu ayet-i kerimesinde ilk olarak; "sizi vasat ümmet yaptım", buyuruyor. Bildiğiniz üzere, vasat olmak, tam ortada yer alıp ifrat ve tefritten uzak olmak demektir. .bir insanın gerçek anlamda vasat olması ise, ancak onun masum olmasıyla gerçekleşebilir.

Çünkü her günah, ister büyük olsun, ister küçük, insanın vasat olmaktan çıkarak, ifrat veya tefrite kaymasıyla gerçekleşir. İslam ümmeti içerisinde de Allah Resulü ve masum olduklarına Kur'an ve Allah Resulü'nün tanıklık ettiği, Ehlibeyti dışında hiç kimse masum olmadığına göre, bu, onların dışında hiç kimsenin gerçek anlamda vasat olmadığını göstermektedir. O halde bu ayetteki hitap, gerçekte sadece Allah Resulü'ne ve onun pak olan Ehlibeyti'ne yöneliktir. Başkalarını da bu hitaba dahil etmeğe çalışmak, onlarda olmayan bir vasfı onlara atfetmek olur ki, bu doğru değildir.

İkinci olarak, Allah Teala, vasat vasfıyla vasıflandırdığı bu ümmetin, insanlara şahit olduklarından ve Allah Resulü'nün de onlara şahit olduğundan bahsetmektedir. Açıktır ki, bu şahitlik, örnek olmanın ötesinde[79] kıyamet günü hesap anında yapılacak olan şahitliğe işaret etmektedir. Nitekim Allah Teala birçok başka ayetlerinde de yarın kıyamet gününde, hem Allah Resulü'nün hem de diğer ilahi peygamberlerin ve bazı özel kimselerin tanık olarak dinleneceklerinden bahsetmiştir.

Allah Teala bu tanıklığa işaretle Nisa Suresi'nin 41. ayetinde şöyle buyurmuştur: "Her bir ümmetten bir şahit getirdiğimiz ve seni de onlara şahit olarak gösterdiğimiz zaman halleri nice olacak?"

Yine Nahl Suresi'nin 89. ayetinde şöyle buyurmuştur: "Ve o gün her ümmetin içinden kendilerine birer şahit getireceğiz, seni de hepsinin üzerine şahit olarak getireceğiz...."

Yine Tevbe Suresi'nin 105. ayetinde şöyle buyurmuştur: "De ki, yapacağınızı yapın, yaptıklarınızı Allah, Resulü ve müminler görecektir. Sonra da gizliyi de açığı da bilen Allah'a döndürüleceksiniz ve O size yaptıklarınızı bildirecektir."

Böylece bu ve benzeri ayetler, yarın kıyamet gününde Allah Resulü'nün ve her ümmetin, kendisinden olan bir şahidin onlara tanıklık edeceğini bildirirken, tevbe Suresi'nin 105. ayeti Hak Teala ve Allah Resulü'ne ilaveten, ayrıca müminler olarak vasıflandırdığı kimselerin de yapılanları gördüklerini kaydetmektedir. Bundan da bu müminlerin de tanıklık edecekleri anlaşılmaktadır.

Öte yandan açıktır ki, kıyamet gününde yapılacak tanıklık, bilgiden kaynaklanan bir tanıklık olacaktır. Yani, bu tanıkların, yapılanlara dair bilgileri, sadece olayların dış görünüşüne değil, bütün boyutlarına yönelik olacaktır. Başka bir tabirle de yapılan eylemlerin, içiyle ve dışıyla bütün boyutu ve hakikati tanıklık yapacak olan bu zatların nezdinde açık olacaktır ki, örneğin birisine; "Sen şu ameli riya için yaptın, senin de şu ameldeki amacın şu idi ve senin şu amelinin iç yüzü şöyle idi ve senin amelin hayır ya da şer idi" şeklinde tanıklık edecek ve onların bu tanıklığı da, hem Allah katında hem de lehine veya aleyhine tanıklık edilen kimse tarafından itirazsız kabul görecektir.

Kısacası, onların bu tanıklığı, Allah Teala'nın Zuhruf Suresi'nin 86. ayetinde buyurduğu üzere, hem hak üzere hem de bilgi üzere olacaktır. Allah Teala bu ayet-i kerimesinde şöyle buyurmuştur: "O'nun dışında çağırdıkları, şefaat yetkisine sahip değildir. Ancak bilerekten hak üzere tanıklık edenler müstesna." Görüldüğü üzere bu ayet-i kerime bu tanıkların hem bilgi üzerine hem de hak olarak tanıklık edeceklerini bildirirken, aynı zamanda bu zatların şefaat yetkisine de sahip olduklarını bildirmektedir ki, şimdilik bu mevzu, konumuzun dışında kaldığı için bu konuya girmiyoruz.

Sonuç itibariyle bu ayet-i kerime, vasat olmak ve tanık olmak diye iki hüküm ve vasıf içermektedir ki, bu vasıf ve hükümlere, bırakın, bu ümmetin zalimlerini, fasıklarını, azgınlarını ve cahillerini, Allah Resulü ve onun bizzat kendisinin paklıklarına, ilim, irfanlarına ve üstünlüklerine tanıklık ettiği Ehlibeyti hariç, bu ümmetin müminleri, takvalıları, alimleri zahitleri ve abitleri dahi sahip değildir.

Zaten Allah Resulü ve Ehlibeyti dışında, bu ümmetin hiçbir ferdi, ilim, irfan, iman ve takva açısından ne kadar yüce bir konumda olursa olsun, bu vasıflara sahip olduğunu iddia etmemiş, etmemektedir, edemez de. Aksi takdirde bazı akıl hastalarının yaptığı gibi, ancak kendisini rezil etmiş olur.

Burada izninizle bizzat Allah'ın kitabının tefsirini yapan bir ilim, irfan, takva ve iman ehli olan siz kardeşime sormak isterim. Bırakınız, bütün insanlığa örnek ve tanık olmayı, acaba siz kendi aile bireyleriniz için vasat anlamında bir örnek olabildiğinizin kanaatinde misiniz? Acaba yarın kıyamet gününde onların gizlide ve

açıkta yaptıkları bütün eylemlerine bilgi üzerine hak olarak tanıklık edecek doğru bir şahit olduğunuzu iddia edebiliyor musunuz? Doğrusu, böyle bir iddianızın olabileceğini sanmıyorum.

Gerçekten de Allah Teala'nın bilgilendirdiği özel kimseler dışında, en yakınındaki insanlar hakkında olsa dahi, böyle bir iddiada bulunan bir kimse, pek büyük yalan bir iddiada bulunmuştur, demektir. Gerçek şudur ki, sizin ve bizim gibi ümmetin raiyyetini oluşturan kimselerin, kıyamet gününde bütün insanlığa tanıklık etmesi bir yana, hatta Allah Teala'nın, kıyamet gününde gerçekleşeceğini bildirdiği[80], haklarını talep ederler korkusuyla en yakın aile bireylerimizden kaçmayacak olabilmemiz bile, büyük bir beceri olur ki, böyle bir beceri sahibi olduğumuzu hiç sanmıyorum.

Ama bu ümmetin içerisinden Hz. İmam Ali aleyhisselam gibi bir şahsiyet kalkıyor ve Kufe minberlerinde hutbe okurken defalarca mealen; "Beni kaybetmeden önce neyi bilmek isterseniz, bana sorun. Allah'a and olsun ki, ben, göklerin yollarını yerin yollarından daha iyi bilirim. Ben, Kur'an-i Kerim'in her ayetinin, nerede ve kimin hakkında nazil olduğunu, gece mi gündüz mü, karada mı denizde mi, evde mi bayırda mı indiğini, nasihini, mensuhunu, muhkemini müteşabihini,

tevilini ve yorumunu bilirim."[81] der ve diğerlerinin aksine, hiçbir zaman, Allah Teala'nın istisna ederek bilgisini yalnızca kendisine has kıldığı konular hariç, hiçbir konuda ben bunu bilmiyorum, filan kişiye sorun dediği de olmuyor. Diğer Ehlibeyt İmamları için de aynı gerçek geçerlidir.[82] Bütün bunlar, onların Allah Resulü'nden sonra bu ümmetin uyması gereken vasat topluluk olduklarının ve yarın kıyamet gününde tanıklık edecek olan ilahi hüccetler olduklarının nişanesi değil de nedir?

Evet, işte bunun içindir ki, Ehlibeyt İmamları, bu ayet-i kerimede ümmetin tamamının değil de, yalnızca kendilerinin kastedildiğini kesin bir dille ifade etmişlerdir.

Örneğin Ehlisünnet alimlerinden Ebu'l-Kasım Haskani, Şevahid-ü't-Tenzil adlı kitabında bu ayetle ilgili olarak Suleym bin Kays el-Hilali'den naklen Hz. Ali aleyhisselam'ın şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: "Allah Teala: "…. insanlara şahit olasınız…" buyruğuyla bizi kastetmiştir. Allah Resulü bizim üzerimizdeki şahittir; biz de Allah'ın yarattıkları üzerindeki şahitleri ve yeryüzündeki hüccetiyiz. Allah Teala'nın: "Böylece sizi vasat ümmet kıldık…" buyruğundaki vasat ümmet de biziz." [83]

Keza Hz. İmam Muhammed Bakır ve Hz. İmam Cafer Sadık aleyhumasselam Allah Teala'nın: "Böylece sizi vasat bir ümmet (topluluk) kıldık ki, siz insanlara şahit olasınız…" ayeti hakkında şöyle buyurmuşlardır: "Vasat ümmet biziz; Allah'ın yarattıkları üzerindeki şahitleri ve yeryüzündeki hüccetleri de biziz."

Yine Hz. İmam Muhammed Bakır aleyhisselam şöyle buyurmuştur: "Hicaz'ın toplumu biziz." Ravi, "Hicaz'ın toplumu ne demektir?" diye sorunca da: "Toplulukların en vasatı; Allah Teala: "Sizi vasat ümmet kıldım..." buyuruyor." Sonra da: "Aşırılığa giden, bize dönmeli, geride kalan da bize ulaşmalıdır." diye eklemiştir."[84]

Başka bir rivayette de Hz. İmam Cafer Sadık aleyhisselam Allah Teala'nın: "Böylece sizi vasat bir ümmet (topluluk) kıldık ki, siz insanlara şahit olasınız, Resul de size şahit olsun..." ayetiyle ilgili şöyle buyurmuştur: "Allah Teala'nın, bu ayette, kıble ehli olan bütün muvehhitleri mi kastettiğini sanıyorsun?

Acaba Allah Teala'nın, dünyada bir avuç hurma için bile tanıklığı geçerli sayılmayan birisinden, kıyamet gününde tanıklık etmesini isteyeceğini ve bütün ümmetlerin huzurunda onun bu tanıklığını kabul edeceğini mi düşünüyorsun?! Asla! Allah böyle birisini kastetmemiştir. Allah, haklarında İbrahim'in duasının kabul olduğu bir topluluğu kastetmiştir. Allah "Siz insanlara çıkarılan en hayırlı ümmetsiniz" buyuruyor. Vasat ümmet de onlardır, insanlar için çıkarılmış olan en hayırlı ümmet de onlardır."[85]

İkinci ayete gelince, onun da ümmetin geneline yönelik olamayacağı açıktır. İlk olarak ayetin kendisi, en hayırlı ümmet olmayı şarta bağlayarak: "...İyiliğe emrediyor, kötülükten, men ediyor ve Allah'a inanıyorsunuz..." buyuruyor. Bu tabir, en hayırlı ümmet olmanın, hangi açıdan olduğunu ve hangi şart ve sebebe dayandığını açıklamaktadır. Bunun anlamı ise, bu şart ve sebebin olmadığı bir yerde onun müsebbebi olan en hayırlı ümmet olmak vasfının da olamayacağı demektir.

Çünkü sebebin olmadığı bir yerde müsebbebin olamayacağı kesin ve açıktır. Başka bir tabirle de ayette yer alan bu tabir, ilk baştan ayetin anlamında bir alan daraltması yaparak, ayetteki siz hitabının, İslam ümmeti kavramına dahil olan her kese yönelik değil de, sadece onların içinden bu vasfı taşıyanlara yönelik olduğunu ortaya koymaktadır.

Buna göre, bizzat ayetin kendi anlamı gereği, bırakınız, İslam ümmeti içerisinden, iyilik yerine kötülüğe emreden ve kötülüğü engelleyeceği yerde iyiliği engelleyip kötülüğü yaymaya çalışan bozguncuları ve zalimleri, hatta bozguncuların karşısında kayıtsız kalanları bile bu kavram dahiline girmemekte ve en hayırlı ümmet sayılmamaktadır.

Zaten hem akıl, hem de, bizzat İslam dini ve Kur'an-ı Kerim'in kendisi başta olmak üzere, bütün ilahi dinlerin ortaya koyduğu temel ilkeler ve insan fıtratı da bunu gerektirmekte ve buna hükmetmektedir. Hiç makul mudur ve hiç siz kendi vicdanınıza ve aklınıza kabul ettirebiliyor musunuz ki, bir insan veya bir topluluk sırf "ben müslümanım" demekle, o dinin ortaya koyduğu değerleri içselleştirmeden

ve yaşamadan, dahası, bütün hayatı bu değerlerle savaşmakla geçtiği halde, geçmiş ümmetlerin müminlerinden, takvalılarından ve salihlerinden daha iyi sayılsın?

Bu, akıla, mantığa, vicdana, adalete ve hikmete, uygun düşebilir ve sığabilir mi? Aklı, mantığı ve vicdanı bırakalım ki, bırakılması mümkün değildir, aslında bu, bizzat İslam dininin ortaya koyduğu ilkelerle bağdaşır mı? Doğrusu, böyle bir inanış, böyle bir yorum, ne akıla ve vicdana sığar, ne de Allah Teala'nın Adem'den Hatem'e kadar ortaya koyduğu temel değer ve hükümlerle örtüşür. O halde bu ayet-i kerime'de İslam ümmetinin tamamının kastedildiğine dair yorum, kesinlikle yanlıştır. Peki, bu ayetle ilgili doğru yorum nedir?

İşte burada Ehlibeyt aleyhimusselam devreye girmiş ve bu ayeti kerimede ümmetin tamamının değil de sadece en hayırlı ümmet vasfını taşımaya layık olanlarının kastedildiğini ve onların da kendilerinden başkası olmadığını açıklamışlardır. Çünkü ister, geçmiş ümmetlerden olsun, ister İslam ümmetinden, hiçbir hayır ehlinin, Allah Resulü ve Ehlibeyti'yle mukayese edilmesi ve hayır açısından onlarla boy ölçüşüp, onlara denk olması mümkün değildir. Allah Resulü ve Ehlibeyti'nin, gelmiş, geçmiş ve gelecek olan bütün hayır ehlinin en hayırlıları oldukları güneş gibi ortadadır, bunda hiç kimsenin en ufak bir tereddüdü yoktur ve olamaz da.

Başka bir tabirle de aslında Allah Teala, bu ayet-i kerimede hayır ehli arasında bir mukayese yaparak, onların içinden en hayırlılarının kimler olduğunu beyan etmektedir. Gelmiş geçmiş bütün ümmetlerin hayırlarını birbirleriyle mukayese ettiğimizde ise, hiçbir hayır ehlinin, Allah Resulü ve Ehlibeyti'yle mukayese edilmesinin ve onlarla boy ölçüşmesinin mümkün olmadığı, Allah Resulünü ve Ehlibeyti'ni tanıyan hiçbir basiret ehline gizli değildir. O halde bu ayette sözü edilen en hayırlı ümmet kavramından yalnızca Allah Resulü ve Ehlibeyti kastedilmiştir ve hitap da yalnızca onlara yöneliktir. Zaten biz Şia'nın dediği de bundan başkası değildir.

Özellikle de Allah Teala, Hac Suresi'nin son ayetinde kıyamet gününde tanıklık edecek olan bu en hayırlı ümmetten bahsederken, onların başka bir özelliğine de işaret ediyor ki, bu özellik sadece Allah Resulü ve Ehlibeyti'ne intibak etmektedir. Şöyle ki, Allah Teala, anılan ayetinde seçtiğini de kaydettiği, bu ümmetin babasının, Hz. İbrahim olduğunu bildiriyor ki, bu anlam, sadece Hz. İsmail'in soyundan gelen Hz. Resul ve Ehlibeyti için geçerlidir, Hz. İsmail'in soyundan gelmeyen (ister Arap olsun, ister gayri Arap), diğer Müslümanlar için ise geçerli değildir.

Şimdi isterseniz, sözün fazla uzamaması için, gelin hep birlikte, önce Allah Teala tarafından seçilerek bütün insanlara şahit kılınan bu ümmetin babasının Hz. İbrahim olduğunu bildiren Hac Suresi'nin son ayetinin tercümesine bir göz atalım,

ardından da, konu hakkında Ehlibeyt'ten gelen hadislerin bazılarına da yer vererek, bu konuyu noktalayalım.

Allah Teala Hac Suresi'nin son ayetinde şöyle buyurmuştur: "Allah uğrunda hakkıyla cihad edin, O, sizi seçti; din hususunda üzerinize hiçbir zorluk yüklemedi; babanız İbrahim'in dini (de böyleydi). O, sizi önceden ve bunda (Kur'an'da) Müslüman olarak adlandırdı ki, Resul size şahit olsun, siz de insanlara şahit olasınız. Öyleyse, namaz kılın, zekat verin ve Allah'a sımsıkı sarılın. O sizin mevlanızdır. Ne güzel mevladır, ne güzel yardımcıdır O."

Görüldüğü üzere, Allah Teala, bu ayet-i kerimesinde, seçtiğini ve bütün insanlara şahitlik edeceklerini bildirdiği, bu ümmetin babasının, Hz. İbrahim olduğunu kaydetmiştir ki, bu, sadece o hazretin neslinden gelen Hz. Resul ve Ehlibeyti için geçerlidir. Böylece bu ayet-i kerime, bütün insanlara tanıklık edecek olan bu en hayırlı ümmeti, sadece Hz. İbrahim aleyhisselam'ın soyundan gelenlerle sınırlayarak, diğer Müslümanları bunun dışında tutmuştur. Ehlibeyt aleyhimusselam da burada, diğer Müslümanlar bir yana, hatta Hz. İbrahim'in soyundan gelen her ehl-i imanın değil de, yalnızca kendilerinin kastedildiğini bildirerek, aslında bu ve benzeri ayetlerin,

Hz. İbrahim ve İsmail'in, Kabe'yi inşa ederken yaptıkları: "Ey Rabbimiz! Bizi sana boyun eğenlerden kıl, neslimizden de sana teslim olan bir ümmet çıkar..." (Bakara/ 128) dualarının, icabeti (karşılığı) olduğunu açıklamış ve Hz. İbrahim'in dilinde Allah'a teslim olmuş ümmet olarak tanımlanan bu en hayırlı ümmetin kendileri olduğunu açıklamışlardır.

Başka bir tabirle de, kıyamet gününde bütün insanlara tanıklık edecek olan bu en hayırlı ümmet, Hz. İbrahim ve Hz. İsmail'in, Allah Teala'dan, kendi nesillerinden çıkarmasını (getirmesini) diledikleri, Allah'a teslim olan ümmetin ta kendisidir ki, bu, Allah Resulü ve onun pak Ehlibeyti'nden başkası değildir.

Hem Allah Resulü'nün hem de Ehlibeyt İmamları'nın: "Biz babamız İbrahim'in duasının icabetiyiz (karşılığıyız)" şeklindeki buyruklarının anlamı da işte budur. Sonuç itibariyle açıkladığımız bu deliller, her iki ayette de maksadın, sadece Allah Resulü ve O'nun pak Ehlibeyti olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Bunun aksini iddia etmek, hem bizzat Kur'an-ı Kerim'in kendisiyle, hem de bütün ilahi değerlerle, hem de akıl ve vicdanla çelişmektir.

Bunun içindir ki, İmam Cafer Sadık aleyhisselam da bir buyruğunda, bu ayette sadece Allah Resulü ve Ehlibeyt İmamlarının kastedildiğini vurguladıktan sonra, buna delil olarak, insanların dikkatini bu hususa çekmiş ve şöyle buyurmuştur: "Hiç, en hayırlı ümmet, Allah Resulü'nün oğlunu öldürebilir mi? Allah Teala'nın, "onlar iyiliğe emreder, kötülükten de men ederler" buyurarak onları nasıl da övdüğünü görmüyor musunuz?

Allah'ın onları böylesi övmesi, ümmetin tamamını kastetmediğinin bir delilidir. Bu ümmetin içinde zina ve livata edenlerin, hırsızlık yapanların, yol kesicilerinin, zalimlerin ve fasıkların da olduğunu bilmiyor musunuz? Allah'ın böylelerini övdüğünü ve onlara, iyiliğe emreden ve kötülükten alıkoyan dediğini mi sanıyorsunuz? Asla, Allah böylelerini övmemiştir.

Böylelerini, en hayırlı ümmet olarak da adlandırmamıştır. Aksine, böyleleri ancak en kötülerdirler." Yine bu ayetle ilgili olarak şöyle buyurmuştur: "Allah Teala bundan, İbrahim'in duasının icabet olduğu ümmeti kastetmiştir. Allah Teala'nın, hem onlarda hem de onlardan peygamber gönderdiği ümmet de onlardır. Orta ümmet de onlardır. İnsanlar için çıkarılan en hayırlı ümmet de onlardır."[86]

Görüldüğü üzere İmam Cafer Sadık aleyhisselam, bu ayetleri umuma yormanın, nasıl bir çelişkiye yol açacağına dikkat çekerek, bu ayetlerden sadece her türlü kötülükten uzak olan, Allah Resulü ve Ehlibeyti'nin kastedildiğini gözler önüne sermiştir. Bu konuda da hakemliği selim vicdanlara havale ederek, yanıldığınız üçüncü konuya geçiyorum.

c) Yazımızın başında deşifresine yer verdiğimiz cevabınızda, yanıldığınız veya yanlış yere Şia'ya isnat ettiğiniz, belki de en çok dikkat çeken üçüncü iddia ise, Şia'nın, imamet teorisini ispat etmek uğruna,

Kur'an-ı Kerim'de yer alan, Nuh'un oğlunun Nuh'un Ehlibeyti'nden sayılmaması olayını yorumlarken, onun Nuh'a kan bağıyla bağlı olmadığını ve karısının onu haşa zinadan peydahladığını ileri sürdüğüne dair iddianızdır. Siz anılan cevabınızda ne yazık ki böylesi bir talihsiz iddiada bulunmuş ve ardından da: "Tevbe tevbe! İftira atmak kafire bile olsa haramdır" diye ekleyerek, Şia ekolünü müfteri olmakla suçlamışsınızdır.

Cevap:2

Bendeniz, sizin bu iddianızda sadık olup olmadığınızın ve gerçekte kimin müfteri konumuna düştüğünün, açıklık kazanması için, andığınız ayetin tefsirini, örnek olarak önce Ehlisünnetin iki muteber tefsirinden, ardından da iki Şia tefsirinden nakledeceğim, ardından da Şia'yı suçlamada ismini andığınız Kummi'nin tefsirinde yer alan konu hakkındaki açıklamaya ve konu hakkında Ehlibeyt İmamları'ndan gelen rivayetlerin bazılarına da değinerek, hakemliği, yine selim vicdanlara bırakacağım.

Önce Ehlisünnetin en önemli müfessirlerinden olan Kurtubi ve İbn-i Kesir'in, anılan ayeti nasıl yorumladıklarına kısaca bir göz atalım.

Bu olay, Hud Suresi'nin 45. ve 46. ayetinde yer almıştır. Mezkur ayetlerin tercümeleri şöyledir: "Nuh Rabbine seslenerek dedi ki: "Ey Rabbim, şüphesiz

oğlum da ailemdendir. Senin vadin ise elbette haktır ve sen hakimler hakimisin. Allah "Buyurdu ki: "Ey Nuh, o asla senin ailenden değildir. Çünkü o, kötü bir iştir. O halde hakkında bilgin olmayan bir şeyi benden isteme! Ben sana cahillerden olmamanı öğütlerim!"

Bu ayetler Hz. Nuh tufanında kafirlerle birlikte boğulan oğlunun hikayesine işaret etmektedir ki, bu olay özetle şöyle gerçekleşmiştir. Tufan kopup su etrafı sarmaya başlayınca, Hz. Nuh, oğlu Kenan'ın gemiye binmediğini ve bir yöne doğru kaçmaya başladığını görür; bunu gören Hz. Nuh, önce oğluna kafirlere katılmamasını ve kendileriyle birlikte gemiye binmesini söylerse de, Nuh'un oğlu: "Ben şimdi dağa çıkarım ve dağ, beni sudan korur" şeklinde bir cevap verir ve oradan uzaklaşmaya çalışır.

Fakat gelen ani bir dalga onu da alıp götürür. Hz. Nuh aleyhisselam bu esnada, Allah Teala'nın, bu tufandan onun ailesini koruyacağına dair sözüne istinaden, oğlunun da onun ailesinden olup olmadığını bilmek için Hak Teala'ya: "Ey Rabbim, şüphesiz oğlum da ailemdendir. Senin vadin ise elbette haktır ve sen hakimler hakimisin." sorusunu yöneltir. Hak Teala'dan ise: "Ey Nuh, o asla senin ailenden değildir. Çünkü o, kötü bir iştir..." cevabını işitir. Böylece Nuh'un oğlu da boğulanlardan olup gider.

Burada söz konusu olan, Hak Teala'nın cevabında yer alan: "o asla senin ailenden değildir" sözünün ne anlama geldiğidir ki, müfessirler buna farklı yorumlar getirmişlerdir. Burada örnek olarak, önce iki Sünni, ardından da iki Şia müfessirinin yorumuna kısaca bir göz atacağız.

Ehlisünnetin önde gelen müfessiri Kurtubi, tefsirinde bu konuyla ilgili şöyle yazmıştır: "Allah Teala'nın: "o asla senin ailenden değildir" buyruğunun anlamı, kurtaracağımı vaat ettiğim ailenden değildir, demektir. Said bin Cubeyr, bu görüşü söylemiştir. Cumhur ise, senin dininden de, senin velayetinde de değildir, şeklinde yorumlamışlardır.

Buna göre, burada muzaf olan "din" lafzı atılmıştır. Bu, aynı zamanda dinde birlik içinde olmanın, soy bağından daha güçlü olduğuna dalalet etmektedir. Allah'ın: "Çünkü o, kötü bir iştir..." buyruğuna gelince, İbn-i Abbas, Urve, İkrime, Yakub ve Kesai, bunu: "o kötü iş yapmaktadır" şeklinde okumuşlardır.[87] Yani, kafirlik ve yalanlama gibi kötü işleri yapmaktadır.

Ebu Abid de bu görüşü benimsemiştir. Diğerleri ise: "o kötü iştir" olarak okumuşlardır. Bunun anlamı ise, "oğlun kötü iş sahibidir" demektir. Bu durumda ise burada muzaf olan "zu" kelimesi atılmıştır, demektir. Bu görüşü Zeccac ve diğerleri benimsemişlerdir.... Burada "o" zamirinin, (Nuh'un oğluna değil de) bizzat Nuh'un sorusuna dönmesi de muhtemeldir. Bu durumda ise ayetin anlamı: "Senin onu kurtarmağa dair sorun kötü bir iştir" olur. Bu görüşü de Kutade ileri sürmüştür.

Fakat Hasan şöyle demiştir: Allah'ın: "Çünkü o, kötü bir iştir..." buyruğunun anlamı, aslında onun Nuh'un oğlu olmadığı; aksine, Nuh'un yatağında gayri meşru olarak dünyaya geldiğidir. Bu görüşü Muhcahit de ileri sürmüştür. Kutade şöyle demiştir: "Ben bu ayetin anlamını Hasan'a sordum. O: "Allah'a yemin olsun ki, onun oğlu değildi" dedi.

Ben dedim ki: "Allah Nuh'tan bize haber veriyor ve onun "Ey Rabbim, şüphesiz oğlum da ailemdendir."dediğini bildiriyor." Bunun üzerine Hasan şöyle dedi: "Nuh bendendir" dememiştir. Bu da, onun aslında Nuh'un karısının başka bir kocadan edindiği çocuğu olduğuna işaret etmektedir." Ben dedim ki: "Allah ondan (Nuh'tan) haber verirken,

"Ey Rabbim, şüphesiz oğlum da ailemdendir."dediğini bildiriyor ve: "ve Nuh oğluna seslendi" buyuruyor. İki kitabın (Tevrat ve İncil'in) ehlinin de onun Nuh'un oğlu olduğunda bir ihtilafı yokken, sen nasıl böyle söylersin?" Bunun üzerine Hasan şöyle dedi: "Kim dinini kitap ehlinden alabilir? Oysa onlar yalan konuşuyorlar.

Ayrıca "Bu ikisi, kullarımızdan iki Salih kişinin altında iken onlara hiyanet ettiler"[88] ayetini de okudu. İbn-i Ceric ise bu konuda şöyle demiştir: Nuh, onun kendi oğlu olduğunu sanarak ona seslendi. Oysa o, sadece onun yatağında dünyaya gelmişti. Karısı da bu hususta ona ihanet etmişti. İşte bunun için Allah onun hakkında: "onlara hiyanet ettiler" buyurmuştur.

Buna karşılık İbn-i Abbas: "Hiçbir peygamberin eşi asla zina etmemiştir. O, Nuh'un bizzat kendi soyundan olan oğlu idi" demiştir. Zehhak, İkrime, Said bin Cubeyr, Meymun bin Mihran ve diğerleri de onun Nuh'un soyundan gelen oğlu olduğunu söylemişlerdir. Said bin Cubeyre Nuh'un: "Ey Rabbim, şüphesiz oğlum da ailemdendir" dediği hatırlatılarak,

"Gerçekten o Nuh'un oğlu muydu?" diye sorulunca, Said bin Cubeyr uzunca tesbih getirdikten (şaşkınlık ve öfkesini ifade etmek amacıyla uzunca bir süre Sübhanelleh, dedikten) sonra: "Evet onun oğlu idi, ama, amaç, eylem ve din açısından muhalif idi. İşte bunun için Allah Teala ona: "O asla senin ailenden değildir" cevabını vermiştir.

(Ben diyorum ki): Bu konudaki doğru görüş, işte budur, inşallah. Zira bunu (Nuh'un oğlu olduğunu) söyleyen, çok yücedir, (Allah'tır). Ayrıca Allah Teala'nın: "O asla senin ailenden değildir" buyruğu da, onun Nuh'un oğlu olmadığına dalalet etmemektedir. Allah Teala'nın "onlara hiyanet ettiler" buyruğunun anlamı da dinde ihanet ettikleridir, yatakta değil...."[89]

Kurtubi bu ayeti, işte böyle yorumluyor. Görüldüğü üzere, Kurtubi'nin kendisi, Allah Teala'nın: "O asla senin ailenden değildir" buyruğuyla ilgili, onun soy bakımından değil de, din açısından Hz. Nuh'un ailesinden olmadığı görüşünü benimserken, en

az üç kişinin (Hasan, Mucahit ve İbn-i Ceric'in) bu ayeti, onun soy açısından Hz. Nuh'un oğlu olmadığını ve hatta Nuh'un karısının onu zinadan peydahladığı görüşünü savunduklarını ve bu görüşlerinde ısrarcı olduklarını da nakletmiştir.

Şimdi Ehlisünnetin diğer büyük müfessiri İbn-i Kesir'in bu ayeti nasıl yorumladığına bakalım: İbn-i Kesir tefsirinde şöyle demiştir: "Bu, Hz. Nuh'un boğulan oğlu hakkında bilgi edinme sorusudur. Bunun için: "Ey Rabbim, şüphesiz oğlum da ailemdendir" demiştir. Yani: "Rabbim, ailemin kurtulacağını vaat etmiştin, senin vaadin ise, şaşması mümkün olmayan bir gerçektir.

O halde oğlum niçin boğuldu? Sen aynı zamanda hakimlerin hakimisin. Allah Teala da ona: "O asla senin ailenden değildir" cevabını vermiştir. Yani, o, sana kurtaracağımı vaat ettiğim ailenden değildir. Çünkü ben ancak ailenden iman edenleri kurtaracağımı vaat etmiştim. İşte bunun için: "...aleyhinde söz geçmiş olanlar dışında aileni..." buyurmuştur. Nuh'un oğlu da, kafirliğinden ve Allah'ın peygamberi olan babası Nuh'a muhalefetinden ötürü, aleyhinde, boğulacağına dair, söz geçmişlerdendi.

Bu arada imamların (tefsir alimlerinin) birden fazlası, bu ayetin tefsirinde, onun aslında Nuh'un oğlu olmadığı ve zinadan peydahlandığına inananların yanıldıklarını açıkça belirtmişlerdir. Fakat onun Nuh'un oğlu olmadığı, aksine karısının oğlu olduğu görüşü, Mucahit'ten, Hasan'dan, Abid bin Umeyr'den, Ebu Cafer Bakır'dan ve İbn-i Ceric'den rivayet edilmiştir.

Bunların kimisi, bu görüşlerine Allah Teala'nın: "Çünkü o, kötü bir iştir..." buyruğuyla, "onlara hiyanet ettiler" buyruğunu delil getirmişlerdir. Bu görüşü savunanlardan birisi de Hasan Basri'dir.

O da bu iki ayeti delil getirmiştir. Kimisi de sadece onun Nuh'un karısının oğlu olduğunu söylemekle yetinmiştir. Bu sözle Hasan'ın, (zinadan peydahladığı) görüşünü kastedebileceği gibi, onun, Nuh'a mecazi olarak nispet edildiğini ve aslında onun yanında büyüyen karısının önceki kocasından olan çocuğu olduğunu da kastetmesi muhtemeldir. Allah daha iyi bilir.

Bu arada İbn-i Abbas ve seleften birden fazlası: "Hiçbir peygamberin eşi asla zina etmemiştir" demişlerdir. Ayrıca İbn-i Abbas: Allah Teala'nın: "O asla senin ailenden değildir" buyruğunun anlamının: "Sana kurtaracağımı vaat ettiğim ailenden değildir" olduğunu söylemiştir. Ben diyorum ki, İbn-i Abbas'in görüşü, bu konudaki kaçınılmaz doğru görüştür. Çünkü Allah Teala, bir peygamberin eşinin fahişe olmasına müsaade etmekten daha fazla hamiyet sahibidir...."[90]

Bunlar da İbn-i Kesir'in, bu ayetin tefsirinde ortaya koyduğu ve naklettiği yorumların özeti idi. Gerçi kendisi devam ederek, her iki görüş sahibinin delil ve yorumlarını daha detaylı şekilde açıklamıştır; ama onun diğer açıklamaları da aynı

mihver etrafında döndüğü için, nakline gerek görmüyorum. Burada önemli olan, onun da Allah Teala'nın:

"O asla senin ailenden değildir" buyruğundan, onun Hz. Nuh'un soyundan olan oğlu olmadığı anlamının çıkmadığı görüşü doğru görüş olarak benimsemesiyle birlikte, Kurtubi'den daha çok bunun tersini savunan, yani onun Hz. Nuh'un soyundan gelen oğlu olmadığı görüşünü benimseyenlere yer vermesi ve bu ayetle ilgili iki farklı görüşün daha var olduğunu açıklamasıdır.

Bu açıklamalardan ise, Ehlisünnet ekolu müfessirlerinin, konu üzerinde tek bir görüşe sahip olmadıkları, ortaya çıkmıştır. Aksine, bu açıklamalar, Ehlisünnet ekolunda çoğunluğun, bu ayeti tefsir ederken, Hz. Nuh'un boğulan oğlunun soy açısından onun oğlu olduğu, din açısından ise ailesi sayılmadığı görüşünü benimsediklerini ortaya koymakla birlikte,

zinadan peydahlanan gayri meşru çocuk ve önceki kocadan olup Nuh'un evinde büyüyen meşru çocuk olmak üzere, diğer iki farklı görüşü savunanların var olduğunu da gözler önüne sermiştir. Çünkü İbn-i Kesir'in tefsirinde yer verdiği Ehlibeyt İmamları'nın beşincisi Hz. Ebu Cafer Muhammed Bakır aleyhisselam dışında, bu iki görüşü hararetle savunan, Mucahit, Hasan, İbn-i Ceric ve Hasan Basri gibi şahsiyetler Ehlisünnet'in itibar ettiği önde gelen tabiindendirler.

Ehlisünnet Ekolü müfessirlerinin açıklamasına burada son verip şimdi de iki önemli Şia müfessirlerinin bu ayetle ilgili açıklamalarına geçiyorum.

Ehlibeyt Ekolünün önde gelen müfessirlerinden birisi olan merhum Tebersi, "Mecmeü'l-Beyan" isimli tefsirinde bu ayetle ilgili şu açıklamaya yer vermiştir: "Sonra Allah Teala Nuh olayının tamamını anlatarak şöyle buyurmuştur: "Ve Nuh Rabbine seslendi" Bu hem tazim hem de dua seslenişidir. Ve dedi ki: "Rabbim, şüphesiz, oğlum da ailemdendir.

Senin vaadin de elbette haktır..." Bunun anlamı şudur: Ey benim sahibim, ey beni yaratan, ey bana rızk veren, ailemi kurtaracağını bana vaat etmişsindir. Oğlum da ailemdendir. senin vaadin de kesinlikle boş olmayan bir gerçektir. O halde eğer bu oğlum da bana kurtaracağını vaat ettiklerinden ise onu da kurtar. "şüphesiz sen (hem sözünde hem de işinde) hakimlerin hakimisin." Allah Teala ise: "Ey Nuh, o asla senin ailenden değildir." cevabını vermiştir.

Bu ayetin tefsiri olarak çeşitli görüşler ileri sürülmüştür:

1- Söz konusu bu çocuk, Nuh'un soyundan olan oğlu idi. Bu durumda ayetin anlamı şöyle olur: O, seninle birlikte kurtaracağımı sana vaat ettiğim ailenden değildir. Çünkü Allah Teala Nuh'un ailesinden kurtaracağını vaat ettiklerinden boğarak helak edeceklerini istisna etmiş ve: "aleyhinde söz geçmiş olanlar dışında aileni..." buyurmuştu. Bu görüş, İbn-i Abbas, Said bin Cubeyr, Zehhak ve İkrime'den

nakledilmiştir. Cübai de bu görüşü benimsemiştir.

Delillerle:CEVAP Delillerle:CEVAP

Delillerle:CEVAP

2- Allah Teala'nın: "O asla senin ailenden değildir" buyruğundan, "o senin dinin üzere değildir," kastedilmiştir. Buna binaen onun kafir olması, onu Nuh'un ailesi hükmünün dışına itmiştir. Bu görüş de bir grup tefsirciden rivayet edilmiştir. Bu yorum, Allah Resulü'nün: "Selman biz Ehlibeyt'tendir" buyruğuna benzer ki, Allah Resulü, bu sözüyle Selman'ın kendi dini üzere olduğunu kastetmiştir.

Ali bin Mehziyar, Hasan bin Ali Veşşa'nın Hz. İmam Rıza aleyhisselam'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: "İmam buyurdu ki: "Ebu Abdullah (İmam Cafer Sadık aleyhisselam) şöyle buyurdu: "Allah Teala Nuh'a oğluyla ilgili olarak: "O asla senin ailenden değildir" buyurmuştur. Çünkü o, ona karşı idi. Buna karşılık ona uyanları da onun ailesinden saymıştır."

Bu yorumu Allah Teala'nın, delil nitelikli: "Çünkü o, kötü bir iştir..." buyruğu da desteklemektedir. Böylece Allah Teala onun, kendi kafirliği ve kötü amelleri sebebiyle ailesinin hükmünün dışına çıktığını beyan etmiştir.

Bu arada İkrime'nin de şöyle dediği rivayet edilmiştir: "O, Hz. Nuh'un oğlu idi, ama eylem ve düşünce açısından ona karşı idi. İşte bunun için hakkında: "O asla senin ailenden değildir" denmiştir."

3- O aslında Hz. Nuh'un gerçekten oğlu değildi. Sadece onun yatağında dünyaya gelmişti. Hz. Nuh da işin zahirine bakarak "O benim oğlumdur" dedi. Allah Teala da Hz. Nuh'a, gerçeğin, görünenin tersine olduğunu bildirerek, karısının ona hıyanet ettiğini açıkladı.

Bu görüş, Hasan ve Mücahit'ten rivayet edilmiştir. Ama bu görüş, çok uzak bir görüştür. Çünkü bu görüş bizzat Kur'an'la çelişmektedir. Zira Allah Teala "Ve Nuh oğluna seslendi..." buyurmaktadır. İlaveten, peygamberlerin, ayıp sayılan onların makamlarını küçük düşürecek böylesi durumlardan tenzih edilmeleri icap etmektedir.

Özellikle de Allah Teala, peygamberlerini yüceltmek ve onları saygın kılmak amacıyla insanların onları kabul etmesine engel sayılan, bundan daha az kusur sayılacak şeylerden tenzih etmiştir.

İbn-i Abbas'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Hiçbir peygamberin karısı asla zina etmemiştir. Nuh'un karısının Nuh'a olan hıyaneti, kocasını deli olarak nitelemesi ve Lut'un karısının Lut'a hıyaneti ise, evine gelen misafirleri, düşmanlara bildirmesiyle

gerçekleşmiştir."

4- O, aslında Nuh'un karısının önceki kocasından olan meşru çocuğu idi ve Nuh'un evinde büyümüştü. (Bu yüzden Nuh, ona oğlum demiştir.) Bu görüşü, "İbnehu" kelimesindeki "Ha" zamirini fethe ile okuyan kimsenin kıraatiyle bu zamiri kadın zamiri olarak "İbneha" şeklinde okuyanın kıraati de desteklemektedir. Ancak bu ayetin tefsirinde güvenilmesi gereken görüş, ilk iki görüştür..."[91]

Görüldüğü üzere, Ehlibeyt Ekolünün bu büyük müfessiri, bu ayetin tefsiriyle ilgili görüşleri daha detaylı bir şekilde beyan etmesinin yanı sıra, ister meşru ister gayri meşru olsun, boğulan çocuğun,

Hz. Nuh'un kendi oğlu olmadığına dair son iki görüşü reddetmiş ve onun Hz. Nuh'un kendi oğlu olduğu görüşünü, Ehlibeyt İmamlarından olan Hz. İmam Rıza aracılığıyla Hz. İmam Cafer Sadık aleyhumasselam'dan naklettiği hadisle de destekleyerek benimsemiştir.

Şimdi de gelin, hep birlikte asrımızın büyük Şia müfessiri, El-Mizan Tefsiri'nin yazarı, merhum seyyid Muhammed Hüseyin Tebatebai'nin bu ayeti nasıl yorumladığına bakalım.

Merhum Tebatebai şöyle yazıyor: Allah Teala: " Allah Buyurdu ki: "Ey Nuh, o asla senin ailenden değildir. Çünkü o, kötü bir iştir..." buyurmuştur.

Yüce Allah, bu ayette, Nuh peygamberin, oğlunun kurtulmasına bir gerekçe olarak dediği: "Ey Rabbim, şüphesiz oğlum da ailemdendir. Senin vaadin ise elbette haktır..." sözüne cevap olarak: "O asla senin ailenden değildir" buyurarak, asıl doğru olanı açıklamış, böylece de Nuh Peygamberin getirdiği delil, etkisini yitirmiştir.

Doğrusunu Allah bilir; onun Hz. Nuh'un ailesinden olmamasından maksat ise, onun kurtulacağı vaat edilen aile fertlerinden biri olmadığıdır. Çünkü Allah Teala'nın: "...aleyhinde söz geçmiş olanlar dışında aileni..." buyruğunda yer alan "aile" tabirinden iyi işler yapan (salih olan) aile kast edilmişti.

Oysa o, oğlu olmakla ve soyca ailesinden olmakla birlikte, iyi işler yapan birisi değildi. Böyle olduğu için de Allah Teala: "O asla senin ailenden değildir" şeklindeki ifadesini, "Çünkü o, kötü bir iştir" ifadesiyle gerekçelendirmiştir.

Burada denebilir ki, bu yorum, Nuh'un eşini esasta aile kapsamına alırken, oğlunu ise aile kapsamının dışına itmektedir. Çünkü Nuh'un eşi istisna ile hüküm dışı bırakılmıştır. Bu da aslında onun aile kapsamında olduğunu gösteriyor. Oysa bu yorum gereğince, Hz. Nuh'un oğlu, istisna ile değil, esasta aile kapsamının dışında kalır ki, bu, çok uzak bir yorumdur.

Ben derim ki, Allah Teala'nın: "...aleyhinde söz geçmiş olanlar dışında aileni..." ifadesindeki aile kavramından maksat, akraba anlamındaki ailedir. "...Aleyhinde söz geçmiş olanlar dışında.." buyruğuyla istisna edilenlerden maksat ise, salih olmayan aile bireyleridir ki, Nuh peygamberin eşi ile bu oğlu, bunun örnekleridirler.

Allah Teala'nın: "O asla senin ailenden değildir" ifadesindeki aileden maksat ise, tıpkı "Ey Rabbim, şüphesiz oğlum da ailemdendir..." ifadesinde olduğu gibi, Nuh'un salih amel işleyen ailesidir. Çünkü Nuh Peygamber, "oğlum da ailemdendir" derken, "aile" kavramından, kötü işler yapan aileyi kastetmemiştir. Aksi halde eşi de bu kapsama girer ve böylece de ilk baştan bu delili geçersiz olurdu. Bu inceliği iyi kavramak gerekir.

Ayetten çıkan zahiri anlam budur. Bu anlamı, Ehlibeyt İmamlarından gelen, aşağıda rivayet bölümünde yer vereceğimiz bazı rivayetler de doğrulamaktadır.

Tefsirciler bu ayete başka anlamlar da vermişlerdir. Bu anlamları şöyle sıralayabiliriz:

1- (Ayette geçen "ailenden değildir" tabirinden) maksat, 'o. senin dininden değildir' şeklindedir. Buna göre onun kâfirliği, onu babasının ailesinin hükümleri dışına çıkarmıştır. Bu görüş, bir grup müfessire isnat edilmiştir.

Bu görüş hakkında söyleyeceklerim şunlardır: Bu anlamın aslında özü itibariyle bir sakıncası yoktur; ancak ayetin akışından anlaşılmıyor. Çünkü Allah Teala, Nuh'un onu kapsamı dahiline almak istediği aile kavramının, kapsamı dışında olduğunu belirtmiştir.

Nuh peygamber de, onun ailesinden olduğunu söylerken, onun kâfir değil de mümin olduğunu kastetmemiştir. Aksine, soya dayalı aile ve iyi işler yapan bir kişi olduğunu kastetmiştir. Gerçi böyle olmak, imanı da gerektirmektedir. Aksi takdirde yukarıdaki anlama geri dönülmüş olunur.

2- O aslında Nuh'un oğlu değil de, sadece onun yatağında doğurulmuş gayri meşru bir çocuktu. Nuh Peygamber, zahirde görünene göre: "o benim oğlumdur" dedi. Fakat Allah, işin öyle olmadığını kendisine bildirerek, onu eşinin ihaneti konusunda uyardı. Bu görüş Hasan'a ve Mücahid'e isnat ediliyor.

Buna vereceğimiz cevap şudur: Her şeyden önce bu yorum, peygamberlere yüz kızartıcı ve utandırıcı durumları isnat etmektedir ki, Allah Teala'nın, kelamından (Kur'an'dan) aldığımız mesaj, bunu onlardan reddeder ve onların yüce şahsiyetlerini bu tür asılsız ve batıl isnatlardan tenzih eder.

Ayrıca ayetin sözlerinde bu yorumu kanıtlayacak, ne açık ne de zahiri bir anlam ve delil de yoktur. Hikâyede sadece: "... o asla senin ailenden değildir. Çünkü o, kötü bir iştir..." ifadesi vardır ki, bu, bu yoruma cesaret edenlerin verdiği anlama delalet

etmemektedir.

Allah Teala'nın, Hz. Nuh'un karısı hakkındaki: "Allah, inkâr edenlere, Nuh'un eşi ile Lut'un eşini örnek verir. Bu ikisi, kullarımızdan iki salih kişinin nikâhları altında iken onlara hainlik ettiler." (Tahrim, 10) ayetinden de sadece o iki kadının kâfir oldukları, eşlerinin düşmanlarını destekledikleri, onlara sırlarını sızdırdıkları, onları eşlerine karşı kışkırttıkları anlaşılıyor.

3- O eşinin oğlu idi. Yani onun (Nuh'un) öz oğlu değil, üvey evladı idi. Bu görüş karşısında da söyleyeceğimiz şudur: Ayetin sözlerinde bu yorumu doğrulayacak bir delil yoktur. Üstelik bu yorum, onun Hz. Nuh'un ailesinden olmadığına bir gerekçe olarak zikredilen Allah Teala'nın: "Çünkü o, kötü bir iştir..."ifadesi ile de uyuşmamaktadır.

Çünkü eğer durum gerçekten öyle olsaydı, "o eşinin oğludur" denmesi daha yerinde olurdu. Buna ilaveten, bu durumda; ya Nuh peygamberin, onun öz oğlu olmayıp üvey evladı olduğunu bilmemesi lazım gelir ki, Rabbine: "oğlum da ailemdendir" diye hitap etmiştir; yada onun üvey olduğunu bildiği halde, mecazi bir söz söyleyerek, bu durumdan haberdar olan Rabbine delil göstermesi,

Rabbinin de Hz. Nuh'un delilini reddederken, onun öz oğlu olmayıp üvey evladı olduğunu bildirmesi, lazım gelir ki, bunların ikisi de gerçekten uzak bir ihtimaldir." [92]

Görüldüğü üzere Ehlibeyt Ekolünün bu büyük müfessiri de, bu ayetle ilgili sözü edilen Hz. Nuh'un boğulan oğlunun, bizzat Hz. Nuh'un kendi soyundan geldiğini kesin bir dille ifade etmiş,

onu Hz. Nuh'un eşinin haşa zinadan peydahladığını söyleyenlerin ise, peygamberin yüce şahsiyetine yakışmayan batıl ve mesnetsiz isnatta bulunduklarını kaydederek, bu görüşlerin Kur'anla çeliştiğini ortaya koymuş ve aslında böyle bir yorumun, Ehlibeyt Ekolünün ilahi temsilcilerle ilgili öğretisiyle açıkça çeliştiğini, Ehlibeyt İmamları'ndan konu hakkında gelen hadislere de işaret ederek gözler önüne sermiştir.

Burada Kummi'nin bu ayetle ilgili tefsirine de değinerek, son sözümüzü demeden önce merhum Tebatebai'nin tefsirinin rivayet bölümünde bu ayetle ilgili naklettiği rivayet ve açıklamasına da yer vermek istiyorum.

Merhum Tebatebai anılan bölümde şöyle demiştir: "Hasan bin Ali Veşae şöyle dedi: İmam Rıza'nın şöyle dediğini işittim. "Babam dedi ki İmam Ebu Abdullah (Cafer Sadık aleyhisselam) şöyle buyurdu: Yüce Allah Nuh Peygambere "O asla senin ailenden değildir" buyurdu. Çünkü o, ona (inanç açısından) karşı idi. Fakat Hz. Nuh'a bağlı olanları ise onun ailesinden saydı.

Ravi der: İmam Rıza bana: "Nuh Peygamberin oğlu hakkındaki bu ayeti nasıl okuyorlar?" diye sordu. Kendisine "innehu amelun gayru salihin ve inneha amelun gayru salihin" olmak üzere iki türlü okuyorlar, dedim. İmam bana: "Yalan söylüyorlar. O, onun oğludur. Fakat babasının dinini kabul etmeyince Allah, onun ondan olduğunu reddetti" cevabını verdi.

Ben derim ki: İmam Rıza "fakat kendisine bağlı olanları ailesinden saydı" demekle "Böylece onu ve ailesini büyük beladan kurtardık." (Enbiya, 76) ayetine işaret ediyor. Çünkü bu ayetten anlaşıldığı üzere Nuh Peygamberin ailesinden maksat, kendisiyle birlikte kurtulanların tümüdür.

Anlaşılan o ki, İmam, ayetin okuma biçimiyle onun nasıl tefsir edildiğini kastediyor. Ravi de iki okuma biçimini nakletmekle bu ayeti, Nuh'un eşinin, oğlunu başkasından peydahlayarak, Nuh Peygambere isnat etmiş olduğu şeklinde anlayanların tefsirine işaret etmiş olmalıdır. Bu anlayışla bazıları bu ayeti "Nada Nuhun ibneha" veya "nada nuhun ibnehe" şeklinde okumuşlar ve bu iki okuma biçimini İmam Ali ve bazı Ehlibeyt imamlarına isnat etmişlerdir.

Zemahşeri, Keşşaf adlı eserinde şöyle diyor: İmam Ali, ayetteki kelimeyi "ibneha" şeklinde okumuş ve kelimenin sonundaki zamiri Nuh Peygamberin eşine raci kılmıştır. Muhammed bin Ali ve Urve bin Zubeyr ise bu kelimeyi ibnehe şeklinde okumuşlar ve onu ibneha'nın hafifletilmiş şekli saymışlardır. Bu okunuş biçimi Hasan'ın görüşünü desteklemektedir.

Katade diyor ki, Hasan'a bu meseleyi sorduğumda bana: "Vallahi o, onun oğlu değildi" dedi. Kendisine ayette "Benim oğlum ailemdendir" diye buyrulduğu halde sen onun oğlu olmadığını söylüyorsun. Ayrıca onun Nuh'un oğlu olduğu konusunda kitap ehli arasında da ihtilaf yok" dedim.

Bana "Kim dinini kitap ehlinden öğreniyor ki?" cevabını verdi ve Nuh Peygamberin "minni (bendendir)" değil de "minehli (ailemdendir)" demiş olmasını görüşünü destekleyen bir delil olarak gösterdi.

(Ben derim ki:) Katade'nin gösterdiği bu delil çürüktür. Çünkü yüce Allah, Nuh Peygambere ailesinden olanların kurtulacağını vaat etmiştir. Ona, kendisinden vücuda gelenlerin kurtulacağını vaat etmemiştir ki, oğlunun kurtulmasını isterken, "Oğlum bendendir" demek zorunda olsun. Yukarıda açıkladığımız üzere ayetin sözleri bu yoruma uygun değildir.

Oğlunun onun öz oğlu olduğu hakkında kitap ehli arasında ihtilaf olmadığı şeklindeki görüş de dayanaksızdır. Çünkü mevcut Tevrat'ta Nuh Peygamberin bu oğlundan hiç söz edilmemiştir.

Ed-Durru'l-Mensur'da İbn-i Enbari'nin Mesahıf adlı eserine ve Ebu Şeyh'e dayandırılarak verilen bilgiye göre, İmam Ali bu ibareyi "venada nuhun ibneha"

şeklinde okumuştur.

Yine aynı eserde İbni Cerir, İbn-i Munzır, İbn-i Ebu Hatem ve Ebu Şeyh'e dayandırılarak verilen bilgiye göre, İmam Ebu Cafer Muhammed bin Ali "venada nuhun ibnehu" ibaresi hakkında "Bu ibare Tay kabilesinin şivesine göredir. O, Nuh Peygamberin oğlu değil, eşinin oğludur" demiştir.

Ben derim ki: Ayyaşi tefsirinde, bu rivayet, Muhammed bin Muslim aracılığıyla İmam Ebu Cafer'e dayandırılarak nakledilmiştir.

Ayyaşi tefsirinde Musa'dan, o da A'la bin Sıyabe aracılığıyla İmam Cafer Sadık aleyhisselam'ın, Allah Teala'nın: "Ve Nuh oğluna seslendi..." ayeti hakkında şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: "O, Nuh'un değil, eşinin oğlu idi ve ayetteki tabir, "Tay" kabilesinin şivesine göredir. Onlar, kişinin eşinin oğluna: "kişinin oğlu" derler."

Yine aynı eserde şöyle yer almıştır: Zurare'den dedi ki, İmam Ebu Cafer: "Yavrum, bizimle birlikte gemiye bin" ayeti hakkında: "O Nuh'un oğlu değildi" dedi. Ravi: "Ama Nuh ona: "yavrum" diye hitap ediyor" deyince, İmam: "Nuh böyle derken, onun oğlu olmadığını bilmiyordu" cevabını verdi."

Ben derim ki: Bu hususta, güvenilmesi gereken rivayet, Veşşae'nin İmam Rıza'dan naklettiği rivayettir." Merhum Tebatebai'nin bu bölümdeki açıklaması burada sona ermiştir".[93]

Görüldüğü üzere, Şia'nın bu büyük müfessiri merhum Tebatebai, konuyu hadis açısından değerlendirdiği bu bölümde de, konu hakkında nakledilen bir takım hadislere yer verdikten sonra, bu konuda Ehlibeyt Ekolünde güvenilen ve kabul edilen hadisin, Veşae'nın İmam Rıza aleyhisselam'dan naklettiği, Hz. Nuh'un boğulan çocuğunun,

onun öz oğlu olmayıp karısının onu zinadan peydahladığını ya da önceki kocadan getirdiği üvey evladı olduğunu ima eden görüş ve yorumu kesin bir dille yalanlayarak onun Hz. Nuh'un öz oğlu olduğunu bildiren hadis olduğunu bir kez daha açıkça beyan ederken,

bazı Sünni ve Şia kaynaklarında Ehlibeyt imamları'ndan Hz. İmam Ali ve İmam Muhammed Bakır aleyhumasselam'a isnat edilen, bununla çelişen rivayetleri de Ehlibeyt Ekolünde güvenilmeyen rivayetler olarak açıklamıştır.

Bu arada şunu arz etmeliyim ki, Ehlibeyt Ekolünde konuya ışık tutan hadisler, sadece Hasan bin Ali Veşşae'nin yukarıda işaret edilen rivayetiyle sınırlı değildir. Bu konuda başka hadisler de mevcuttur. Bu hadislerin bazıları şöyledir:

1- Şia Ekolünde Şeyhu't-Taife olarak adlandırılan, bu ekolün en büyük müçtehit,

muhaddis ve müfessirlerinden biri olan merhum Şey Tusi, "el-Ğaybet" isimli kitabında kendi senediyle İshak bin Yakub'un şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Ben, Muhammed bin Osman el-Amri'den[94] benim için sorun haline gelen bir takım soruları içeren bir mektubumu efendimiz ev sahibine

(Hz. İmam Mehdi aleyhisselam'a) ulaştırmasını istedim. Efendimizin el yazısıyla gelen cevapta aynen şöyle yazmıştı: " Ehlibeytimizden beni inkar edenlerle amcamız hakkındaki soruna gelince,

Allah seni hidayet etsin ve doğru yolda sebatlı kılsın, bilesin ki, Allah ile kimse arasında bir akrabalık bağı yoktur. Beni inkar eden kimse benden değildir, onun yolu aynen Nuh'un oğlunun yoludur."

Görüldüğü gibi, İmam aleyhisselam bu buyruğunda, Nuh'un oğlunun, Nuh'un Ehlibeyti'nden sayılmamasının sebebinin, soy kopukluğu değil de, onun inkarcılığı olduğunu vurgulayarak,

soy bağının kimseye Allah nezdinde bir değer kazandırmadığını, Allah katında önemli olanın kişinin imanı olduğunu da kaydederek, kendisini inkar eden amcası gibi, soy akrabalarının konumunun da Nuh'un oğlunun konumunun aynısı olduğunu belirtmiştir.

2- Hasan bin Musa el-Veşşae el-Beğdadi şöyle demiştir: "Ben, Horasan'da Ali bin Muse er-Rıza aleyhisselam'la birlikteydim. Bu arada Zeyd bin Musa'nın[95] kendilerine karşı soy açısından övündüğü bir topluluğa varid olduk.

Bu esnada Hz. İmam Rıza, Zeyd'in bu sözlerini duydu ve ona şöyle buyurdu: "Ey Zeyd, yoksa seni Kufe muhaddislerinin naklettiği şu hadis mi aldatmıştır ki, Allah Resulü buyurmuşlardır: "Fatıma kendisini temiz tuttu diye, Allah onun soyuna ateşi haram kıldı" Allah'a yemin olsun ki, bu, sadece Hasan ve Hüseyin'e ve bizzat onun karnında oluşanlara mahsustur.

Hiç makul mudur ki, (baban) Musa bin Cafer aleyhisselam Allah'a itaat edecek, gündüzleri oruç tutacak, geceleri uyak kalıp ibadetle geçirecek sen de Allah'a isyan edeceksin, sonra da kıyamet gününde her ikiniz de eşit konumda olacaksınız? Bu durumda, sen, Allah katında ondan daha aziz olmuyor musun? Bilesin ki, Ali bin Hüseyin (Zeynülabidin) aleyhisselam derdi ki: "Bizim iyi iş yapanlarımıza iki kat sevap verilir, kötü iş yapanlarımıza da iki kat azap vardır."

Hasan el-Veşşae dedi ki: İmam Rıza bana yönelerek: "Ey Hasan, "Ey Nuh, o asla senin ailenden değildir. Çünkü o, kötü bir iştir..." ayetini nasıl okuyorlar?" diye sordu. Ben kendisine bazıları, (isim olarak):

"innehu amelun gayru salihin" şeklinde, bazıları da (fiil olarak): "innehu amile gayre salihin" şeklinde okuyorlar ve onu (ayeti) isim olarak okuyanlar, onun,

babasının oğlu olmadığını söylüyorlar, dedim. Bunun üzerine İmam bana şöyle buyurdu: "Asla, o onun oğlu idi. Fakat Allah Azze ve Celle'ye isyan edince, Allah, onu babasından reddetti.

Bizden olanlar için de aynı şey söz konusudur. Kim (soy itibariyle) bizden olduğu halde Allah'a itaat etmezse, bizden değildir. Ama sen Allah'a itaat edersen, biz Ehlibeyt'ten olursun."

3- Muhammed bin Ali Maciluye, Muhammed bin Musa el-Mütevekkil ve Ehmed bin Ziyad dediler ki: "Bize Ali bin İbrahim bin Haşim anlattı, ona da Yasir anlatmıştır ki, Hz. Ali bin Musa aleyhisselam'ın kardeşi Zeyd bin Musa (ki kendisine "ateş Zeyd" denirdi) ayaklanarak yakmaya ve katletmeye başlayınca, Harun askerlerini göndererek onu yakalattı ve Harun'a getirildi. Harun, "Onu Ebu'l-Hasan (İmam Rıza) aleyhisselam'a götürün" dedi. Ve o, Hz. Ebu'l-Hasan Rıza'nın yanına getirilince,

İmam ona şöyle buyurdu: "Ey Zeyd, yoksa seni şu Kufe Ravilerinin sözü mü aldatmıştır ki, Resulullah: "Fatıma kendisini temiz tutunca Allah, onun zürriyetine ateşi haram kıldı." Bilesin ki, bu, sadece İmam Hasan ve İmam Hüseyin'e özgüdür. Eğer sen, Allah'a isyan ettiğin halde cennete gireceğini ve (baban)

Musa bin Cafer'in de ancak Allah'a itaat ederek cennete gireceğini sanıyorsan, bu durumda sen Allah katında Musa bin Cafer'den daha saygınsın demektir. Hayır, hiç kimse itaat etmedikçe, Allah'ın katında olana ulaşmamıştır. Eğer, günah işlediğin halde buna ulaşacağını düşünüyorsan, çok kötü bir düşünceye kapılmışsındır, demektir.

Bu arada Zeyd İmam'a: "Ben senin kardeşinim, babanın oğluyum" dedi. Bunun üzerine Hz. Ebu'l-Hasan aleyhisselam ona şöyle buyurdu: "Sen ancak Allah'a itaat ettiğin sürece benim kardeşimsin.

(Görmüyor musun) Nuh aleyhisselam: "Rabbim, şüphesiz, oğlum da ailemdendir. Senin vaadin de elbette haktır ve sen hakimlerin hakimisin" dedi de, Allah Azze ve Celle kendisine: "Ey Nuh, o asla senin ailenden değildir. Çünkü o, kötü bir iştir..." buyurarak onu, isyanından dolayı onun ailesinden olmaktan çıkardı."

Görüldüğü gibi, bu hadiste de İmam Rıza aleyhisselam, Nuh'un oğlunun, onun ailesinden sayılmamasını, yaptığı günaha bağlayarak, kendi kardeşine ihtarda bulunuyor ve isyan ettiği için onun da artık Ehlibeyt'ten sayılamayacağını kesin bir dille ifade ediyor.

Böylece bu hadis de Ehlibeyt Ekolünde, Hz. Nuh'un boğulan oğlunun, kesinlikle Hz. Nuh'un öz oğlu olarak kabul edildiğini ve onun, Nuh'un ailesinden sayılmama sebebinin ise, sadece Allah'a isyan etmesi olarak görüldüğünü gözler önüne sermiştir.

Şimdi de sayın Mustafa İslamoğlu'nun, Şia'yı, peygamber karısına iftira atmakla suçladığı sözünde istinat ettiği bir Şia hadisçisi olan Ali bin İbrahim el-Kummi'nin kendi tefsir kitabında bu ayetle ilgili nasıl bir açıklama yaptığına yer vererek hakemliği, yine selim vicdanlara havale ediyorum.

Aslında Merhum Kummi, bu ayetin tefsirini yaparken, kendi yanından hiçbir açıklama yapmamış ve sadece ayetleri aynen getirdikten sonra, Hz. Nuh'un tufanıyla ilgili birkaç hadise yer verirken, yukarıda naklettiğimiz ve Hz. Nuhun boğulan oğlunun,

Hz. Nuh'un üvey evladı olduğunu belirten bir hadise de yer vermiştir. Sanıyorum sayın Mustafa İslamoğlu buradan yola çıkarak böyle bir mesnetsiz isnadı, bütün Şia camiasına isnat etmiştir.

Merhum Kummi aynen şöyle demiştir: "Nuh Rabbine seslenerek dedi ki: "Ey Rabbim, şüphesiz oğlum da ailemdendir. Senin vadin ise elbette haktır ve sen hakimler hakimisin." Buna karşılık Allah "Buyurdu ki: "Ey Nuh, o asla senin ailenden değildir.

Çünkü o, kötü bir iştir. O halde hakkında bilgin olmayan bir şeyi benden isteme! Ben sana cahillerden olmamanı öğütlerim!"....

Bize Ahmed bin İdris anlattı, dedi ki, bize Ahmed bin Muhammed bin İsa anlattı, ona da Ahmed bin Muhammed bin Ebi Nasr, ona da Aban bin Osman el-Ahmeri, ona da Musa bin Ekil en-Namiri, ona da A'la bin Sıyabe anlatmış ki,

Hz. Ebu Abdullah (İmam Cafer Sadık) aleyhisselam Allah Teala'nın: "Ve Nuh oğluna seslendi..." ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: "O, Nuh'un değil de, eşinin oğlu idi ve ayetteki tabir "Tay" kabilesinin şivesine göredir. Onlar, kişinin eşinin oğluna: "kişinin oğlu" diyorlar." [96]

Merhum Kummi'nin bu ayetin tefsiriyle ilgili açıklaması sadece bundan ibarettir. Evet, Merhum Kummi, Tahrim Suresi'nin onuncu ayetinde sözü edilen Hz. Nuh'un karısının kocasına hıyanetini yorumlarken, bu hıyaneti zina hıyaneti olarak yorumlamıştır.

Ama Şia alimleri, onun bu yorumunu, Kur'an'la ve Şia'nın özellikle savunduğu, peygamberlerin yüce şahsiyetlerinin her türlü kusur ve ayıptan tenzih edilmesi gerektiğine dair ilkeyle çelişen bir açıklama olarak gördükleri için, ne onun orada yaptığı bu açıklamasına ne de naklettiği rivayete itibar etmemişlerdir.

Bu arada belirtmeliyim ki, bu ayetin tefsiriyle ilgili ulaşabildiğim onlarca Şia tefsirine müracaat ettim, Kummi'den başka, sözü edilen bu ihaneti zina ihaneti olarak yorumlayan başka bir müfessir göremedim. Aksine, Şia müfessirlerinin tamamının, özellikle bu ihanetin. zina değil de iman ihaneti olduğunu

vurguladıklarını gördüm.

Şimdi soruyorum, sayın Mustafa İslamoğlu, Ehlibeyt Mektebi'nin konu üzerindeki yorumu ve tutumu bu kadar açık ve net olarak ortada dururken, Ehlibeyt ulemasının bu ayeti tefsir ederken, onun Hz. Nuh'un öz oğlu olduğuna dair kesin açıklamaları bütün tefsirlerde yer almışken, dahası, genellikle Ehlisünnet tefsirlerinde yer alan bu gibi isnatları,

peygamberlik makamına yakışmayan mesnetsiz batıl isnatlar olarak nitelemeleri gözler önündeyken, ve dahası Ehlibeyt Mektebinin temel öğretisi, bütün ilahi peygamberleri her türlü leke ve ayıptan tenzih etmekten ibaret olduğu kimseye gizli değilken, sizin, sırf bir Şia tefsirinde nakledilen ve Şia uleması tarafından da açık bir dille reddedilen bir rivayete istinaden,

böyle bir yalan isnadı bu mektebin temel bir öğretisi olarak sunmanız ve "Şia imamet teorisini ispat etmek uğruna bir peygamberin eşine iftira atıyor", demeniz, bilimsellikle ve etik değerlerle ne kadar örtüşüyor? Acaba bunun kendisi: "tevbe, tevbe, iftira atmak haramdır, kafire bile olsa yine haramdır" diyerek kendinizi uzak tuttuğunuz, o iftira suçunu bizzat işlemek değil de nedir?

Varsayalım ki, Şia ekolüne mensup bazı kişi ve alimler, gerçekten de sizin dediğiniz gibi, kendi sanılarınca imamet teorisini ispat etmek kaygısıyla, Ehlibeyt Ekolü'nün temel ilkelerini çiğneyerek, Ehlibeyt kavramını sadece soy bağlılığıyla sınırlamak amacıyla, Hz. Nuh'un Ehlibeyti'nin dışına itilen oğlunun, onun öz oğlu olmadığını ve onun ya karısının önceki kocasından getirdiği üvey evladı ya da zinadan peydahladığı birisi olduğunu söylemişlerdir.

Peki, bu durumda Ehlisünnetin, bütün tefsirlerinde naklettiği, bu görüşün ısrarcı savunucuları olan ve Ehlisünnetin de önem verdiği ve kendilerine tefsir ve diğer konularda önder kabul ettiği,

Hasan, Mucahit, Hasan Basri İbn-i Ceric gibi, kimselerin, bu konudaki ısrarlarını neye bağlıyorsunuz? Onların imamet teorisi diye bir kaygıları yoktu ve onlar imamet diye bir inanç taşımıyorlardı. Peki, onlar niçin ısrarla böyle bir görüşü savunmuşlardır? Oysa sizin bu açıklamanız gereğince, bütün Şia müfessir ve alimleri, dahası bütün Şia ekolü mensupları bir tarafta yer alarak,

top yekün Hz. Nuh'un boğulan oğlunun onun öz oğlu olmadığını savunmaları, bütün Sünni müfessir ve alimleri de karşı tarafta yer alarak, onun Hz. Nuh'un öz oğlu olduğunu savunmaları icap ederdi.

Ama gerçeğin böyle olmadığını ve her iki tarafın müfessirleri arasında tamamına yakın bir çoğunluğunun, onun Hz. Nuh'un öz evladı olduğunu savunduklarını, şaz diye nitelenebilecek bazılarının da karşıt bir görüşü belirttiklerini görmekteyiz.

Demek ki, bu ayetin bu veya şu şekilde yorumlanmasının, ne Şia'nın inandığı Ehlibeyt kavramıyla, ne de imamet teorisiyle uzaktan ve yakından bir alakası yoktur. Her iki fırkanın alimleri, kendi anlayışları ve ellerindeki verilere dayanarak, bu ayete bir yorum getirmişlerdir., Kimisi (ki pek azınlıktır), Tahrim Suresinde sözü edilen,

Nuh'un karısının ihanet olayına verdiği yanlış anlamı delil göstererek, bu ayete de kendi anladığı ve İslam ulemasının genelinin paylaşmadığı yanlış anlamı vermiştir, kimisi de,

(merhum Tebatebai gibi) bizzat bu ayetlerin içinden çıkardığı anlama ve peygamberlerin yüce şahsiyetinin, böylesi ayıp ve kusurlardan tenzih edilmesi gerektiği gibi ilkelere dayanarak, bu ayete İslam ulemasının genelinin kabul ettiği doğru anlamı vermiştir. Velhasıl, bütün bu açıklamalar açıkça ortaya koymuştur ki, bu ayetin ve onun için zikredilen yorumların imamet teorisiyle uzaktan ve yakından hiçbir alakası yoktur. Dolayısıyla da arz etmeliyim ki, doğrusu ben, sayın Mustafa İslamoğlu'nun,

tefsir yapan bir ilim adamı ve Şia tefsir ve kaynaklarına da yabancı olmayan birisi olarak, Şia Ekolüne böylesi mesnetsiz bir isnatta nasıl bulunabildiğini anlamış değilim ve yarın Allah Teala'nın huzurunda sayıları bir değil, yüz milyonlara varan bu topluluğa, bu mesnetsiz isnadından dolayı, nasıl bir cevap verebileceğini de düşünemiyorum.

Bu konuda da hakemliği, yine selim vicdanlara havale ederken, sayın Mustafa İslamoğlu'nun yanlış olan son itirazına geçiyorum.

d) Sayın Mustafa İslamoğlu, anılan cevabında, son itiraz olarak, Şia'nın, Hz. İbrahim'in babasının putperest olmayıp, tevhid ehli olduğuna dair inancını da,

Şia'nın, inandığı imamet teorisi ve kendi tabiriyle Ebu Talib'i bir şekilde kafirlikten kurtarmak kaygısından kaynaklandığını ileri sürerek: "Hz. İbrahim'in babası için de, o konuda da Arap dilinde örnekleri vardır, amcaya da baba derler, diyorlar. Dolayısıyla o, Hz. İbrahim'in babası değil de amcasıymış. Amcası olunca ne olacak sanki? Yani bunlara hiç gerek yok, dolayısıyla evet, böyledir işte." demiştir.

Cevap:3

Sayın Mustafa İslamoğlu'nun bu değerlendirmesi gereğince, Şia'nın, Hz. İbrahim'in babasının tevhid ehli olduğuna inanmasının temelinde de imamet teorisi ve Ebu Talib'i kurtarmak kaygısı yatmaktadır.

Dolayısıyla da bu değerlendirme gereği, Şia Ekolü mensupları ve uleması, topyekün Hz. İbrahim'in babasının muvehhid olduğuna inanmaları; buna karşılık,

böyle bir inancı ve kaygısı olmayan Ehlisünnet Ekolü mensupları ve ulemasının da topyekün Hz. İbrahim'in babasını kafir bilmeleri icap eder.

Binaenaleyh burada iki konu üzerinde durulması icap eder:

1- Acaba gerçekten de Şia'nın bu inancının temelinde de, Sayın Mustafa İslamoğlu'nun ileri sürdüğü, bu iki neden mi yatmaktadır? Yani Şia sırf imamet teorisini ispat etmek ve özellikle de Ebu Talib'i kurtarmak amacıyla Kur'an'ın, bu konudaki açık beyanını görmezlikten gelerek, Hz. İbrahim'in babasının putperest değil de muvehhid olduğuna mı inanmıştır?

Yoksa konunun, ne imamet teorisiyle ne de Ebutalib'in kurtarılmasıyla gerçek anlamda bir ilişkisi olmadığı halde, Şia, dayandığı birtakım deliller gereği mi böyle inanmıştır?

2- Acaba burada Şia ve Ehlisünnet Ekolü, her birisi, diğerinin tam zıt görüşünü savunan iki karşıt cepheye mi bölünmüştür, yoksa durum, daha farklı mıdır?

Bu konuyu incelerken, ikinci soruya vereceğimiz cevap, birinci sorunun cevabına da ışık tutacağından, burada ilk önce ikinci soruyu ele alıyorum. Gerçek şudur ki, durum hiç de öyle tasvir edildiği gibi değildir. Evet, Şia Ekolü'nde bu konuda tam bir ittifak söz konusudur. Şia Ekolü top yekün, ileride göreceğimiz delillere istinad ederek,

Hz. İbrahim de dahil olmak üzere bütün peygamberlerin ve keza peygamberlerden sonra ilahi temsilcilik görevini üstlenen peygamberlerin vasilerinin (imamların) soy itibariyle hep müvehhid aileden dünyaya geldiklerine inanmış ve inanmaktadırlar.

Ama Ehlisünnet Ekolü'nde böyle bir ittifak söz konusu değildir. Ehlisünnet ulemasının çoğunluğu, peygamberlerin illa da müvehhid soydan dünyaya gelmeleri gerekiyor,

diye bir şartın söz konusu olmadığını, dolayısıyla da Hz. İbrahim'in babasının da, onlara göre Kur'an'da belirtildiği üzere, kafir olduğunu savunurken, çoğunluğun savunduğu bu görüşü reddedip, peygamberler konusunda Şia'nın görüşünü paylaşan ve dolayısıyla da Hz. İbrahim'in babasının da müvehhid olduğunu savunanlar da azımsanmayacak kadar fazladır.

Burada Şia'yla birlikte Hz. İbrahim'in babası da dahil olmak üzere bütün peygamberlerin geldiği soy şeceresinde yer alan babalarının müvehhid olduğuna inanan Ehlisünnet ulemasından örnekler vererek, dayandıkları delillere işaret etmeden önce, Hz. İbrahim'in babasının kafir olduğunu ve dahası hatta alemlere rahmet olarak gönderilen Allah Resulü'nün bile,

hem kendi baba ve annesinin kafir olduklarını, hem de o Hazret'in geldiği soy

şeceresinde yer alan birden çok kafir kişinin var olduğunu dolayısıyla da peygamberlerin illa da müvehhid bir soydan gelmeleri gerekiyor diye bir şartın söz konusu olmadığını savunup,

inanan Ehlisünnetin çoğunluğunun, bu görüş ve inançlarında hangi delillere dayandıklarına kısaca bir göz atmayı uygun buluyorum. Onlar, bu görüş ve inançlarında işaret edeceğimiz Hz. İbrahim hakkındaki bazı Kur'an ayetleri ve Allah Resulü'ne atfettikleri bir takım rivayetlere dayanmaktadırlar.

Ehlisünnetin önde gelen müfessirlerinden birisi olan Hatib Abdul-Kerim, "et-Tefsirü'l-Kur'ani lil-Kur'an" isimli tefsirinin 4. cilt, 221. sayfasında bu konuda şöyle yazmıştır: "Kur'an-ı Kerim, "İbrahim, babası Azer'e: Birtakım putları tanrılar mı ediniyorsun? Doğrusu ben seni de kavmini de apaçık bir sapıklık içinde görüyorum, demişti." (En'am/74) buyuruyor.

Fakat müfessirler, bu baba konusunda farklı görüşler ileri sürmüşlerdir. Bazısı, İbrahim'in babasının isminin "Tarih" olduğunu ileri sürmüş, bazısı, amcaya ve büyük babaya da mecazen baba deniliyor gerekçesiyle Azer'in aslında İbrahim'in babası değil de (anne tarafından olan) büyük babası ya da amcası olduğunu iddia etmiş, diğer bazısı da Azer'in bir putun ismi olduğunu savunmuştur.

Bu son görüş İbn-i Abbas'a isnat edilmiştir. Zemahşeri bu ayeti, Hz. İbrahim, karşı çıkma anlamında ona: "Azer'e mi tapıyorsun?" dedi, şeklinde tefsir etmiştir. Yani Hz. İbrahim babasının şu Azer isimli puta tapmasına karşı çıkıyordu.

Başka bazısı da Azer sözcüğünün o kavmin dilinde "hatalı" anlamına gelen bir sıfat olduğunu ileri sürürken, eğri anlamına geldiği ve moruk adam anlamını ifade ettiği de denmiştir.

Zeccac da: "Soy bilimcileri arasında İbrahim'in babasının isminin: "Tarih" olduğu hususunda bir ihtilaf yoktur, demiştir.

Müfessirleri bütün bu farklı görüşlere iten sebep ise, Hz. İbrahim'in soyuyla ilgili Tevrat'ta yer alan bilgidir. Tevrat İbrahim'in babasının isminin "Tarih" olduğunu kaydediyor. Müfessirler de Tevrat'ta yer alan bu bilgiye itimat etmişlerdir ve onu esas alarak, Kur'an'da gelen ayetleri ona göre tevil etmişlerdir.

Hiç akıllarına, Kur'an'da yer alanları tevil ettikleri gibi, Tevrat'ta yer alan bu soy bilgisini de tevil etmek gelmemiştir. Yine akıllarına, akideye ait konular da dahil olmak üzere, Tevrat'ta yer alan her şeyde tahrif ve değiştirmelerin yapıldığı da gelmemiştir. Oysa bu alanda (ilahi kitaplarda yer alan bilgiler hususunda) doğru olan,

Kur'an'ın getirdiği bilgiler üzerinde durulup ötesine geçilmemesidir. Nitekim Allah Teala onun hakkında: "Sana da, daha önceki kitabları doğrulamak ve onları

korumak üzere, hak olarak Kitab'ı indirdik..." (Maide/48) buyuruyor. O halde Kur'an, kendisinden önce inen kitapları doğrulayıp tashih edebilir, onda olan bilgiler başkasıyla doğrulanamaz, tashih edilemez.

Kur'an'da ise, Hz. İbrahim'den babasını da anarak söz ederken, onun (babanın) isminin: "Azer" olduğu bildirilmiştir. Kur'an: "İbrahim, babası Azer'e: Birtakım putları tanrılar mı ediniyorsun?.." demiştir, diyor. Durum böyleyken, kimin bu isnat ve bu isimle adlandırılan kişi hakkında farklı bir görüş belirtme hakkı olabilir?

Esasen bu, doğru olur mu? Kesinlikle o kimse İbrahim'in babasıdır ve kesinlikle de onun ismi "Azer"dir. Kur'an böyle demiştir, bizim de böyle dememiz icap eder. Kaldı ki, Kur'an'da olanlar sadece bununla da sınırlı değildir. Kur'an birçok yerde Hz. İbrahim ile babası arasında olan olaylara işaret etmiş ve örneğin; buyurmuştur ki: "Kitap'ta İbrahim'i de an ki o hem çok doğru konuşan hem de peygamberdi.

Bir zaman o babasına dedi ki: Babacığım, duymayan, görmeyen ve sana hiçbir fayda sağlamayan bir şeye niçin tapıyorsun?" (Meryem/41,42) Yine Allah Teala İbrahim'in:

"Babamı da bağışla gerçekten de o sapıklardandı" şeklinde dua ettiğini bildirmiş ve yine Kur'an şöyle buyurmuştur: "İbrahim'in babası için af dilemesi ise, sadece ona verdiği sözden dolayı idi; onun Allah'ın düşmanı olduğu kendisine belli olunca ondan uzaklaştı..." (Tevbe/114)

O halde bu tartışma ve müzakereler, Hz. İbrahim ile büyük babası veya put arasında değil de, Hz. İbrahim ile babası arasında sürekli olmuş ve Hz. İbrahim de ona karşı çıkmıştır....

Buna ilaveten, eğer Kur'an'ın verdiği bu bilgide bir yanlışlık olsaydı, Yahudiler'in bunu görmezlikten gelerek işin gerçeğine inmemelerini ve yine Kur'an'ı yalanlamak için fırsat kollayanların Kur'an ile Tevrat arasındaki bu ihtilaftan gafil olduklarını da hiç sanmıyorum. Eğer onlar bu hususta Kur'an'da bir açık olduğunu görselerdi, mutlaka bu, onların Kur'an'ın reddine dayandıkları en önemli delillerinden biri olurdu. Oysa Yahudiler'den böyle bir itiraz da gelmemiştir...."[97]

Ehlisünnetin bir diğer büyük müfessiri olan Nizamüddin Hasan bin Muhammed bin Hüseyin Nisaburi de kendi tefsirinde bu son delili şöyle takrir etmiştir: "Yahudiler, Mesihiler ve müşrikler,

Allah Resulü'nde bir açık yakalayarak, kendisini yalanlamak için ölürcesine can atıyorlardı. Eğer, bu isnat yalan olsaydı, normalinde onların bu konuda sessiz kalmaları mümkün değildi. Onların Kur'an'ı yalanlamadıklarına göre, bu isnadın doğru olduğu ortaya çıkmaktadır."[98]

Ehlisünnet ulemasından, peygamberlerin müvehhid soydan gelmeleri gerekir diye

bir kuralın olmadığı ve putperest olan Azer'in, Hz. İbrahim'in babası olması bir yana, hatta Allah Resulü'nün baba ve annesinin dahi haşa kafir olduğuna inanalar, rivayet olarak da, Allah Resulü'ne atfettikleri şu rivayetlere istinat etmişlerdir.

1- Ebu Hüreyre'den dedi ki: Peygamber şöyle buyurdu: "İbrahim kıyamet gününde babası Azer ile karşılaşacaktır, Azer'in yüzünü toz toprak bürümüş olacaktır. İbrahim ona: "Sana, bana karşı gelme, demedim mi?" diyecektir.

Babası ona: "Bu gün artık karşı çıkmayacağım" diyecektir. Bunun üzerine İbrahim: "Rabbim! Beni yeniden diriliş gününde küçük düşürmeyeceğini vaat etmiştin, şu rahmetten uzak babamdan daha aşağılayıcı ne olabilir ki?" diyecektir.

Buna karşılık Allah: "Ben cenneti kafirlere haram kılmışımdır." buyuracaktır. Sonra da: "Ey İbrahim, ayaklarının altında ne vardır?" denecektir. İbrahim baktığında onu (Azer'i) ayaklar altında ezilen bir çakal olarak görecek, bu esnada onun ayaklarından tutularak ateşe atılacaktır."[99]

2- Enes şöyle rivayet etmiştir: "Bir kişi Allah Resulü'ne: "Babam nerededir?" diye sordu. Allah Resulü: "Cehennemde" cevabını verdi. Kişi geri dönüp gidince de çağırdı ve: "Benim babam da senin baban da cehennemdedir." dedi."[100]

3- Ebu Hüreyre'den dedi ki: Allah Resulü annesinin mezarını ziyaret etti ve o kadar ağladı ki etrafındakileri da ağlattı, ardından da şöyle buyurdu: "Rabbimden annem için mağfiret dileme izni istedim, buna izin vermedi, ama kabrini ziyaret etmek için izin istedim buna ise izin verdi. Sizler de mezarları ziyaret edin çünkü bu size ölümü hatırlatır."[101]

Görüldüğü üzere, Allah Resulü'ne atfedilen bu rivayetlerde Allah Resulü'nün hem annesinin hem de babasının haşa kafir oldukları, bizzat Allah Resulü'nün kendi diline bağlanarak açıkça dile getirilmiştir.

Hatta Ehlisünnetin bu zihniyetli alimlerinden birisinin, Hz. İbrahim'in babası da dahil olmak üzere Allah Resulü'nün geldiği soyun müvehhid bir soy olduğunu savunan Ehlisünnet'in karşıt görüşlü bir müfessirinin getirdiği delilleri cevaplarken, şöyle dediğini görmekteyiz: "Hatta velev ki, varsayalım,

Hz. İbrahim'in babası kafir değildi, fakat bu müfessir, Allah Resulü'nün öz babası ve annesiyle ilgili ne diyecektir, onların her ikisi de kafir idiler. Nitekim, aşağıda yer alan sahih hadislerde bu açıkça bildirilmiştir." Sonra da yukarıda naklettiğimiz rivayetlere yer veriyor ve onların üzerinde söz cambazlığı yapmaya başlıyor.

Bunlar Ehlisünnet ulemasının çoğunluğunun savunduğu görüş ve dayandığı deliller idi. Şimdi de isterseniz, Şia ulemasının bu konuda söylediklerine yer vermeden önce, yine Ehlisünnet ulemasından, Hz. İbrahim de dahil olmak üzere peygamberlerin soy itibarıyla hep müvehhid olan bir soydan geldiklerini savunan

alimlerinin bu konuda dediklerine kısaca bir göz atalım.

Bu alimlerden birisi Ehlisünnetin meşhur büyük bilgini Alusi'dir. Alusi "Ruhu'l-Meani" isimli tefsirinde yukarıda andığımız En'am Suresi'nin 74. ayetini tefsir ederken,

Ehlisünnet'in çoğunluğunun savunduğu görüş ve delillere yer verdikten sonra şöyle devam etmiştir: "Fakat, Ehlisünnet'in büyük bir topluluğu, (bu ayeti yorumlarken) Azer'in İbrahim'in babası olmadığı görüşüne itimat etmiş ve Allah Resulü'nün: "Ben hep tertemiz bellerden tertemiz rahimlere aktarılarak gelmişimdir." buyruğu ve Allah Teala'nın: "...Müşrikler necistir..." (Tevbe/28) buyruğunu delil göstererek de, Allah Resulü'nün babaları içinde asla kafir birisinin olmadığını iddia etmişlerdir.

Burada sözü edilen temizliği, zinadan temiz olmak olarak yorumlamanın ise güvenilir bir delili yoktur. Çünkü önemli olan, temizlik lafzının, genel anlamda bir temizliği ifade etmesidir, sadece belli sebebe dayalı bir temizliği değil.

Ehlisünnet alimlerinden bu görüşte olanlar bu konuda risaleler yazmış ve birçok deliller ikame etmişlerdir. İmam Razi'nin iddia ettiği gibi, bu görüşün, Şia'nın görüşü olduğunu söylemek de, eksik araştırmadan kaynaklanmaktadır.

Bu görüşte olanların çoğunluğu, Azer'in, Hz. İbrahim'in amcasının ismi olduğunu kabul etmiş ve Kur'an'da ona "baba" denmesini de, amcaya da "baba" denmesine bağlamışlardır.

Nitekim Allah Teala'nın: "Yoksa Yakub'a ölüm geldiği zaman siz orada mi idiniz? O zaman (Yakub) oğullarına: Benden sonra neye tapacaksınız?, demişti. Onlar da: Senin ve ataların İbrahim, İsmail ve İshak'ın ilahı olan tek Allah'a tapacağız ve biz O'na teslim olmuşuzdur, demişlerdi." (Bakara/133) ayetinde amcaya baba dendiği gibi, büyük babaya da baba denmiştir. (Çünkü, Hz. İsmail, Hz. Yakub'un amcası, Hz. İbrahim ise büyük babasıdır. Bu ayette ise her ikisi de baba olarak anılmıştır.)

Muhammed bin Ka'b el-Kurzi'nin: "Dayı da babadır, amca da babadır" dediği ve bu ayeti de delil gösterdiği rivayet edilmiştir. Yine, Allah Resulü'nün: "Bana, babam Abbas'ı getirin" buyurduğu rivayet edilmiştir. (Abbas, Allah Resulü'nün amcasıdır ama Allah Resulü ona baba demiştir.)

Bazıları da, Hz. İbrahim'in öz babasının kafir olmadığı ve kafir olan kişinin ise o hazretin amcası olduğuna, İbn-i Münzir'in kendi tefsirinde sahih bir senetle Süleyman bin Sured'den naklettiği şu hadisi,

destekleyici bir delil olarak getirmişlerdir: Dedi ki: "Hz. İbrahim'i ateşe atmak istediklerinde o kavmin tamamı odun toplamaya koyuldu, hatta ihtiyar kadınları da odun topluyordu. Onlar ateşi yakıp da İbrahim'i ona atmaya hazırlayınca, İbrahim aleyhisselam: "Allah bana yeter, O ne güzel vekildir," dedi. Onlar İbrahim'i atınca

Allah: "Ey ateş,

İbrahim için serinlik ve esenlik ol" (Enbiya/69) buyurdu. Böylece İbrahim kurtuldu. Bu arada İbrahim'in amcası: "Benim hatırıma, İbrahim korundu" dedi. Bunun üzerine Allah Teala, bir ateş topu gönderdi ve onun ayaklarına isabet ederek onu yaktı.

" (Yani bu hadiste İbrahim'in amcasından söz ediliyor. Bu da Hz. İbrahim'in öz babasının o zaman hayatta olmadığını ve İbrahim'in kendisine baba dediği ve Kur'an'da da Hz. İbrahim'in babası olarak anılan kişinin de bu şahıs olduğunu desteklemektedir.")

Yine Muhammed bin Ka'b, Katade, Mucahit, Hasan ve diğerlerinin naklettiği şu rivayeti de delil olarak zikretmişlerdir. O rivayet şöyledir: "İbrahim aleyhisselam, babası ölünceye dek onun için mağfiret diledi, ama onun iman etmeden ölüp de, Allah'ın düşmanı olduğu İbrahim'e açıklanınca ise artık mağfiret dilemedi."

"Ateşe atılmasından ve babasının ölümünden sonra ise Şam'a gitti, ardından da Mısır'a gitti, oranın zalim yöneticisiyle Hz. İbrahim arasında bir takım olaylar oldu. Ardından Haceri de yanına alarak, tekrar Şam'a döndü. Sonra da Allah, kendisine Hacer'i ve ondan olan oğlu İsmail'i Mekke'ye götürmesini emretti. O da onları Mekke'ye götürdü.

İşte orada: "Rabbimiz! Ben çocuklarımdan kimini, namazı dosdoğru kılmaları için Senin muharrem (kutsal) evinin (Kabe'nin) yanında, ziraata elverişsiz bir vadiye yerleştirdim. Rabbimiz! İnsanların gönüllerini onlara meylettir, şükretmeleri için onları ürünlerle rızıklandır." şeklinde bazı dualarda bulundu ve bu duasını: "Rabbimiz! Hesap görülecek günde, beni, anamı babamı ve inananları bağışla." şeklinde sona erdirdi."

Bu rivayetlerden, Kur'an'da kafir olarak nitelenen kişinin Hz. İbrahim'in amcası olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü birinci rivayet, Hz. İbrahim'in yolculuğundan önce ölen kişinin, amcası olduğunu açıkça belirtirken, ikinci rivayet de Hz. İbrahim'in, anne ve babasına mağfiret dilemesinin, (sözde) babasının ölümünden uzun bir süre geçtikten sonra gerçekleştiğini göstermektedir.

Oysa eğer (yolculuğundan önce) ölen kişi, Hz. İbrahim'in öz babası olsaydı, o hazretin (ömrünün sonuna doğru) böyle bir mağfiret dilemesi asla caiz olmazdı. Bu da ölen kişinin aslında kendisine mecazen baba denilen amcası olduğunu ve ölümünden sonra da asla onun için mağfiret dilemediğini, kendisi için mağfiret dilenen kişinin de Azer değil de, öz babası olduğunu göstermektedir.

Mağfiret dilenen ayette babanın, "valid" kelimesiyle ifade edilmesi, öteki ayette ise bunun yerine "eb" tabirinin kullanılması da bunların farklı kişiler olduğunu ayrıca göstermektedir."[102]

Alusi'nin konu üzerindeki açıklaması bununla sınırlı değildir. Ancak sözün fazla uzaması için bu kadarıyla yetiniyor ve derim ki; Alusi'nin bu açıklaması, bu görüşün sadece Şia'ya has bir görüş olmadığını ve onun tabiriyle Ehlisünnet'ten de büyük bir grubun, Hz. Adem'den itibaren, Allah Resulü'nün geldiği soyda kafir bir kişinin bulunmadığı ve o Hazretin, Hz. Adem'den itibaren bütün babalarının müvehhid oldukları görüşünü benimseyip savunduğunu açıkça gözler önüne sermiştir.

Ehlisünnet'in bir başka büyük müfessiri olan Muhammed Senaullah el-Muzhiri de kendi tefsirinde Allah Teala'nın: "İbrahim babası Azer'e...demişti" (Enbiya/74) ayetinin tefsirini yaparken şöyle yazmıştır: "Doğru görüşe göre Azer, Hz. İbrahim'in amcasıdır. Arap, amcaya da baba der, nitekim Allah Teala'nın: "...Senin ve ataların İbrahim,

İsmail ve İshak'ın ilahı olan tek Allah'a tapacağız..." (Bakara/133) ayetinde amcaya da baba denmiştir. Onun asıl ismi de Nahur'dur. ... Nahur ise, Bakara Suresi'nde söylediğimiz gibi, önceleri kendi saygın babalarının dininde idi. Fakat sonraları Nemrud'un veziri olunca, dünyaya olan hırsından dolayı babalarının dinini bir kenara bırakarak, kafirliği seçti.

Delillerle:CEVAP Delillerle:CEVAP

Buhari Ebu Hüreyre'den naklen Allah Resulü'nün şöyle dediğini rivayet etmiştir: "İbrahim kıyamet gününde babası Azer ile karşılaşacak, Azer'in yüzünü toz toprak bürümüş olacaktır.

İbrahim ona: "Sana, bana karşı çıkma, demedim mi, diyecektir. Babası ona: "Bu gün artık karşı çıkmayacağım" diyecektir. Bunun üzerine İbrahim: "Rabbim, beni, yeniden diriliş gününde küçük düşürmeyeceğini vaat etmiştin, şu rahmetten uzak babamdan daha aşağılayıcı ne olabilir ki?" diyecektir. Buna karşılık Allah: "Ben cenneti kafirlere haram kılmışımdır." buyuracaktır.

Sonra da: "Ey İbrahim, ayaklarının altında ne vardır?" denecektir. İbrahim baktığında, onu (Azer'i) ayaklar altında ezilen bir sırtlan olarak görecek, bu esnada onun ayaklarından tutularak ateşe atılacaktır."[103]

Allah daha iyisini bilir, ama Razi: "O, İbrahim'in amcasıdır, babası değildir" demiştir. Ondan önce Seleften de bir grup bu görüşü savunmuşlardır. Zerkani, 'Şerhü'l-Mevahib'de şöyle yazmıştır: "Azer'in Hz. İbrahim'in amcası olduğunun delili, Şehab Haysemi'nin de açıkça belirttiği üzere, ehl-i kitab ve tarihin, Azer'in Hz. İbrahim'in amcası olduğuna dair ittifakıdır.

Nitekim, Razi de bunu kabul etmiştir. Suyuti ise şöyle demiştir: "İbn-i Abbas, Mucahit, İbn-i Cerir ve Suddi'nin: "Azer Hz. İbrahim'in babası değildir, İbrahim Tarih'in oğludur" dedikleri sahih senetle bize ulaşmıştır.

Yine Suyuti: "Ben, İbn-i Münzir'in tefsirinde Azer'in Hz. İbrahim'in amcası olduğunu açıkça belirten bir rivayet gördüm" demiştir. 'Kamus'ta da şöyle yer almıştır: "Azer, Hz. İbrahim'in amcasıdır, babasının ismi ise Tarih'tir, Tarikh olduğu da söylenmiştir.

Azer'in Hz. İbrahim'in babası olmadığını destekleyen bir başka delil de, Allah Teala'nın: "Cehennem ehlinden dolayı sorumlu olmayacaksın" (Bakara/119) ayetini tefsir ederken,

naklettiğimiz, Allah Resulü'nden sahih senetle nakledilen şu buyruğudur:"Ben hep Adem oğullarının en hayırlı boyunda ola geldim ta ki, şimdi içinde bulunduğum boyda dünyaya çıkarıldım."[104] Bu hadisi, Buhari nakletmiştir. Suyuti de, Allah Resulü'nün Adem'e kadar olan babalarının tamamının Müslüman olduklarına dair birkaç risale yazmıştır. Doğruyu ise ancak Allah bilir."[105]

Bunlar da, Ehlisünnetin bir başka önde gelen müfessiri olan Muzhiri'nin konu üzerindeki açıklamaları idi. Görüldüğü gibi o da, Hz. İbrahim'in babası da dahil olmak üzere,

Hz. Adem'e kadar Allah Resulü'nün bütün babalarının tevhid ehli olduklarını ve asla şirke düşmediklerini teyit ediyor ve bu doğrultuda birçok Ehlisünnet alimlerinin önde gelenlerinden ve keza hadislerden teyit edici delil ve açıklamalar naklediyor. Ehlisünnet ulemasının ikame ettiği bu delilleri şöyle sıralayabiliriz:

1- Hem tarih, hem soy bilimcileri, hem de Tevrat Hz. İbrahim'in öz babasının isminin Azer değil de "Tareh" olduğunda ittifak etmişlerdir. O halde Kur'an'da Azer olarak geçen kişi,

Hz. İbrahim'in öz babası değil de yanında büyüdüğü amcası olmalıdır. Nitekim, hem Arap dilinde, hem de Kur'an'da amcaya da baba denmiş ve denilmektedir. Kur'an'ın o kişiye Hz. İbrahim'in babası demesi de Hz. İbrahim'in ona baba diye hitap etmesinden dolayıdır. Yoksa o, Hz. İbrahim'in öz babası değildir.

2- Kur'an-ı Kerim, Hz. İbrahim'in, kendisine baba diye hitap ettiği Azer'in Allah'ın düşmanı olduğunu anlayınca artık ondan uzaklaştığını ve asla onun için mağfiret dilemediğini bildirirken, aynı zamanda ömrünün sonlarına doğru, onay verircesine, kendi öz anne ve babasına mağfiret dilediğini bildirmektedir.

Bu da mağfiret dilenmeyen Azer isimli kişinin o hazretin öz babası olmadığını göstermektedir. Aksi takdirde, Hz. İbrahim'in ömrünün sonuna doğru yanlış bir iş yaptığı ortaya çıkmakla birlikte, aslında hatta Kur'an'ın kendisinde bile çelişki meydana gelir ki, böyle bir şey hem Hz. İbrahim'den hem de Kur'an-ı Kerim'den uzaktır.

3- Allah Resulü, Hz. Adem'den itibaren kendisini oluşturacak hakikatin (nur'un) hep tertemiz bir soyda devam ede geldiğini ve nihayet tertemiz bir baba ve anadan

dünyaya geldiğini beyan etmiştir.

öte yandan da Kur'an-ı Kerim, müşriklerin necis olduklarını açıkça bildirmiştir. O halde Allah Resulü'nün geldiği soyda müşrik birisi yoktur. Çünkü aksi takdirde bu, Allah Resulü'nün bu beyanıyla çelişir ve Allah Resulü'nün yanlış konuştuğu gibi bir sonuç ortaya çıkar, oysa Allah Resulü'nü bundan tenzih etmemiz gerekiyor.

Buradaki temizliği sadece meşru evlilik ve zinadan temizliğe yorumlamak da doğru değildir. Çünkü Allah Resulü'nün beyan ettiği temizlik geneldir, hem inanç temizliğini, hem de eylem temizliğini içermektedir.

4- Allah Resulü, Hz. Adem'den itibaren kendisini oluşturacak olan hakikatin hep en hayırlı boyda var ola geldiğini ve en sonunda da en hayırlı boydan dünyaya getirildiğini bildirmiştir.

Açıktır ki, müşrik olan birisi, insanların en hayırlısı olamaz, aksine o insanların en kötüsüdür. Çünkü o, en büyük günah olan şirki işlemektedir. Bu da Allah Resulü'nün geldiği soyda müşrik bir kişinin olmadığını göstermektedir. Çünkü aksi takdirde Allah Resulü, yalan ve yanlış konuşmuş olur ki, Allah Resulü bundan münezzehtir.

Şunu da söylemeliyim ki, Ehlisünnet alimlerinden, Allah Resulü'nün, Hz. Adem'den dünyaya teşrif edinceye kadar geldiği soyun tevhid ehli olduklarına inanlarının getirdiği deliller, sadece bu saydıklarımızla sınırlı değildir. Onlar bu konuda başka deliller de ikame etmişlerdir. Bu delillerden birisi de,

Allah Teala'nın: "Secde edenler arasında dolaşmanı da (görür)" (Şuara/219) ayetine getirdikleri yorumdur. Örneğin Ehlisünnet'in önde gelen müfessirlerinden birisi olan Molla Huveyş Al-i Ğazi, Abdulkadir,

"Beyan'ül-Meani" isimli tefsirinde bu ayeti tefsir ederken şöyle yazmıştır: "Allah senin "Secde edenler arasında dolaşmanı da", yani peygamberlerden olan büyük babalarının boyunda dolaşmanı da görür. Sen onların birisinin boyundan ötekisinin boyuna geçerek geldin ve nihayet bu ümmette dünyaya getirildin. Bu, sana verilen en büyük tevfiklerden birisidir.

Bilesin ki, "Secde edenler" kavramı, hem peygamberleri, hem de müminleri kapsamı altına alıyor ve bu da, O Hazret'in anne ve babasının iman ehli olduklarını göstermektedir.

Nitekim, önde gelen bir çok alimimiz bu görüşü savunmuşlardır. Mahmud el-Alusi, "Ruhu'l-Meani" isimli tefsirinde bu hususta şöyle yazmıştır: "Kari ve benzerlerine rağmen, ben, Allah Resulü'nün anne ve babası hakkında bundan başkasını savunanların, kendilerinin (bu söylemleri yüzünden Allah katında) kafir sayılacaklarından korkuyorum."[106]

Daha önce de kendisinden alıntı yaptığımız, Ehlisünnet'in büyük müfessirlerinden bir diğeri olan Muhammed Senaullah el-Muzhiri de kendi tefsirinde bu konuda şunları yazmıştır: "Secde edenler arasında dolaşmanı da (görür)" (Şuara/219) ayetiyle ilgili Ata,

İbn-i Abbas'tan naklen şöyle demiştir: "Allah Teala bundan: "Senin babaların boylarında bir peygamberden öteki peygambere geçerek gelmeni görmektedir"i kastetmiştir. Ama (ben derim ki,) bu yorumda

O Hazret, layıkıyla övülmemektedir. Çünkü Kureyş'in tamamı ve hatta bütün insanlar bu özellikte onunla ortak sayılır. Burada daha iyisi şöyle denmelidir:

"Allah, senin Allah'a secde eden temiz boylardan, Allah'a secde eden temiz rahimlere, secde eden rahimlerden de secde eden boylara, yani tevhid ehli olan erkeklerden tevhid ehli olan kadınlara intikal ederek, geldiğini görmektedir. Bu durumda bu ayet, Allah Resulü'nün babalarının tamamının iman ehli olduğuna delalet etmektedir. Suyuti de böyle demiştir. Hafız, Şemsuddin Nasiriddin ed-Dimeşki de bu konuyu şiir olarak şöyle dile getirmiştir:

Ve birsi büyük bir nuru taşır, ki o nur secde edenlerin yüzünde parlardı

Onlarda boydan boya intikal etti, ta ki resullerin en hayırlısı olarak vücuda geldi

Bu anlamı teyit eden delillerden birisi de, Buhari'nin, Sahih'inde Allah Resulü'nden naklettiği şu buyruğudur: "Ben, hep Ademoğullarının en hayırlı boyunda ola geldim. Böylece bu boydan öteki boya geçtim, ta ki, şimdi içinde bulunduğum boydan vücuda getirildim."

Müslim de Vasile bin Aska'dan naklen Allah Resulü'nün şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: "Allah İbrahim'in evlatları içinden İsmail'i seçti, İsmail'in evlatları içinden de Beni Kenane'yi seçti, Beni Kenane içinden de Kureyş'i seçti, Kureyş'ten de Beni Haşim'i seçti, Beni Haşim'den de beni seçti."

Beyhaki ise "Delailü'n-Nübüvvet" isimli kitabında Enes'ten naklen Allah Resulü'nün şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: "İnsanlar, her iki gruba ayrıldığı zaman, mutlaka Allah, beni (benim oluştuğum hakikati) onların en hayırlısında karar kıldı. Nihayet ben, her hangi bir cahiliyet lekesi dokunmadan, anne ve babamdan dünyaya getirildim.

Ben, Adem'den, baba ve anneme varıncaya kadar, hep meşru evlilik yoluyla intikal ede geldim, gayri meşru ilişkiyle değil. Dolayısıyla ben, hem ruh açısından, hem de baba açısından en hayırlınızım."

Suyuti de Allah Resulü'nün babalarının imanı konusunda özet nitelikli ve geniş olmak üzere, bir kitap yazmıştır ve bu kitapta konuyla ilgili lehte ve aleyhte

zikredilen bütün delillere yer vermiştir. Dileyenler bu kitaba da müracaat edebilirler."[107]

Ehlisünnet'in önde gelen bilgini Celaliddin Suyuti de "Ed-Dürrü'l-Mensur" isimli tefsirinde bu ayetin tefsiriyle ilgili, şu rivayetlere yer veriyor: "İbn-i Ebu Hatem, ibn-i Murdeveyh ve Ebu Naim "ed-Delail" kitabında İbn-i Abbas'ın: "Secde edenler arasında dolaşmanı da (görür)" (Şuara/219) ayetiyle ilgili şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Allah Resulü, annesinden doğuncaya kadar hep peygamberlerin boyunda ola gelmiştir."

Yine İbn-i Murdeveyh İbn-i Abbas'ın şöyle dediğini tahriç etmiştir: "Allah Resulü'ne, anam babam sana kurban olsun, Adem cennette iken sen nerede idin?" diye sordum.

Bunun üzerine Allah Resulü gülümsedi, öyle ki azı dişleri göründü, ardından da şöyle buyurdu: "Ben, onun belinde idim, yere indiğinde de ben onun belinde idim. Ben, babam Nuh'un belinde gemiye bindim. Ben, babam İbrahim'in belinde ateşe atıldım. Benim babalarım asla gayri meşru ilişkiye girişmemişlerdir.

Allah, hep beni temiz bellerden temiz rahimlere, tertemiz ve pak olarak aktarmıştır. İnsanlar iki guruba ayrıldığı zaman, ben hep onların en hayırlısında olmuşumdur. Allah, nübüvvet ile benden ahit almıştır, İslam'la hidayet etmiştir, Tevrat'ta ve İncil'de beni anmıştır. Yerin doğusunda da batısında da benim bütün vasıflarımı açıklamıştır.

Kitabını bana öğretmiştir. Beni kendi semasına yüceltmiştir ve kendi isimlerinden bana isim vermiştir. Böylece Arş'ın sahibi Muhmud'dur, ben ise Muhammed'im. Bana, Havuz'u hibe etmeği vaat etmiş ve bana Kevser'i vermiştir. Ben ilk şefaat edecek olan ve şefaati ilk kabul görülecek olan kişiyim. Sonra da beni ümmetimin en hayırlı boyundan dünyaya getirmiştir. Ümmetim ise çokluca hamd edendir; iyiliğe emreder, kötülükten ise alıkoyarlar." [108]

Evet, Alusi'nin tabiriyle Ehlisünnet'in önde gelen alimlerinin büyük bir bölümü, Adem'den itibaren Allah Resulü'nün dünyaya geldiği soyun iman ehli olduğuna inanmış ve bu inanışlarına delil ikame ederken, bu ayeti de zikretmiş ve bu yorumlarına, Allah Resulü'nden gelen, bazılarına yukarıda işaret ettiğimiz hadisleri de delil göstermişlerdir.

Ehlisünnet'in, bu ayeti başka bir anlama yorumlayan müfessirleri de, katılmasalar dahi, mutlaka bir görüş olarak, bu yoruma ve ikame edilen teyit edici başka delillere de genellikle yer vermişlerdir. Bendeniz, sözün fazla uzamaması için artık onlara işaret etmiyorum. İsteyenler, Ehlisünnet'in her hangi bir detaylı tefsirine müracaat ederek bunları görebilirler.

Allah Resulü'nün babaları arasında kafir birisinin bulunmadığını savunan

Ehlisünnet'in önde gelen bir diğer alimi de, 1998 yılında vefat eden, Ehlisünnet'in muasır büyük müfessiri, Şeyh Muhammed Mütevelli Şa'ravi'dir.

Şa'ravi, Allah Teala'nın: "Bir zaman o babasına dedi ki: Babacığım, duymayan, görmeyen ve sana hiçbir fayda sağlamayan bir şeye niçin tapıyorsun?" (Meryem/42) ayetini tefsir ederken, bu konuya değiniyor ve En'am Suresi'nin 74. ayeti olan "İbrahim babası Azer'e dedi ki:..." ayetini de hatırlatarak şöyle yazıyor: "Bu ayet şöyle bir sorun yaratmıştır;

bazıları, Azer'in Hz. İbrahim'in öz babası olduğunu sanmışlardır. Oysa bu görüş, Allah Resulü'nün soyunun tamamen temiz kimselerden oluştuğunu bildiren şu Nebevi hadisle çelişmektedir. Allah Resulü şöyle buyurmuştur: "Ben seçilmişlerin seçilmişiyim. Hep temiz bellerden temiz rahimlere intikal ede geldim." O halde Allah Resulü'nün soyu Adem'e kadar temiz ve meşru evlilik sahibidirler.

Bu durumda eğer Allah Teala'nın, hakkında: "...Allah'ın düşmanı olduğunu anlayınca da ondan uzaklaştı..." (Tevbe/114) buyurduğu Azer'in, Hz. İbrahim'in babası olduğunu kabul edersek, anılan Nebevi hadisle çelişkiye düşülmüş olur. O halde Allah Resulü'nün babaları arasında böyle bir kafirin olması nasıl olasıdır?"[109]

Şa'ravi daha sonra Azer'in, Hz. İbrahim'in olsa olsa ancak amcası olabileceğine delil getirmeğe koyuluyor ve baba kavramının, öz babayı ifade etmek için kullanıldığı gibi,

büyük babayı ve amcayı da ifade etmekte kullanıldığına Kur'an'dan da örnekler getirerek, amcanın, insanın öz babasıyla büyük babada birleştiği için kendisine baba denmesini hak ettiğini kaydediyor ve şöyle devam ediyor: "Eğer Kur'an Hz. İbrahim'den söz ederken, bütün ayetlerde sadece "Babasına..." tabirini kullansaydı,

bundan o kişinin Hz. İbrahim'in öz babası olduğu sonucuna varırdık. Ama sadece bir yerde dahi olsa, "Babası Azer'e" tabirini kullanmasından, o kişinin Hz. İbrahim'in öz babası değil de, amcası olduğunu anlıyoruz. Çünkü biz, ancak baba tabirinden amcayı kastettiğimizde özel ismi de getiririz. Nitekim günümüzde de konuşmalarımızda, bir kişiye örneğin,

öz babasının geldiğini haber verdiğimizde, isim zikretmeden "Baban geldi" deriz. Ama öz babadan başkasının geldiğini haber vermek istediğimizde ise: "Baban falan kişi geldi" deriz.

Buna göre, burada da Allah Teala, sadece bir defa da olsa: "Babası Azer'e" tabirini kullanmıştır ki, bize Azer'in, Hz. İbrahim'in öz babası değil de, amcası olduğunu bildirsin. Böylece Allah Resulü'nün Adem'e kadar olan geldiği soyun temiz zatlardan oluştuğu kesin olarak ortaya çıkmıştır."[110]

Burada bir not olarak şunu da belirtmeliyim ki, Şaravi'nin bu açıklaması ve tefsiri, kendi ismiyle yayınlanan bir sitede hem sesli ve görüntülü hem de yazılı olarak yayınlanmıştır. İsteyenler onun bu açıklamalarını, Internet ortamından da takip edip görebilirler.

Burada Ehlisünnet alimlerinin konu hakkındaki açıklamalarına son veriyor, ikinci soruya cevap olarak özet nitelikli de olsa Ehlibeyt alimlerinin konu hakkındaki açıklamalarından da bazı örnekler vermek istiyorum.

Ama ondan önce şunu da arz etmeliyim ki, Ehlisünnet alimlerinden naklettiğimiz bu açıklamalar, Sayın Mustafa İslamoğlu'nun, yukarıda işaret ettiğimiz: "Şia, sırf imamet teorisini ispat etmek ve Ebu Talibi'i kurtarmak namına, Kur'an'a aykırı olarak, Azer'in Hz. İbrahim'in babası değil de amcası olduğunu ileri sürmüştür" şeklindeki iddiasının kesinlikle yalan ve temelsiz bir iddia olduğunu açıkça gözler önüne sermiştir.

Çünkü görüldüğü gibi, bu görüş, sadece Şia'nın değil, Ehlisünnet'in önde gelen seçkin alimlerinin de görüşüdür. Onların imamet teorisi diye bir inanışları olmadığı gibi, illa da Hz. Ebu Talib'i kurtarmak diye bir sıkıntıları da yoktur.

Yine, Ehlisünnet ulemasından naklettiğimiz bu açıklamalar, kesin olarak şu hakikati ortaya çıkarmıştır ki, bu mesele, imamet teorisinden ve Hz. Ebu Talib'in durumundan önce, bizzat Allah Resulü'nü ilgilendiren bir meseledir. Ehlisünnet'in, Emevi zihniyetinin etkisi altında kalarak, illa da Allah Resulü'nün yüce şahsiyetinde bir kusur yaratmaya çalışanları,

kendilerini reddeden bütün delillere rağmen, yukarıda işaret ettiğimiz bir takım, aslında yetersiz ve uydurma olan, kendilerince delillere dayanarak, Hz. İbrahim'in babası bir yana,

hatta Allah Resulü'nün kendi anne ve babasının bile kafir olduğunu savunurken, böyle bir iddianın Emevi zihniyeti mahsulü olduğunun farkında olanları ise, bu görüşe şiddetle karşı çıkmış ve hatta bu görüşü savunanların, Allah Resulü'ne yönelttikleri böylesi bir hakaretten dolayı, Allah katında kafir sayılabileceklerinden korktuklarını ifade etmişlerdir.

Allah Resulü'nün anne ve babası da dahil olmak üzere, geldiği soya yönelik bu karalama çabalarının, O Hazret'in yüce şahsiyetini kırmayı amaçlayan Emevi zihniyeti mahsulü olduğunu söyledik.

Çünkü İslam tarihinden az çok haberi olan hiç kimsenin bundan en ufak bir şüphesi olamaması icap etmekle birlikte, Ehlisünnet kaynaklarında yer alan şu rivayet de bunun en açık kanıtlarından birisidir. Abdullah bin Ömer şöyle demiştir: "Allah Resulü'nün evinin yakınında oturuyorduk. Bu arada oradan bir kadın geçti. Oradakilerin bazısı, "Bu Allah Resulü'nün kızıdır" dediler.

Bu esnada Ebu Süfyan: "Muhammed'in Beni Haşim'de misali, çöplükte yeşeren bir gül misalidir" dedi. Bu sözü duyan o kadın, bunu Allah Resulü'ne bildirdi. Bunun üzerine Allah Resulü yüzünde öfkesi göründüğü bir halde çıka geldi ve şöyle buyurdu: "Şu topluluklara neler oluyor? Onlardan bazı layık olmayan sözler bana ulaşıyor.

Bilesiniz ki, Allah yedi kat gökleri yarattı ve onların içinden en yücesini seçti ve oraya dilediği yaratıklarını yerleştirdi. Sonra diğer mahlukları yarattı ve onların içerisinden Ademoğullarını seçti,

Ademoğulları içerisinden de Arab boyunu seçti, Arab boyundan da Muzur kabilesini seçti, Muzur'dan da Kureyş'i seçti, Kureyş'ten de Beni Haşim'i seçti, Beni Haşim içinden de beni seçti. Öyleyse ben seçilmişlerin seçilmişiyim. Bu yüzden kim, Arab'ı severse, beni de sevdiği için ben de onu severim, kim de Arab'a öfke duyarsa, bana öfke duyduğu için ben de ona öfke duyarım."[111]

Emevilerin Allah Resulü'ne olan düşmanlıkları ve o hazreti yok etmeye çalışmaları ve bunu yapamasalar da en azından küçük düşürmeğe yönelik yorulmak bilmeyen çabaları, sadece bunlarla sınırlı değildir.

Onların bu çabaları, Kur'an ayetlerinde de anlatılmıştır ve Allah Teala birçok ayetinde onların Allah Resulü'nü aşağılayıcı bu çabalarına sık sık vurgu yapmıştır. Bu rivayette anlatılan olayın ise, Allah Resulü'nün hayatı döneminde ve güya Ebu Sufyan'ın İslam getirmesinden sonra gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

Bizzat Allah Resulü'nün huzurunda böylesi düşmanca davranışları sergileyen bu zihniyetin, Allah Resulü'nden sonra layüsel olarak iktidarı ele geçirdikten sonra, Allah Resulü ve onun pak soyundan, şahsiyet terörü de dahil olmak üzere, nasıl bir intikam almaya kalkışacakları, nitekim de aldıkları herkesin malumudur.

İşte Allah Resulü'nün haşa anne ve babasının kafir olduğunu, bizzat Allah Resulü'nün kendi diline bağlayarak anlatan rivayetler de, bu zihniyetin hadis fabrikasının, bu doğrultuda ürettiği çirkin mahsullerinden birer örnektir.

Şimdi isterseniz, bahsimizin başında sormuş olduğumuz birinci sorunun cevabına geçelim ve Şia'nın, Kur'an-ı Kerim'de kafir olduğu açıklanan Azer'in, Hz. İbrahim'in öz babası olmadığına dair görüşünü neye dayandırdığına ve bu görüşlerinin temelinde imamet teorisi ve Ebu Talib'i kurtarmak kaygısının yatıp yatmadığını görelim.

Şia uleması da, genellikle bu meseleyi, Ehlisünnet alimleri gibi, En'am Suresi'nin: "İbrahim babası Azer'e dedi ki:..." ayetini tefsir ederken ele almışlardır. Dolayısıyla örnek olarak, Şia'nın, iki büyük muasır müfessirinin bu ayetin tefsirini yaparken, yaptıkları açıklamayı aynen tercüme ediyorum.

Bu müfessirlerden birisi, aynı zamanda Şia'nın muasır taklit mercilerinden olan Ayetullah Nasır Mekarim Şirazi'dir. O, Farsça ismiyle "Tefsir-i Numune" olarak bilinen ve Arapça tercümesine ise "el-Emsel, fi Tefsir-i Kitabullah el-Münzel" isminin verildiği tefsirinde bu ayeti tefsir ederken: "Acaba Azer,

Hz. İbrahim'in öz babası mıydı?" sorusunu ortaya atmış ve cevabında ise şöyle yazmıştır: "Arap dilinde: "baba" kelimesi, genellikle öz babayı ifade etmek için kullanılır, ama bazen de anne tarafından olan büyük babaya, amcaya ve keza bir şekilde insanın yetiştirilmesinde katkısı bulunan eğitmen ve öğretmen gibi kimselere de, "baba" denir. Bununla birlikte, farklı bir anlam kastedildiğini gösterecek bir emare olmadan, tek başına kullanıldığında öz babayı ifade eder.

Şimdi acaba bu ayetin işaret ettiği "Azer" isimli şahıs, Hz. İbrahim'in öz babası mıdır? Yoksa başka bir ihtimal mı söz konusudur? Burada cevaplanması gereken soru şudur? Acaba puta tapan ve put yapıp satan bir kimsenin, Ulu'l-Azm bir peygamberin babası olması olası mıdır? Böyle bir babanın veraset kanunu gereği kendi evlatları üzerinde hiç mi olumsuz bir etkisi olmaz?

Ehlisünnet müfessirlerinin bir kısmı, birinci soruya, evet cevabını vererek, Azer'i Hz. İbrahim'in öz babası olarak kabul etmişlerdir. Buna karşılık Şia müfessirleri top yekün olarak,

Azer'in, Hz. İbrahim'in öz babası olmadığını söylemekle birlikte; bir kısmı, onun anne tarafından olan büyük babası olduğunu ileri sürerken; çoğunluğu, onun Hz. İbrahim'in amcası olduğunu savunmuşlardır. Bu görüşü savunan Şia alimleri, delil olarak da şu emarelere dayanmışlardır.

1- Tarih kitaplarında Hz. İbrahim'in babasının ismi "Azer" değil de, "Tareh" olarak geçmiştir. Tevrat ve İncil de bunu doğrulamakta ve Hz. İbrahim'in babasının isminin "Tareh" olduğunu bildirmektedir.

Buna karşılık, Azer'in, Hz. İbrahim'in öz babası olduğunu iddia edenler, bu görüşlerinde kabul edilemez bir takım gerekçelere dayanıyorlar. Mesela onlar, tarih ve eski ilahi kitapları cevaplarken,

Hz. İbrahim'in öz babasının isminin "Tareyh" olduğunu kabul ediyorlar ama "Azer" isminin de onun lakabı olduğunu ileri sürüyorlar ki, hiçbir tarihi belge bu görüşü doğrulamamaktadır.

Yahut "Azer" isminin aslında Hz. İbrahim'in babasının taptığı putun ismi olduğunu ileri sürüyorlar ki, bu görüş de ayetten bir cümle veya kelimenin mukadder (mahzuf) olduğunu kabul etmedikçe,

zahiri anlamıyla Azer'in Hz. İbrahim'in babası olduğunu belirten bu ayetle uyuşmamaktadır. Ayetten bir cümle ve kelimenin mahzuf olması ise, bunu ispat

eden bir emare olmadığı sürece, kabul edilmez bir iddiadır. Burada da böyle bir emare söz konusu değildir.

2- Kur'an-ı Kerim, "Kendilerine, onların cehennem ehli oldukları açıklandıktan sonra, akraba da olsa müşrikler için mağfiret dilemek, Peygambere ve müminlere yakışmaz." (Tevbe/113) buyuruyor.

Öte yandan kimsenin Hz. İbrahim'in Azer'e yaptığı istiğfarı bahane edinmemesi için de bunun ardından hemen şöyle buyuruyor: "İbrahim'in babası için af dilemesi, sadece ona verdiği bir sözden dolayı idi. Onun Allah'ın düşmanı olduğu kendisine belli olunca, ondan uzaklaştı, şüphesiz İbrahim çok yumuşak huylu ve pek sabırlı idi." (Tevbe/114)

Allah Teala bu ayeti kerimede Hz. İbrahim'in Azer için yaptığı af dileme olayının, ona vermiş olduğu "Senin için af dileyeceğim" (Meryem/47) şeklindeki sözünden kaynaklandığını kaydetmektedir. Hz. İbrahim, şayet onu hidayet edebilir ümidiyle onunla alakasını tamamıyla kesmemiş ve onun için bir açık kapı bırakmıştı.

Fakat onun putperestlikte ayak dirediğini görünce de artık onunla ilişkilerini tamamıyla kesmiş ve onun için hiçbir duada bulunmamıştır. Bu ayet-i kerime, Hz. İbrahim'in Azer'in hidayet edilmesinden ümidini kestikten sonra artık asla onun için af dilemediğini göstermektedir.

Zaten bu durumda onun için af dilemek, Hz. İbrahim'e yakışmazdı. Bu arada elde olan bütün emareler, bütün bu olayların, Hz. İbrahim'in gençlik yıllarında Babıl şehrinde yaşadığı ve oradaki putperestlerle mücadele ettiği bir dönemde gerçekleştiğini göstermektedir.

Fakat Kur'an-ı Kerim'in başka ayetleri, Hz. İbrahim'in, ömrünün sonlarına doğru ve Kabe'yi de inşa ettikten sonra Allah Teala'dan babası için mağfiret dilediğini bildirmektedir. Elbette bu ayetlerde Arapça dilinde hem öz baba hem de babalık emeği geçen amca gibilerini de ifade eden "Eb" kelimesi yerine yalnızca öz babayı ifade eden "Valid" kelimesi yer almıştır.

Allah Teala bu ayetlerde şöyle buyurmuştur: "İhtiyar halimde bana İsmail'i ve Ishak'ı veren Allah'a hamdolsun! Şüphesiz, Rabbim duayı işitendir. Ey Rabbim! Beni ve soyumdan geleceklerden de namazı dosdoğru kılanlardan eyle, Rabbim duamı kabul et. Rabbimiz! Hesabın kurulduğu günde beni, ana-babamı ve müminleri bağışla." (İbrahim/39-41)

Bu ayetleri, Tevbe Suresi'ndeki, müminleri müşrikler için af dilemekten sakındıran ve Hz. İbrahim'i de mukaddes bir amaç için kısa bir süreliğine bu hükmün dışında tutan ayetlerle birlikte değerlendirdiğimizde, anılan ayette "baba" olarak nitelenen Azer'in, Hz. İbrahim'in öz babası olmadığı, aksine,

ya Hz. İbrahim'in amcası ya da (ana tarafından olan) büyük babası yahut da baba gibi emeği geçen başka birisi olduğu açıkça ortaya çıkıyor. Başka bir deyimle de (Hz. İbrahim'in ömrünün sonuna doğru) mağfiret dilediği ayette, öz babayı belirten, "Valid" kelimesinin kullanılması, (kafir olduğu için kendisinden uzaklaşdığını bildirilen) öteki ayette ise, daha geniş bir anlama gelebilen "Eb" kelimesinin kullanılması, bunların aynı kişi olmadıklarını açıkça ortaya koymaktadır.

Özellikle Kur'an-i Kerim'de de "Eb" kelimesi, amca anlamında kullanılmıştır. Örneğin, Allah Teala Hz. Yakub'un oğullarının şöyle dediklerini beyan etmiştir: "Dediler ki:

Senin ve babaların İbrahim, İsmail ve Ishak'ın ilahı olan tek Allah'ı tapacağız" (Bakara/133) Oysa biliyoruz ki, Hz. İsmail Hz. Yakub'un babası değil, amcasıdır. Görüldüğü üzere onlar amcaya da baba demişlerdir ve Allah Teala da bunu Kur'an'da bize bildirmiştir. (Demek ki, amcaya da baba denebilir ve Hz. İbrahim'in olayında da böyledir. Çünkü bunun aksi bizzat Kur'an'la çelişir.)

3- Birçok hadis de bu görüşü ortaya koymaktadır. Mesela, Allah Resulü'nün nakledeceğimiz şu meşhur buyruğu bunu kanıtlayan başka bir delildir. Allah Resulü şöyle buyurmuştur: "Allah Teala beni şu dünyanıza çıkarıncaya kadar hep temiz bellerden temiz rahimlere aktararak getirmiştir ve böylece cahiliyet kirliliği asla bana dokunmamıştır."[112]

Açıktır ki, şirk koşmak ve putperestlik, cahiliyet kirliliklerinin en açıklarındandır. Bu kirliliği sırf zina kirliliğine yorumlayanların ise, bu iddiaları için hiçbir delilleri yoktur. Özellikle de Kur'an-ı Kerim de şirk koşmayı açık bir kirlilik saymış ve: "...ancak müşrikler necistirler..." (Tevbe/28) buyurmuştur.

Ehlisünnetin önde gelen bilginlerinden Taberi de "Camiü'l-Beyan" isimli tefsirinde tanınmış müfessir Mücahid'in açıkça: "Azer İbrahim'in babası değildi" dediğini nakletmiştir.[113]

Ehlisünnetin başka bir müfessiri Alusi de "Ruhu'l-Meani" isimli tefsirinde şöyle demiştir: "Azer'in Hz. İbrahim'in babası olmadığı görüşünün Şia'ya özgü bir görüş olduğunu sanmak, bilgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Çünkü Ehlisünnet'in birçok bilgini de Azer'in Hz. İbrahim'in amcası olduğu görüşünü savunmaktadır."[114]

Ehlisünnetin diğer bir tanınmış alimi Suyuti de, "Mesalikü'l-Hünefa" isimli kitabında, Fahri Razi'nin "Esrarü't-Tenzil" isimli kitabında Allah Resulü'nün anne ve babasının asla müşrik olmadıklarını savunduğunu ve bunun için de yukarıda naklettiğimiz hadisi delil gösterdiğini kaydettikten sonra şöyle devam etmiştir: Bu konuyu, İslami kaynaklarda yer alan iki grup hadisle ispat edebiliriz.

Birinci grup hadisler, Allah Resulü'nün, Hz. Adem'e kadar olan analarının ve

babalarının hep zamanlarının en iyileri olduklarını belirten hadislerdir. Sonra da Suyuti, Sahih-i Buhari, Beyhaki'nin "Delailü'n-Nübüvvet" isimli kitabı ve benzer kaynaklardan buna dair hadislerin bir kısmını naklediyor.

İkinci grup hadisler ise, mutlaka her zaman ve asırda Allah'a kulluk eden tevhid ehli birilerinin yeryüzünde var olduğunu belirten hadislerdir. Bu iki grup hadisi bir arada değerlendirdiğimizde, mutlaka Allah Resulü'nün anne ve babalarının ve bu cümleden de Hz. İbrahim'in babasının tevhid ehli olduğu ortaya çıkmaktadır."[115]

Bu açıklamalardan anlaşılmıştır ki, bu ayete getirilen bu yorum, bizzat Kur'an-ı Kerim'in kendisinden elde edilen emarelere ve İslam kaynaklarında yer alan çeşitli hadislere dayalı bir yorumdur ve "el-Menar" tefsirinin yazarı gibi, bazı Ehlisünnet müfessirlerinin iddia ettiği üzere, kişisel reye dayalı bir yorum değildir."[116]

Bu Ehlibeyt Ekolü müfessirinin açıklamaları burada sona ermiştir. Görüldüğü üzere, bu Ehlibeyt Ekolü müfessiri de aslında bu görüşü paylaşan Suyuti gibi, Ehlisünnet'in önde gelen alimlerinin izledikleri yolu izlemiş ve onların ikame ettiği delillerin benzerini ikame etmiştir. Bu delilleri ikame edilirken de, ne İmamet teorisi gibi,

Şia'ya has bir inanışı esas almış, ne de Ebu Talib'i kurtarmak gibi, bir kaygıyı göz önünde bulundurmuştur. Aksine, bu meselenin temelini, anılan ayeti, Kur'an-ı Kerim'in ilgili diğer ayetlerinin ışığında anlamak ve Allah Resulü'nün, İslami kaynaklarda yer alan, Hz. Adem'den itibaren geldiği soyunun durumuna dair sayısız açıklaması oluşturmuştur . Bunun ise, ne Şialıkla ne de Sünnilikle bir alakası yoktur. Bu, doğrudan İslam'ı doğru anlamakla ilgili bir meseledir.

Şimdi de isterseniz Şia'nın diğer bir büyük muasır müfessiri olan merhum Allame Seyyit Muhammed Hüseyin Tebatebai'nin bu ayeti nasıl yorumladığına ve bu konuda nasıl bir açıklama yaptığına bir göz atalım.

Merhum Allame Tebatebai "el-Mizan" isimli tefsirinde bu ayetin tefsiriyle ilgili şunları yazmıştır: "Hani İbrahim, babası (amcası) Azer'e demişti ki: "Sen putları tanrılar mı ediniyorsun?..." Tefsir bilginleri, "Azer" sözcüğü üzerinde farklı görüşler ileri sürmüşlerdir. Bunun babasının ismi mi, yoksa güç alan anlamında övgüyü ifade eden ya da topal veya kambur vb. anlamlarda yergi maksadıyla kullanılan bir lakap mı olduğu hususunda görüş ayrılıkları vardır.

Bu ihtilâfların kaynağı da bazı rivayetlerde Hz. İbrahim'in babasının adının "Târah" veya "Târakh" olarak zikredilmesidir. Tarihsel kaynaklar da bu rivayetleri destekler mahiyettedir. Bugün elde bulunan Tevrat'ta da Hz. İbrahim'in babasının adı "Târakh" şeklinde geçer.

Yine ayette geçen "baba" sözcüğünün öz baba, amca veya annenin babası yahut sözü dinlenen büyük anlamlarında kullanıldığı hususunda da tefsir bilginleri

arasında ihtilâflar vardır.

Bu ihtilâfların kaynağı da rivayetlerdir. Bu rivayetlerin bir kısmına göre, adı geçen kişi Hz. İbrahim'in babasıydı. Hz. İbrahim kıyamet gününde ona şefaat edecektir, fakat o şefaate uğramayacaktır;

tersine yüce Allah kıyamet gününde onu kokuşmuş bir sırtlana dönüştürecektir ve İbrahim ondan uzaklaşacaktır. Bazı rivayetlerde ise onun Hz. İbrahim'in babası olmadığı, öz babasının Allah'ın birliğine inandığı, müşrik olmadığı ve Peygamber efendimizin (s.a.a) atalarının müşrik olmadıkları, tümünün tevhit inancı üzere oldukları belirtilmektedir. Bunun gibi daha birçok rivayet mevcuttur.

İbrahim Peygamber'le ilgili diğer hususların anlatımında da birbirinden ilginç farklı rivayetler söz konusudur. Hatta bir kısmında Eski Ahit'te Hz. İbrahim'e yakıştırılan bazı (doğru olmayan) kıssalara da rastlamak mümkündür. Oysa o Hazretin Allah'ın dostu, peygamber ve resul olması, onu bu tür yakıştırmalardan tenzih etmektedir.

Tefsir bilginleri, bu hususta sözü o kadar uzatmışlardır ki, zaman zaman, araştırmacının perspektifinden ayetlerin anlamlarının algılanmasından ibaret olan tefsir biliminin bu tanımının dışına çıkmışlardır. Bunları görmek isteyenler, rivayet tefsirlerine ve ayrıntılı tefsir kitaplarına başvurabilirler.

Bununla birlikte İbrahim Peygamber'in başından geçen olayları aktaran ayetler üzerinde düşündüğümüzde, elde ettiğimiz sonuç şudur: İbrahim Peygamber soydaşlarının arasına girdiği ilk andan itibaren, Kur'ân'da babası olduğu zikredilen bir adamla işe koyulmuştur. Bu adamı putlara tapmaktan vazgeçirip kendisinin temsil ettiği tevhit dinine tâbi olmasını,

böylece kendisini hidayete erdirmesi için ısrarla çaba harcamış ve bu isteğinde o kadar ısrarlı olmuş ki, sonuçta babası (denen kişi) onu kovmuş ve kendisinden uzaklaşmasını istemiştir.

Ayeti okuyoruz: "Kitapta İbrahim'i de an; gerçekten o, çok doğru bir peygamberdi. Babasına demişti ki: 'Babacığım, işitmeyen görmeyen ve sana hiçbir yararı olmayan şeylere niçin tapıyorsun? Babacığım, bana, sana gelmeyen bir bilgi geldi; bana uy, seni düzgün yola ileteyim...' Ey İbrahim, dedi, sen benim tanırlarımdan yüz mü çeviriyorsun? Eğer vazgeçmezsen, andolsun seni taşlarım. Uzun süre benden ayrıl, git." (Meryem/41-46)

Onun (babası olarak zikredilen kişinin) bu tepkisine karşın, Hz. İbrahim onun için esenlik dilemiş ve kendisi için Allah'tan bağışlanma dileyeceğini vaat etmiştir.

Belki de Hz. İbrahim, onun iman edeceğini, hidayete erip mutluluğa kavuşacağını umuyordu. Kur'ân'ı okumaya devam ediyoruz: "İbrahim: Selâm sana, dedi, senin için Rabbimden mağfiret dileyeceğim. Doğrusu O, bana çok lütufkârdır. Sizden de,

Allah'tan başka yalvardıklarınızdan da ayrılıyor ve yalnız Rabbime yalvarıyorum. Umarım ki Rabbime yalvarmakla bahtsız olmam." (Meryem, 47-48)

İkinci ayet, İbrahim Peygamber'in (babası olarak zikredilen) o kişiye yönelik bağışlanma dileme vaadinin, yalnızca dünya hayatıyla sınırlı olduğuna dair en güzel emaredir. Yoksa kâfir olarak ölse dahi, Hz. İbrahim kıyamet gününde ona şefaat edecektir, diye bir şey söz konusu değildir. Yahut da Hz. İbrahim'in onun için dua etmesini, onun kafir olduğunu bilmeme durumuyla sınırlı olduğunu söylemeliyiz.

Sonra yüce Allah, Hz. İbrahim'in bu vaadini yerine getirişini ve babası için bağışlanma dileyişini anlatarak, Hz. İbrahim'in şöyle dua ettiğini belirtmiştir: "Rabbim, bana hüküm (doğru ilim ve amel) ver ve beni salihler arasına kat. Sonra gelenler arasında bana, bir doğruluk dili nasip eyle. Beni nimet cennetinin vârislerinden kıl. Babamı da bağışla.

Çünkü o, sapkınlardandı. Kulların diriltilecekleri gün, beni utandırma. O gün ki, ne mal, ne de oğullar yarar vermez. Ancak Allah'a sağlam ve temiz kalp getiren yarar görür." (Şuarâ/83-89) Hz. İbrahim'in bu duasındaki: "Çünkü o, sapkınlardandı." tabirinden, Hz. İbrahim'in, babasının ölümünden veya kendisinin ondan uzaklaşmasından sonra bu duayı ettiği anlaşılmaktadır.

Bunu, orijinal ifadenin [innehu kane min'ez-zâllîn] başındaki "kane" edatından çıkarıyoruz. Ayetin devamında yer verilen sözlerinden de, Hz. İbrahim'in, sadece verdiği sözün sorumluluğundan kurtulmak için bu duayı ettiği anlaşılmaktadır. Âdeta şöyle demiştir: "Kıyamet gününde şu sapkını affet..." Sonra da kıyamet gününü: "O gün temiz bir kalple gelmekten başka hiçbir şeyin yararı olmaz!" şeklinde tanımlamıştır.

Yüce Allah, Hz. İbrahim'in duasıyla ilgili bu gerçeği, bir mazeret şeklinde şu buyruğuyla açıklamıştır: "Akraba bile olsalar, cehennem halkı oldukları belli olduktan sonra, Allah'a ortak koşanlar için mağfiret dilemek; ne peygambere, ne de inananlara yakışmaz. İbrahim'in, babası için mağfiret dilemesi ise, sadece ona verdiği bir sözden ötürü idi.

Fakat onun, bir Allah düşmanı olduğu, kendisine belli olunca ondan uzak durdu. Gerçekten de İbrahim, çok yumuşak huylu ve pek sabırlı idi." (Tevbe/113-114) Ayetlerin akışı gösteriyor ki, Hz. İbrahim, hem bu duayı dünya hayatındayken yapmış ve hem de dünyadayken ondan uzaklaşarak ilişkisini kesmiştir. Yoksa, kıyamet gününde ona dua edip sonra da ondan uzaklaşacak değildir.

Çünkü ayetlerin akışı, genel bir yasaklama içeren yasama niteliklidir. Bundan da Hz. İbrahim'in duası istisna tutulmuştur. Bunun da gerçekte onun sözünü tutma hususundaki titizliğinden kaynaklandığı belirtilmiştir.

Durum bundan ibaretken, dünyada uyulması icap eden yasama nitelikli bir hükümden, yarın kıyamet gününde gerçekleşecek olan bir şeyi istisna etmenin, ardından da yine kıyamet gününde gerçekleşecek olan bir uzaklaşma fiilinden söz etmenin, bir mantığı olamaz.

Özetle; yüce Allah, İbrahim Peygamber'in, babası için dua edişinden, sonra da ondan uzaklaşmasından söz ediyor. Bütün bunlar, Hz. İbrahim'in hayatının ilk dönemlerinde ve henüz kutsal topraklardan hicret etmeden gerçekleşmiştir.

Bunu, onun, hakkı dilemesinden ve salihlere katılmayı ve salih evlâtlara sahip olmayı istemesinden anlıyoruz. Nitekim bu, önceki ayetlerde geçen: "Rabbim, bana hikmet bahşet ve beni salihlere kat." ifadesinden anlaşılıyor. Keza, babasından ve soydaşlarından uzaklaşmasını ve babası için mağfiret dilemeyi istisna edişini içeren ayetten de bu anlaşılıyor.

Allah Teala bu hususla ilgili olarak da şöyle buyurmuştur: "İbrahim'de ve onunla beraber bulunanlarda sizin için güzel bir öğüt vardır; onlar kavimlerine: 'Biz sizden ve sizin Allah'tan başka taptıklarınızdan uzağız.

Sizin taptıklarınızı tanımıyoruz. Siz, bir tek Allah'a inanıncaya kadar sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve nefret belirmiştir.' demişlerdi. Yalnız İbrahim'in, babasına: 'Senin için mağfiret dileyeceğim; fakat Allah'tan gelecek hiçbir şeyi senden savamam.' demesi hariç..." (Mümtehine, 4)

Sonra yüce Allah, İbrahim Peygamber'in kutsal topraklara hicret etmeye karar verişini, salih evlâtlar istemesini anlatıyor ve şöyle buyuruyor: "Ona bir tuzak kurmak istediler, biz de onları alçak düşürdük. İbrahim dedi ki: Ben Rabbime gideceğim, O beni doğru yola iletecek. Rabbim, bana iyilerden lütfet." (Sâffât, 100)

Sonra da yüce Allah, Hz. İbrahim'in kutsal topraklara gidişini ve kendisine salih evlâtlar bahşedişini anlatıyor ve şöyle buyuruyor: "Ona bir tuzak kurmak istediler. Biz de, asıl kendilerini hüsrana uğrattık.

Onu ve Lut'u kurtarıp, âlemlere bereketli kıldığımız yere getirdik. Ona İshak'ı hediye ettik, üstelik Yakub'u da fazladan verdik. Hepsini de iyi insanlar yaptık." (Enbiyâ, 70-72) Yine şöyle buyurmuştur: "İşte onlardan ve onların Allah'tan başka taptıklarından ayrılınca, biz ona İshak'ı ve Yakub'u armağan ettik ve hepsini de peygamber yaptık." (Meryem, 49)

Sonra yüce Allah, Hz. İbrahim'in Mekke'de yaptığı, son dua edişinden söz ediyor. Bu, kutsal topraklara hicret edip orada çocukları dünyaya geldikten ve İsmail'i Mekke'ye yerleştirerek kenti kurmasından ve Kâbe'yi inşa etmesinden sonraki döneme rastlayan bir olaydır. Bunlar, Kur'ân'da Hz. İbrahim'den aktarılan son sözlerdir.

Allah Teala bu olaya işaretle şöyle buyurmuştur: "Bir zaman İbrahim şöyle demişti: Rabbim, bu şehri güvenli kıl, beni ve oğullarımı putlara tapmaktan uzak tut... Rabbimiz, ben çocuklarımdan bazısını, senin Haram Evi'nin yanında, ekinsiz bir vadiye yerleştirdim.

Rabbimiz, namazı kılsınlar diye... İhtiyarlık çağımda bana İsmail ve İshak'ı lütfeden Allah'a hamdolsun. Şüphesiz Rabbim duayı işitendir... Rabbimiz, hesabın görüleceği gün, beni, anamı-babamı ve müminleri bağışla." (İbrâhîm, 35-41)

Bu ayet, akışı itibariyle ve diğer karinelerin de desteğiyle gösteriyor ki, Hz. İbrahim'in, ("Valid" kelimesiyle ifade ederek) dua ettiği öz babası, daha önce yüce Allah'ın, "Babası Azer'e..." ifadesinde işaret ettiği kişiden ayrıdır. Çünkü açıkça görüldüğü gibi, ayetler Hz. İbrahim'in, sırf sözünü tutmak için ona dua ettiğini,

sonra da onun Allah düşmanı olduğunu anlayınca da kendisiyle ilişkilerini kestiğini ifade etmektedir. Bu durumda daha önce ilişkisini kestiği ve kendisinden ayrılarak Rabbine sığındığı birisine yeniden dua etmesinin bir mantığı olamaz. Şu hâlde, babası (olarak zikredilen) Azer, onun bu son duasında annesiyle birlikte zikredip dua ettiği öz babasından farklı bir kişidir.

Bu son duasının içerdiği en ince kanıt ise, "valideyye" sözcüğünün kullanılmış olmasıdır. "Valid" ifadesi Arapça'da ancak öz baba için kullanılıyor. O da insanın dünyaya gelmesine sebep olan kişi anlamına gelir.

Oysa önceki duasında ise, "Babamı da bağışla. Çünkü o sapkınlardandı." demişti. Bu ayette "eb" sözcüğü kullanılmıştır. Azer'den söz eden diğer ayetlerde de, yine hep baba kelimesi "eb" şeklinde geçmektedir.

"Eb" sözcüğü ise, dede, amca ve bunların dışındaki kişiler için de kullanılmaktadır. Bizzat Kur'ân'da dahi bu kullanımın örneklerine tanık oluyoruz. Meselâ bir ayette şöyle buyuruluyor: "Yoksa Yakub'a ölüm gelip çattığı zaman orda mı idiniz?

O zaman Yakup oğullarına, 'Benden sonra neye tapacaksınız?' dedi. Dediler ki: Senin Allah'ın ve babaların İbrahim, İsmail ve İshak'ın ilâhı olan tek ilâha tapacağız. Biz O'na teslim olanlarız."

(Bakara, 133) Oysa İbrahim, Yakub'un dedesidir, İsmail de amcasıdır. Bu ayette her ikisi için de "eb" yani baba niteliği kullanılmıştır. Bir diğer ayette ise, Yusuf Peygamber'in sözleri olarak şöyle buyuruluyor: "Babalarım İbrahim, İshak ve Yakub'un dinine uydum." (Yûsuf, 38) Oysa İshak, Yusuf'un dedesidir, İbrahim de babasının dedesidir. Bu ikisi için de "eb" kelimesi kullanılmıştır.

Bütün bunlardan anlaşılmıştır ki, ayette sözü edilen Azer, İbrahim'in öz babası değildir. Aksine, baba niteliğini gerektirecek ve İbrahim'in kendisine "babacığım" demesine neden olacak manevî bir babalığı söz konusuydu. Dil kuralları, dedeye,

amcaya, öz babadan sonra anneyle evlenen kişiye, insanın işlerinin yönetimini üstlenen kimselere ve sözü dinlenen büyüklere de baba demeyi caiz görmektedir.

Bu, sadece Arapça'ya özgü bir durum da değildir. Bu ve benzeri hususlarda diğer diller de Arapça gibi geniş bir kullanım alanına sahiptirler. Bütün dillerde edebî kuralların el verdiği oranda etkili anlatım ve anlaşma için anne, amca, kardeş, baş, göz, ağız, el, pazı ve parmak gibi sözcükler son derece geniş bir anlamsal yelpazede kullanılıyorlar.

Velhasıl buraya kadar yapılan açıklamalardan şu hususlar ortaya çıkmıştır:

Birincisi: Ayetin anlamının açıklık kazanması açısından, rivayetlerde, tarihsel metinlerde ve edebî kaynaklarda Hz. İbrahim'in babası hakkında yer alan tartışmalarla, Azer lafzıyla ilgili; özel isim mi,

yoksa övgü veya yergi anlamını içeren bir lakap mı, yahut da bir put ismi mi olduğu hususunda baş gösteren ihtilâflar üzerinde durmaya hiç gerek yoktur. Bunların üzerinde durmakla ayetin anlamının belirginleşmesine herhangi bir katkıda bulunmuş olmayız.

Kaldı ki, bu bağlamda aktarılan değerlendirmelerin çoğu dayanaktan yoksun zorlamalardır. Ayrıca "Azere ettehizu esnamen aliheten= Azer, putları mı ilâh edindin?" cümlesiyle ilgili garip terkipler kurularak ya ayetin zahirî anlamı ifsat edilmiş ya da akışının bozulmasına neden olunmuştur. Örneğin takdim ve tehir yapıldığı, bazı ifadelerin hazf veya takdir edildiği söylenmiştir?

İkincisi: Hz. İbrahim'in öz babası, Azer değildir. Fakat Kur'ân-i Kerim, onun öz babasının adını zikretmemiştir. Babasının adı rivayetlerde geçmiştir, Tevrat'ta yer alan Hz. İbrahim'in babasının adının "Târakh" olduğuna dair açıklama da bu rivayetleri doğrular niteliktedir."[117]

Görüldüğü üzere bu Ehlibeyt müfessiri de özellikle Kur'an-ı Kerim'in ilgili ayetlerini birbiriyle karşılaştırıp üzerlerinde düşünerek, Azer'in Hz. İbrahim'in öz babası olmadığı sonucuna varmıştır ve bu istidlalinde ne İmamet Teorisi'ne ne de Ebu Talib'in kurtarılması mevzusuna ne uzaktan ne de yakından bir işarette bulunmamış ve bu meseleyi onlarla ilişkilendirmemiştir.

Aksine, bu ayetle ilgili tefsirinin rivayet bölümünde, aynı görüşü savunan Ehlisünnet alimleri gibi, bu meselenin, doğrudan doğruya ilgili ayetlerin doğru anlaşılması ve Allah Resulü'nün atalarının durumuyla ilintili olduğunu vurgulamış ve şöyle yazmıştır:

"Müşrik Azer'in, Hz. İbrahim'in öz babası olmadığı, amcası veya annesinin babası olduğunu savunanlar, öncelikle Sünnî ve Şiî kaynaklarda yer alan, Peygamber efendimizin bütün atalarının muvahhit olduklarını ve onların arasında bir tek

müşrikin dahi bulunmadığını belirten hadislere dayanmışlardır. Böylece bu görüşü kabul edenlerle etmeyenler arasında uzun tartışmalar olmuştur.

Ancak Ben derim ki: Bu tarz bir araştırma, ne şekilde olursa olsun, tefsir amaçlı bir araştırmanın konusu değildir. Bununla birlikte her iki grup da bu konuda araştırma yapmak ve gerçeği ortaya çıkarmak durumundadırlar.

Fakat bizim buna ihtiyacımız yoktur, böyle bir şeye gerek de duymuyoruz. Çünkü biz, daha önce, En'âm Suresi'nin bu ayetlerinde sözü edilen müşrik Azer'in, Hz. İbrahim'in öz babası olmadığının bizzat ilgili ayetlerce ortaya konduğunu gördük. O hâlde, Azer'in, Hz. İbrahim'in öz babası olduğunu söyleyen rivayetlerin de, birbirleriyle çelişmeleri bir yana, Kur'ân'a ters düştükleri için, itibar edilmeyip reddedilmeleri icap etmektedir."[118]

Burada yazımızı sonlandırırken şunu ifade etmek isterim ki, bütün bu açıklamalar, Sayın Mustafa İslamoğlu'nun, bu meseleyi de İmamet teorisine ve Hz. Ebu Talib'in, onun tabiriyle kurtarılmasına bağlamakta ne kadar da büyük bir yanılgıya düştüğünü ve alaycı bir şekilde sormuş olduğu; "Azer İbrahim'in amcası olsa ne olacakmış?"

şeklindeki sorusunun da ne kadar yersiz bir soru olduğunu açıkça gözler önüne sermiştir. Sayın Mustafa İslamoğlu'nun bu sorusunun cevabında kendisine denmelidir ki, isterseniz gelin de, Şia'nın inandığı gibi, Azer'in, Hz. İbrahim'in amcası olduğu takdirde ne olacağından önce, sizin inandığınız gibi, amcası değil de öz babası olduğu takdirde ne olacağına bakalım.

Sayın Mustafa İslamoğlu, sizin dediğiniz şekilde Azer'in Hz. İbrahim;'in öz babası olduğunu kabul edersek, bir takım sorunlar ortaya çıkıyor ki, onların hiçbirini kabul etmek mümkün değildir. Özetle bu sorunları şöyle sıralayabiliriz:

1- Merhum Allame Tebatebai'nin de açıkça ortaya koyduğu gibi, bizzat Kur'an-ı Kerim'in ilgili ayetleri içerisinde bir çelişki oluşması ve Allah Teala'nın Ulu'l-Azm olan bir peygamberinin,

hem de ömrünün sonuna doğru, Allah Teala'nın kendisine izin vermediği bir eylemde bulunması ve dahası, Allah Teala'nın da böylesi bir eylemi yasakladığı halde, Hz. İbrahim'in, kendisinin yasakladığı bu eylemini onaylar şekilde beyan etmesi ortaya çıkar ki, bu, haşa bizzat Allah Teala'nın kendi tutumunda da çelişki olduğunu gösterir ki, böylesi bir düşünceden de Allah'a sığınırız.

2- Şia ve Sünni kaynaklarında yer alan, Allah Resulü'nün nurunun, dünyaya teşrif edinceye kadar, Hz. Adem'den itibaren hep temiz bellerden temiz rahimlere ve temiz rahimlerden de temiz bellere geçerek geldiği ve Allah Resulü'nün nurunu taşıyan kimsenin hep zamanının en hayırlısı olduğuna dair sayısız hadislerin yalan olduğu ve eşref-i mahlukatın hatta kendi anne ve babasının bile haşa kafir olduğu

ortaya çıkar ki, böylesi bir inanıştan da Allah'a sığınırız.

Delillerle:CEVAP Delillerle:CEVAP

3- Allah Teala'nın seçip alemlere üstün kıldığı kimselerin, arada hiçbir kopukluk olmaksızın birbirinden gelme bir soy olduklarını belirten Allah Teala'nın: "Allah, Âdem'i, Nuh'u, İbrahim ailesini, İmran ailesini,

birbirinden gelme bir nesil olarak seçip âlemlere üstün kıldı. Allah işitendir, bilendir." (Al-i İmran/33) ayetiyle "Yarattıklarımızdan, daima hakka ileten ve hak ile hükmeden bir ümmet bulunur" (A'raf/181) ayetine muhalefet edilmiş olunur ki, böylesi bir muhalefetten de Allah'a sığınırız.

4- Hiç gerekmediği halde, Hz. İbrahim'in öz babasıyla ilgili bütün tarihi kaynaklarda yer alan bilgilere muhalefet edilmiş olunur ki, bu, akıl sahibi bir kişinin yapacağı bir iş değildir.

Özellikle de Hz. İbrahim'in de Hz. Musa gibi, çocukluk döneminde kafirlerin başı tarafından öldürülme riski yaşadığı ve bu yüzden de annesi onu gizlice bir mağarada büyütmek zorunda kaldığı, tarihi kaynaklarda yer almıştır ki, eğer Hz. İbrahim tevhid ehli bir aileden olmasaydı, böylesi bir tehlikeyle karşı karşıya kalması da hiç makul görülmemektedir.

Bütün bu sorunlar, Sayın Mustafa İslamoğlu'nun görüşüne katılarak, Azer'in, Hz. İbrahim'in öz babası olduğunu kabul ettiğimiz takdirde yaşayacağımız sorunlardır.

Ama eğer Sayın Mustafa İslamoığlu'na katılmaz ve Şia'nın inandığı gibi, Azer'ın, Hz. İbrahim'in öz babası değil de, amcası ya da kendisine baba denecek kadar o Hazret'e emeği geçen başka birisi olduğunu söylersek, bu durumda da karşılaşacağımız tek sorun, baba anlamını ifade eden "Eb" kelimesinin, ayette öz baba anlamında değil de, daha geniş bir anlamda kullanılması olacaktır ki,

zaten bunu gerektiren bir emare olduğu takdirde böylesi bir kullanım bütün dillerde hem yaygın hem de kaçınılmazdır. Söz konusu olan bu ayetlerde de bunu gerektiren bir değil,

birden çok emare olduğunu hep birlikte gördük. Nihayet bu bahsimizi de burada sona erdirip, bu konudaki hakemliği de, selim vicdanlara bırakırken, Sayın Mustafa İslamoğlu'nun, bu yazıyı okuduktan sonra içine düştüğü bu hataları düzelteceğini umuyorum. Allah Teala'nın selamı ve bereketi cümle müminlerin üzerine olsun. Saygılar.

[1]- On İki İmam Meselesi

Allah Resulünden sonra gelecek olan on iki imam veya on iki halife hadisleri,

Ehlibeyt kaynaklarında fazlasıyla yer almıştır. Ehlisünnet kaynaklarında ise azımsanmayacak kadar yeterli bir şekilde rivayet edilmiştir.

Burada bu hadislere Şia ve Ehlisünnet alemlerince getirilen yorumlara değinmeden önce Ehlisünnet kaynaklarında gelen bu hadislerin bir kısmına işaret etmeği uygun buluyoruz.

1- Cabir bin Semure şöyle diyor: "Ben Peygamber'in şöyle buyurduklarını bizzat kendim duydum: "İslam, on iki halifenin varlığıyla daima aziz kalacaktır." Sonra bir şey buyurdular, anlayamadığımdan babama sordum, babam: "Resulullah, imamların hepsinin Kureyş'ten olacağını beyan ettiler" dedi." (Sahih-i Buhari hadis no/6682,

Sahih-i Müslim hadis no/3393, 3394, 3395, 3396, 3397, 3398, Sünen-i Tirmizi hadis no/2149, Sünen-i Ebu Davut hadis no/3731, 3732, Müsned-i Ahmet hadis no/19875, 19901, 19920, 19963, 20017, 20019, 20032, 20125, el- Mucemü'l-Kebir, 1791. hadisten 1801. hadise kadar, Müsned-i Ebi Avane, 6976. hadisten, 6998. hadise kadar Sahih-i İbn-i Habban 6661.hadisten 6663. hadise kadar vs.)

Cabir bin Semure'nin bu hadisi, çeşitli şekilde ve çeşitli tabirlerle nakledilmiştir. İsteyenler hadis kitaplarına müracaat ederek bu hadisin çeşitli tabirlerini görebilirler.

2- Abdullah bin Mesud şöyle diyor: İslam Peygamberi'ne kendisinden sonraki halifeleri sorulduğunda şöyle buyurdular: "Benim halifelerim on iki kişidirler, aynen Beni İsrail'in reisleri gibi ki, onlar da on iki kişi idiler." (Musned-i Ahmed c.1 s. 398 hadis no/3593, 3665)

3- Hz. Resulullah şöyle buyurmuştur: "Bu ümmetin Kureyş'ten olan on iki önderi vardır ki, yalnız bırakılıp, yardım edilmemek, onlara bir zarar vermez." (Kenz-ül Ummal c. 13 s. 27)

Enes Hz. Resulullah (s.a.a)'dan şöyle rivayet ediyor: "Kureyş'ten olan on iki kişinin bu ümmet üzerindeki velayeti devam ettiği sürece, İslam dini sabit kalacaktır. Bunlardan sonra, dünya ve insanların hali perişan ve altüst olacaktır." (Aynı kaynak)

4- Yukarıdaki hadis, farklı bir senetle şöyle nakledilmiştir: "Kureyş'ten olan on iki halifenin velayeti devam ettiği sürece bu ümmetin durumu aydınlık olacaktır, şan ve şöhreti de dünyaya yayılacaktır." (Aynı kaynak)

5- Ehlisünnet ulemasından, Süleyman bin İbrahim Hanefi, "Yenabiu'l-Meveddet" adlı kitabında şöyle naklediyor: Nasel isminde bir Yahudi Peygamber (s.a.a)'in huzuruna geldi ve bazı bilgiler aldıktan sonra,

Hazret'e kendisinden sonraki halifelerini sordu. Hazret cevaben şöyle buyurdu: "Benim vasi ve halifem Ali bin Ebu Talib ve ondan sonra iki oğlum Hasan ve Hüseyin'dir. Hüseyin'den sonra, dokuz imam onun neslinden gelecektir." Yahudi, onların isimlerinin açıklanmasını isteyince de, Hazret, on iki imamın isimlerini teker-teker beyan buyurdu." (Yenabiu'l-Meveddet s. 441)

İşaret ettiğimiz bu hadisler, bu anlamı ifade eden hadislerden sadece birkaç örnekti. İlgili hadis, tarih ve tefsir kitaplarına müracaat edildiği takdirde, bu tür hadislerin çok fazla olduğu ve hatta mana açısından mütevatir olduğu görülecektir. Öyle ki, Ehlisünnet ulemasından hiç kimse onları inkâr etme yoluna gitmeyip, ileride göreceğimiz üzere, bir takım zorlamayla da olsa, onları kendi inançları doğrultusunda yorumlamaya çalışmışlardır. Söz konusu hadislerden şu sonuçlar elde ediliyor:

a) Peygamberimizden sonraki emir sahipleri ve yerine geçecek olan halifeleri, bizzat Peygamber'in diliyle ümmete açıklanmıştır.

b) Hazret, onların hepsinin Kureyş'ten olacağını ve sayılarının on iki olduğunu da bildirmiştir.

c) Bu önderler nas ile tayin edilmektedir. Zira bunların İsrail oğullarının önderlerine benzetilmesi de bunu gerektirmektedir. "And olsun ki Allah İsrail oğullarından söz almıştı (kefil olarak) içlerinden on iki tane de başkan göndermişti." (Maide/12.) ayetinin açıkça ifade ettiği gibi.

d) İslam dininin bekası bu ilâhi önderlerin bekasıyla sınırlıdır. Onların dünyadan göçmesiyle insanlar başsız kalıp kargaşa ve bozgunluğa uğrayacaklardır ve nihayet kıyamet kopacaktır.

Nitekim Ehlibeyt ve Ehlisünnet kaynaklarında yer alan Hz. Resulullah'ın: "Zamanının imamını tanımadan ölen kimse, cahiliye ölümüyle dünyadan gitmiştir" mealindeki hadisi şerifi de, her asırda, masum imamın varlığını, onu tanımanın ve velayetini kabul etmenin gerekliliğini açıkça ortaya koymaktadır.

Zira sıradan bir önderi tanımamanın insanın imanına bir halel getirmeyeceği açıktır. (Usul-u Kafi, c. 1, s. 377, Biharü'l-Envar c.23, s.77. hadis no: 4, 5, 66, 78. Kenzu'l-Ummal, c.1, s. 103, hadis no: 463-464, Müsned-i Ahmed, hadis no: 16271, 5631, Sahih-i Müslim, hadis no: 3441, Müsned-i Teyalisi, s. 259, Nefehat-ül Lahut, s. 13, Yenabiü'l-Meveddet, s. 117, Mucemü'l-Kebir, c. 10, s. 350, Müstedrekü's-Sahihayn,

c. 1, s. 77, Hilyetü'l-Evliya, c. 3, s. 224, el-Küna ve'l -Esma, c. 2, s. 3, Sünen-i Beyhaki, c. 8, s. 156, Camiü'l-Usul, c. 4, s. 70, Şerh-i Sahih-i Müslim, Nevevi'nin, c. 12, s. 440, Mecme'üz-Zevaid, Heysemi'nin, c. 5, s. 218, 219, 223, 225, 312, Tefsir-i İbn-i Kesir, c. 1, s. 517.)

Görüldüğü üzere, Hazret, kendisinden sonra on iki halife veya bazı rivayetlerde geldiği üzere, on iki emir sahibi olacağını ve onların tamamının Kureyş'ten olup İslam dininin onların varlığıyla izzet bulacağını belirtmiştir.

Bu bilgiler ışığında söz konusu hadisler, İmamların sayısı ve şahsiyetleri hususunda sadece Şia'nın temel inançlarıyla uyum içindedir.

Elbette bütün bunlar, imam ve halifeden maksadın, insanların manevi, fikri, toplumsal vb. alanlardaki geniş anlamda önderliğini üstlenen gerçekten bu makama layık bir imam ve halife olduğu takdirde geçerlidir.

Ama imamet, sadece bir devlet adamı haddine düşürülürse ve imamın fonksiyonunun da sadece hakimiyeti eline geçirmesi olarak algılanırsa bu hadisteki ifade edilen gerçeği anlamak mümkün olamaz.

Zira meşru olan ilahi bir halife, ister zahirde bir hakimiyet kursun veya kurmasın, hüküm ve idarecilik hakkını ve halkı hakka doğru kılavuzluk etmek için gerekli olan vehbi ilimleri Allah'tan alır. Bu ise zahiri sulta ve hakimiyetin başkalarının elinde olmasıyla da asla çelişmemektedir. Ayrıca eğer hadisleri bu şekilde yorumlamazsak,

Kureyş'ten olup zahiri sultayı eline geçirmiş halifelerin çokluğu da asla açıklanamaz. Çünkü Kureyş sultanları bu sayının birkaç katını bulmuştur. İlginç olan bir husus da şudur ki bu rivayetler,

Şia imamlarının daha on ikiye tamamlanmadığı bir dönemde Ehlisünnet'in rivayet kaynaklarında yer almıştır. Dolayısıyla da bu hadislerin, bazıları tarafından nesnel bir olayı yorumlamak için uydurulduğunu söylemek de mümkün değildir.

Ehlisünnet uleması ise, Hz. Resulullah (s.a.a)'in bu buyruklarında geçen on iki halifeyi açıklamakta gerçekten bir hayret ve şaşkınlık içindedirler. Bir taraftan onları kendi mekteplerinin onayladığı şekilde kendi liderlerine tatbik etmeye çalışıyorlar. Diğer taraftan da bunun, ne halife olarak kabul ettiklerinin sayısı bakımından,

ne de bu liderlerin birçoğunun sahip oldukları vasıflar açısından mümkün olmadığını görüyorlar. Faraza Hulefa-yı Raşidin'in tartışmasız olarak Peygamber-i Ekrem'in hadisinde geçen on iki halifeden dördü olduğu kabul edilse bile,

peki, Hz. Ali ile savaşarak haksız yere onca müslüman kanı akmasına vesile olan Muaviye, nasıl Peygamber-i Ekrem'in ümmeti müjdelercesine beyan buyurduğu ve İslam'ın izzet vesilesi olacaklarını bildirdiği on iki halife safına katılabilir?

Oysa kendi kitaplarında Hz. Resulullah (s.a.a)'in; "Eğer Muaviye'yi benim minberimde görürseniz, karnını yırtın veya onu katledin" buyurduğunu da

naklediyorlar. Hiç Hz. Resulullah (s.a.a),

iftiharla sunduğu kendi halifesinin karnının yırtılmasını ümmetine emreder mi? (Tehzib-üt Tehzib İbin-i Hacer'in c. 7 s. 324, Tarih-üt Taberi c. 10 s. 85, Tarih-ül Hatib c. 12 s. 181, Künuz-ül Hakaik s. 10 Menavi'nin, Şerh-i Nehc-ül Belağa İbn-i Ebu-l Hadid'in c. 1 s. 348, Tarih-ül Kebir Belazuri'nin ve ayrıca bkz. El-Ğadir c. 10 s. 142)

Bundan da geçilse, açıkça bütün İslami değerleri ayak altına alan, açıkça şarap içen, köpek oynatan, zina eden ve daha kötüsü Peygamber-i Ekrem'in namaz esnasında secdede iken boynuna çıktığında incinmesin diye kendiliğinden boynundan ininceye kadar secdeyi uzatacak kadar itina gösterdiği, ağladığını gördüğünde sözünü keserek minberden inip,

bağrına basarak minbere götürüp konuşmasına devam ettiği, devamlı bağrına basıp boğazını, dudaklarını ve sinesini öptüğü ve cennet gençlerinin efendisi olarak tanıttığı, biricik torunu İmam Hüseyin ve yaranını tarihe yüz karası olacak nitelikte, Kerbela çölünde, susuz olarak hunharca şehit ettiği ve Peygamber'in Ehlibeyti'ni esir edip zillet içerisinde şehir-şehir köy-köy dolaştırıp,

bu yaptığından dolayı iftihar edip: "Haşimoğulları padişahlıkla oynadılar, yoksa ne bir haber gelmiştir, ne de bir vahiy inmiştir, keşke Bedir'de öldürülen dedelerim olsaydı da,

nasıl onların kanının intikamını Muhammed'den aldığımı görseydiler de koluna kuvvet ey Yezit" deseydiler" (Tarih-i Taberi c. 10 s. 60) diyerek açıkça kâfirliğini ortaya koyma cesaretini gösteren,

üç gün boyunca Medine'de Peygamber'in ashabının ve tabiinin can, mal ve namusunu kendi askerlerine helal eden ve Allah'ın evi Kabe'yi taşa tutan ve daha nice cinayetlere imza atan Yezit gibi melun birisini nasıl bu on iki halifeden sayacaklar?! (Bkz. El-Bidaye ve'n Nihaye İbn-i Esir'in c. 8 s. 142, Tezkiret-ül Havvas s. 235, Tarih-i Taberi c. 10 s. 60, 63. yıl olayları)

Yahut Kur'an-ı Kerim'in onun durumunu nasıl gösterdiğini bilmek amacıyla bir gün Kur'an'ı açtığında, karşısına Allah Teala'nın: "Peygamberler zafer istediler de her inatçı zorba hüsrana uğradı.

Ardından da (inatçı zorbaya) cehennem vardır; orada kendisine irinli su içirilecektir" (İbrahim/15,16) ayeti çıktığını görünce, Kur'an-ı Kerim'i okuna hedef kılıp: "Beni inatçı zorbalıkla mı tehdit ediyorsun?

İşte ben inatçı zorbayım. Kıyamet günü Rabbine gittiğinde; de ki: "Ey Rabbim! Velid beni parçaladı" diyerek, Kur'an-ı Kerim'i ok yağmuruna tutan ve Yezit gibi: "Haşimi Muhammed hilafetle oynadı.

Yoksa ona ne bir vahiy gelmişti ne de bir kitap. Allah'a de ki, benim yemeğimi engellesin. Allah'a de ki, benim şarabımı engellesin" diyerek, açıkça inancı olmadığını gözler önüne seren Emevi halifelerinden Velid bin Yezit bin Abdulmelik'i nasıl Peygamber-i Ekrem'in kendi halifeleri olarak niteleyip İslam'ın izzet kaynağı olacaklarını belirttiği on iki halife safına katacaklar?! (Müruc-üz Zeheb c. 3 s. 216)

Bunlar İslam'ın izzeti değil de, yüzkarası olmuşlardır. Hiç, Allah'ın o en kutsal nuru Hz. Resulullah, bu gibi pislik insanları kendisine atfederek iftiharla İslam'ın izzet vesilesi olarak tanıtır mı? Bu gibi pislikler sadece bunlarla sınırlı değildir. Emevi ve Abbasi halifelerinin birçoğu bu kabildendir.

Evet, gerçekten Ehlisünnet, Hz. Resulullah (s.a.a)'in bu buyruğunu kendi inançlarına uygun olarak tevcih etmek açısından büyük bir şaşkınlık içindedirler. Birisi, bir takım zorlamalarla on iki halifeyi düzeltiyor, diğeri gelip onu yalanlıyor.

Ehlisünnet âlimlerinin önde gelenlerinden olan İbn-i Arabi, Sahih-i Tirmizi'nin şerhinde şöyle yazıyor: "Biz Resulullah'dan sonra hilafeti üstlenen kimselerden aşağıda isimleri zikredilen on iki kişiyi saymaktayız:

Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali, Hasan, Muaviye, Yezit, Muaviye bin Yezit, Mervan, Abdulmelik bin Mervan, Velid, Süleyman, Ömer bin Abdulaziz, Yezit bin Abdulmelik, Mervan bin Muhammed, Saffah..."

Böylece İbn-i Arabî kendi zamanına kadar gelen yirmi yedi Abbasi halifesini de saydıktan sonra şöyle diyor: "Eğer bunlardan birbiri ardına gelen on ikisini Resulullah (s.a.a)'in belirttiği halifeler olarak kabul edersek,

sonuncusu Emevi halifelerinden Süleyman olur. Ama mana açısından sayacak olursak, onların içinden sadece beş kişi Resulullah (s.a.a)'in gerçek hilafetinin ölçülerini taşımıştır.

Onlar da ilk dört halife ve Ömer bin Abdulaziz'dir." Sonra İbn-i Arabî şöyle devam ediyor: "Doğrusu ben bu hadislerin anlamını çıkaramadım." (İbn-i Arabi'nin Sahih-i Tirmizi'ye yazmış olduğu şerhi c. 9 s. 69 ve 88)

Ehlisünnet ulemasının önde gelenlerinden olan Celaluddin Suyuti ise, Hz. Resulullah (s.a.a)'in bu hadislerini yorumlarken, "On iki imamdan maksat, İslam yaşadığı sürece, yani kıyamete kadar gelip hak üzere amel edecek olanlardır. Bunların, birbiri ardınca gelmesinin zorunluluğu yoktur" demekte ve sözlerine şunları eklemektedir:

"Resulullah (s.a.a)'in on iki halifesinden şimdiye kadar şu sekizi gelmiştir: "Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali, Hasan, Muaviye, Abdullah bin Zübeyr ve Ömer bin Abdulaziz.

Bunlara Abbasi halifelerinden Mehdi'yi de ekleyebiliriz. Zira o da Emevi halifelerinden Ömer bin Abdulaziz gibi adil idi. Onuncusu olarak da adaletiyle tanınan Tahir-i Abbasi'yi sayabiliriz. Geriye kalan ve gelmesi beklenen son ikisinin de bunlardan olması muhtemeldir ve bu iki kişiden birisi, Ehlibeyt'ten olan Mehdi'dir." (Tarih-ul Hülefa s. 12)

Bazıları da halifelerin sayısının çokluğu hususunda bir takım tutarsız yorumlar yapmışlardır. Örneğin Kadı İyaz, hükmeden halifelerin sayısının on ikiden fazla olduğu hususunda şöyle demiştir:

"Bu itiraz yersizdir. Zira Peygamber sadece on iki kişinin hükmedeceğini beyan etmemiştir. Dolayısıyla sayılarının on ikiden fazla olmasının bir sakıncası yoktur." (Şerh-u Müslim-i Nevevi.)

Sonra Kadı İyaz'ın kendisi de, on iki kişiyi belirleme hususunda şu yorumu getirmiştir: "Ümmetin ittifakla kabul ettiği halifeler şunlardır: Önce üç halife, ardından Sıffın'de hakemlere başvurma olayı gerçekleşene kadar Ali ve onun ardından Muaviye halife oldu ve İmam Hasan ile barış yaptığında da halk Muaviye'nin etrafında toplandı.

Daha sonra da halk Yezid'in etrafında toplandı ve İmam Hüseyin başa geçemeden öldürüldü. Yezid ölünce de insanlar dağıldı. İbn-i Zübeyr'in öldürülmesinin ardından Abdulmelik bin Mervan'ın etrafında toplanıldı. Daha sonra da insanlar onun, Velid, Süleyman, Yezid ve Hişam adındaki dört oğlunun etrafına toplandılar.

Bu arada Ömer b. Abdulaziz bir süre hakimiyeti ele geçirdi. Hişam'dan sonra insanların etrafında toplandığı Velid b. Yezid b. Abdulmelik on ikinci halifedir. O da tam dört yıl hükmetmiştir. (Feth'ul Bari, 13/171)

Ehlisünnet ulemasından "Fethü'l-Bari" kitabının yazarı ise şöyle yazıyor: "On iki halifeden ilk dört halife hilafete ulaşmıştır. Diğerleri ise kıyamet gününe kadar bu makama ulaşacaklardır." (Fethü'l-Bari c. 16 s. 321)

Ehlisünnet alimlerinden İbn-i Cevzi ise bu hadisle ilgili başka bir yorumda bulunarak şöyle demiştir: "Peygamber (s.a.a) bu hadisinde kendisinden ve ashabından sonraki duruma işaret etmektedir. Çünkü sahabenin hükmü kendi hükmüyle ilgilidir. Dolayısıyla Peygamber (s.a.a) sahabe döneminden sonraki hükümetlerin durumunu haber vermektedir.

Sanki, Ümeyye oğullarının halifelerine işaret etmiştir. "Din sabit kalır" ifadesi ise hükümetin on iki imama kadar aynı şekilde devam edeceği anlamındadır. Daha sonra daha zor bir döneme ulaşacaklardır. Beni Ümeyye oğullarının ilki Yezid b. Muaviye, sonuncusu ise Mervan'dır. Sayıları ise on üç kişidir.

Osman, Muaviye ve İbn-i Zübeyr sahabeye dahil oldukları için, onlardan söz

etmemiştir. Sahabi olduğu ihtilaflı olduğu veya halkın Abdullah bin Zübeyr'in etrafında toplanmasının ardından yenik düştüğü için Mervan bin Hakem'i saymayacak olursak on iki sayısını da bulmuş oluruz. Hilafet Ümeyye oğullarından ayrılınca, ve Abbasiler gelip durum tamamen değişinceye kadar büyük fitneler koptu ve bir çok savaşlar çıktı. (Feth'ul Bari, 13/182.)

Suudi Arabistan'ın yakın geçmişe kadar fetva dairesinin başkanı olan Abdulaziz bin Baz'ın bu hadisle ilgili ilginç yorumu ise şöyledir: "Bu ümmetin işi ayakta durur..." hadisinden de anlaşıldığı üzere bu on iki imam zamanında din ayakta kalacak ve hak aşikar olacaktır. Bu ise Ümeyye oğullarının çöküşünden önceki döneme aittir.

Bu dönemin sonunda ihtilaf ve fitne çıkmış ve toplum dağılıp parçalanmıştır. Bazı ilim ehlinin de dediği gibi bu konuda doğru olan görüş şudur ki, Peygamber (s.a.a)'in hadisinde yer alan on iki imamdan maksat şunlardır: "Dört halife,

Muaviye, Oğlu Yezid, Abdulmelik bin Mervan, Dört oğlu ve Ömer bin Abdulaziz' dir ki toplam on iki halife olmaktadır. Bunların zamanında din ayakta idi, İslam her yere yayılmış, hak aşikar olmuş ve cihat berkarar idi.(Mecellet'ul Camiat'ul İslamiyye, 3.sayı, 1969.)

Evet bunlar Ehlisünnet şarihlerinin ilginç açıklama ve yorumlarıydı. En ilginç tarafı da, tarihte büyük cinayetler ve sayısız fesatlar dosyası bulunan kimselerin, dinin salah, yüceliş ve izzet sebebi sayılmış olmalarıdır. Örneğin bunlardan biri olan Yezid, içkici, köpek ve maymunlarla oynayan, namaz kılmayan, Kabe-i Müşerrefe'yi mancınıkla taşlayan,

Peygamber'in Medine'sine saldıran, Resulullah'ın torununu Kerbela'da şehit eden birisi idi. Bunlardan bir diğeri olan Abdulmelik'in en küçük kötülüğü ise, Haccac gibi birisini Irak halkına musallat etmesi ve sayısız sahabe ve tabiini katletmesiydi.

Hakeza bunlardan biri sayılan Velid bin Yezid ise, Allah'ın hükümlerini çiğnemiş, Kabe'nin üstünde şarap içmeye kalkışmış, Kur'an'ı ok yağmuruna tutmuş ve bu yaptığıyla övünerek şiir okumuştur. Acaba bu kimseler mi İslam'ı aziz, yüce ve berkarar kılmışlardır? Emevi kalıntısı olan bu düşüncelerin ilim, fıkıh ve dirayetin yerine geçmesi ne kadar da üzücü bir olaydır.

Böylece Ehlisünnet uleması Hz. Resulullah (s.a.a)'in bu buyruğunu yorumlamak hususunda her biri ayrı bir yol tutmuş ve tam bir çıkmaza girmişlerdir. Ancak onların içinde hakkı anlayanlar da vardır.

Ehlisünnet'in meşhur âlimlerinden Süleyman bin İbrahim Kunduzi "Yenabiu'l-Meveddet" adlı kitabında şöyle yazıyor: "Tahkik ehli olanların görüşü şudur: "Peygamberimizden sonraki halifelerin on iki kişi olduğunu içeren hadisler meşhurdur ve birçok kaynaklarda nakledilmiştir. Zamanın geçmesi ve kevn-i mekânın tanıtımıyla Hz. Resulullah (s.a.a)'in hadisinde geçen on iki halife ve

imamdan maksadın,

Ehlibeyt İmamları olduğu açıklık kazanmıştır. Çünkü bu hususta gelen hadisler, Hulefa-i Raşidin'e sayıları dört olduğu için; Emevi ve Abbasi halifelerine de,

sayıları on ikiden fazla olduğu ve Ömer bin Abdulaziz hariç, hepsinin zalim olduğu için, tatbik etmemektedir. Dolayısıyla bu hadisler ancak ve ancak Ehlibeyt İmamları'na tatbik etmektedir. Çünkü onlar ilim, takva, hasep ve nesep bakımından herkesten üstün olup, ilimleri babaları aracılığıyla ilmi ledünni sahibi olan büyük babaları Hz. Resulullah'a varmaktadır. İlim ve tahkik, keşif ve tevfik ehli kişiler, onları böyle tanımışlardır." (Yenabiu'l-Meveddet s. 447)

Görüldüğü üzere, Hz. Resulullah (s.a.a)'in bu hadisleri iyice değerlendirildiği takdirde, biz Ehlibeyt dostlarının inandığı on iki imamdan başka hiç kimseye tatbik etmemektedir.

Nitekim Hz. Ali (a.s) Hz. Resulullah (s.a.a)'in on iki halifesinin Kureyş soyundan olacağı buyruğuna da açıklık getirerek, Hz. Resulullah'ın bu sözden maksadının, Kureyş'in Haşimi boyu olduğunu şöyle açıklamıştır: "İmamların Kureyş'ten olacaklarından maksat, Kureyş'in Haşimoğulları boyundan olmalarıdır. Çünkü diğer boyların imam olmaya liyakatleri yoktur." (Nehc-ül Belağa/242. hutbe)

Ayrıca Ehlibeyt İmamları'nın; siyasi, ibadi, ahlaki ve ilmi yaşantıları, sahip oldukları fiziksel ve manevi kemal ve üstünlükleri, gösterdikleri kerametler, onların hak imamlar olduklarını, diğerlerinin ise hak üzere olmadıklarını kanıtlayan ayrı bir delildir.

Ehlibeyt İmamları, hayatları boyunca, ömürlerinin zindanlarda geçmesi veya şahadeti karşılama pahasına olsa bile, zalimler karşısında İslam dinini korumuşlardır.

İlmi konularda ise, her dalda sorulan sorulara verdikleri cevaplarla da bilginleri kendi ilmi üstünlüklerine hayran bırakmışlardır. Hanefi mezhebinin kurucusu Ebu Hanife'nin: "İmam Cafer Sadık (a.s)'dan iki yıllık ilmi istifadem olmasaydı, helak olurdum" şeklindeki meşhur sözü, bunun en güzel kanıtlarından birisidir. Ebu Hanife, bu sözüyle,

İmam Cafer Sadık (a.s)'ın öğrencisi olduğunu ve sahip olduğu kemal sayılan özellikleri, o Hazret'ten kesbettiğini itiraf etmekle birlikte, kimlerin gerçek kemal sahibi olduğunu en güzel şekilde ortaya koymuştur.

Allah bizleri insanlar için feyiz, bereket ve nimet vasıtası olan Ehlibeyt İmamları'nın yüce şan ve makamlarını tanıyıp buyruklarına amel etmekte muvaffak eylesin. Allah'ın salât ve selamı Hz. Muhammet ve Ehlibeyti'ne olsun.

[2]- Bkz. Al-i İmran Suresi 33. ayetten 51. ayete kadar.

[3]- Bkz. En'am Suresi, 83. ayetten 90. ayete kadar.

[4]- Nisa/54.

[5]- Ankebut/27.

[6]- Enbiya/72-73.

[7]- Hud/71-73.

[8]- Meryem/ 58

[9]- Yusuf/6.

[10]- Kasas/7.

[11]- Bu hadisi İbn-i Cerir, İbn-i Ebî Hatem ve Taberanî, Ebu Said-i Hudrî'den nakletmişlerdir. Aynı hadisi “Gayet'ul-Meram” Salebî Tefsiri'nden naklederek şöyle diyor:

“Bu hadisi Tirmizî kendi “Sünen'inde nakletmiş ve onun sahih bir hadis olduğunu vurgulamıştır. Yine bu hadisi İbn-i Cerir, İbn-i Münzir ve Hakim de doğrulamış, İbn-i Murdeveyh ve Beyhakî de kendi "Sünen'lerinde bu hadisi Ümmi Seleme'den nakletmişlerdir. Bkz. el-Mizan Tefsiri.

[12]- Taberi Tefsiri. 22/5; Zehair'ul- Ukbâ, Taberi, s. 24 ve Suyuti Tefsiri, 5/198.

[13]- Ahmed bin Hanbel, Müsned, c.5, s.275; Ebu Davud, Sünen, c. 4, s.87

[14]- Bu hadis, Gayet'ül-Meram'da Abdullah b. Ahmed b. Hanbel'den üç senet ile Ümmi Seleme'den nakledilmiştir. Aynı hadis, Salebî Tefsiri'nden de nakledilmiştir. Salebî Tefsiri'nde,

İbn-i Murdeveyh ve Hatib'in de, aynı hadisi az bir ifade değişikliğiyle, Ebu Said-i Hudrî'den naklettikleri geçer. Bkz. Allame Tabatabaî, el-Mizan Tefsiri, Tathir Ayetinin tefsiri.

[15]- Bu rivayeti Taberi Ebu Said'den, o da Ümmi Seleme'den nakleder. Bkz: Tefsir-i. Taberi, c.22, s.6.

[16]- Bu hadis ilgili kaynakta burada kesilmiştir. Ama sözün akışından bu hadisin de devamında Allah Resulü'nün o zatları abası altına alarak Ehlibeyti olduklarını açıkladığı anlaşılmaktadır. Hadisin yarıda kesilmesi ise yazım hatasından kaynaklanmış olabilir.

[17]- Ed Dürrü'l-Mensur Tefsir. 5/198

[18]- Taberi Tefsiri, 22/6; İbn-i Kesir Tefsiri. 3/483; Suyuti,ed- Dürr'ül- Mensur, 5/198; Beyhaki Süneni, 2/15'2, Ahmed Müsned, 4/170.

[19]- Sahih-i Tirmizi, 12/85; Taberi Tefsiri, ilgili ayetin tefsirinde, 22/7; İbn-i Kesir, 3/485; Müşkil'ül Âsar, 1/335.

[20]- Ayşe'nin rivayeti şu şahıslarca nakledilmiştir: Sahih-i Müslim'de, “Ehlibeyt'in Faziletleri” babında, c;7 s:130; Beyhaki'nin es- Sünen'ül-Kubrâ'sında "Peygamberin –(saa)

- Ehlibeyt'i kimlerdir?" babında, c.2, s:149, Taberi Tefsiri'nde Tathir ayetinin Tefsiri'nde, c.2, s.5; ve İbn-i Kesir tefsirinde 3/485 ve Suyuti'nin ed- Dürr'ül-Mensur'unda, 5/198-199.

Ayrıca bu konuda bakınız: Müslim, 4450 numaralı hadis, Tirmizi, 3129, 3719, 3130, 3806 numaralı hadisler, Müsned-i Ahmet, 2903, 13231, 13529, 16374, 25300, 25329, 25339, 25383, 25386, 25521 numaralı hadisler.

[21]- Hakim'in Müstedrek‘üs- Sahihayn'i c.3, s.147-148.

[22]- Müskil'ül-Asar, c.1, s.336.

[23]- Bu konuda bkz. Tirmizî, Sünen, c.5, s.52; Tefsir-i Taberî, c.22, s.6; Hakim, Müstedrek, c.3, s.158; İbn Esir, Usdu'l-Gabe, c.7, s.223; Zehebi, Siyeru A'lami'n-Nübela, c.2, s.97

[24]- Taha/132.

[25]- Bkz. Sahih-i Buhari, hadis no: 2353, 5812, Sahih-i Müslim, hadis no: 4487, 4488, Sünen-i Tirmizi, hadis no: 3714, 3808, 3828, Sünen-i İbn-i Mace, hadis no: 1610, Müsned-i Ahmed, hadis no:

25209, 22240, 11192, 11332, Üsd-ül Ğabe, c. 5/522, Müşkül-ül A'sar, c./48,49, Müstedrek-üs Sahihayn, c. 3/151, 156, Hilyet-ül Evliya, c. 2/42, c. 4/190, Kenz-ül Ummal, c. 6/217, 221, c. 7/111, v...

[26]- Bkz. Sahih-i Buhari, hadis no: 3483, 3437, Sahih-i Müslim hadis no: 4483, Mizan-ül İtidal, c. 2/72, Üsd-ül Ğabe, c.5/522, Müstedrek-üs Sahihayn c. 3/153, el-İsabe c. 8/159, Tehzib-üt Tehzib, c. 12/441, Kenz-ül Ummal, c. 6/219, c. 7/111, c. 6/219, Zehair-ül Ukba, s. 39...

[27]- Bkz. Sevaik-ül Muhrika s. 96, Tarih-i Bağdat c. 12/331, c. 5/87, Zehair-ül Ukba, 36, 44, Müstedrek-üs Sahihayn, c. 3/156, Dürr-ül Mensur İsra ayetinin tefsiri/

[28]- Bkz. Sahih-i Ebi Davud, hadis no: 3680, Müsned-i Ahmed, c. 5/275 hadis no: 21329, Sünen-i Beyhaki, c. 1/26, Müstedrek-üs Sahihayn, c.1/489, c. 3/159, 155, Sevaik-ül Muhrika s. 109.

[29]- Sahih-i Buhari Bölüm 6. s.3, Tarih-i Bağdat c.7 s.452, Sevaik'ul Muhrige s.177, El-Bidayt-u ven Nihaye, c.7, s.339. Zehair-ul Ukba, s.63. Fusul-ul Mühimme, s.21. Genci-i Şafii'nin Kifayet-ut Talib kitabı, s.148-154. Hasais-un Nisai, s.19-25. Gayet-ul Meram sahibi yüz hadis Ehlisünnet'ten ve yetmiş hadis de Şia'dan nakletmiştir.

[30]- Müstedrek-i Hakim, c.3, s.126; Tarih-i Bağdat, c.4, s.368; Usdu'l-Gabe, c.4, s.22; Kenzu'l-Ummal, c.6, s.152; Tehzibu't-Tehzib, c.6, s.320.

[31]- Tarih-i Taberî, c.2, s.319-321; Tarih-i İbn Esir, c.2, s.62

[32]- Gadirihum hadisi olarak bilinen bu hadisi nakleden Ehlisünnet hadisçilerinden bazıları:

1- Şafii mezhebinin imamı olan Ebu Abdullah bin İdris-i Şafii, İbn-i Esir'in "En-Nihaye" adlı kitabında kaydedildiğine göre, c. 4 s. 346,

2- Ahmet bin Hanbel, "El-Müsned" ve "Menakıb" adlı kitaplarında. Bakınız, "Müsned-i Ahmet bin Hanbel" 606, 906, 915, 1343, 2903, 17749, 18476, 18497 ve... numaralı hadisler,

3- İbn-i Mace, "Es-Sünen" adlı hadis kitabında. Bakınız, 118 ve 113 numaralı hadisler,

4- Tirmizi, "Es-Sahih" adlı hadis kitabında. Bakınız, 2646 numaralı hadis,

5- Abdurrauf El-Menavi, "Feyz-ül Kadir" adlı kitabın-da c. 6 s. 217, 218

6- Ebu Ya'la Musuli, "El-Müsned" adlı kitabında

7- Bağavi, "Mesabih-üs Sünnet" adlı kitabında c. 2 s. 275

8- Hâkim, "El-Müstedrek" adlı kitabında c. 3 s. 110, 116 ve 371,

9- İbn-i Meğazili Eş-Şafii "Menakıb" adlı kitabında s. 19

10- Muttaki El-Hindi, "Kenz-ül Ummal" kitabında c. 15 s. 91, 92, 120, 135, 143, 147 ve 150

11- Haysemi, "Mecme-uz Zevaid" adlı kitabında c. 9 s. 103, 105, 106, 107 ve 108

12- Zehebi, "Telhis" adlı kitabında c. 3 s. 110

13- Amri, "Mişkat-ül Mesabih" adlı hadis kitabında c. 3 s. 243

14- Nesai, "Hasaisi Emir'ül Müminin" adlı kitabında s. 96, 100, 104 ve...

[33]- el-Kamil fi zuafair-rical, c. 54.

[34]- el-Firdevs, c.4, s.283; Feraid'üs-Simtayn, c.1, s.45; Zehair'ül-Ukba, s.17; Yenabi'ul-Mevedde, c.2, s.114.

[35]- Nehcü'l-Belağa 100. hutbe.

[36]- "Sakaleyn Hadisi" diye meşhur olan bu hadis, Ehlibeyt kaynaklarının yanı sıra birçok muteber Sünnî kaynakta da nakledilmiştir ki bunlardan birkaçına değinmekle yetiniyoruz: Sahih-i Müslim,

c.4, s.1874 Hadis: 36-37; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.662, Hadis: 2786-2788; Müsned-i Ahmed b. Hanbel, c.4, s.30-36-54, c.7, s.84, c.8, s.118-138-154; Sünen-i Daremî, c.2, s.889, Hadis: 3198; Müstedrek'üs-Sahihayn, c.3, s.118; et-Tabakat'ül-Kubra, c.2, s.196; el-Mu'cem'ül-Kebir, c.3, s.65-67; es-Savaik'ul-Muhrika (İbn-i Hacer), s.226...

Bu arada ilginçtir ki, Allah Resulü'nün Kur'an-ı Kerimle birlikte Ehlibeyti'ni ümmetine emanet ettiğini ve bu ikisine sarılmalarını onlara defalarca tavsiye buyurduğu bu ve benzeri hadisler,

Ehlisünnet'in bütün kaynaklarında mütevatir olarak nakledilirken, Ehlisünnet uleması, belki de ümmetin, Allah Resulü'nün Ehlibeyti'ni bir kenara iterek başkalarının peşine takılmasına ve Ehlibeyt'e reva gördükleri mezalime,

kendi vicdanları ve selim akıllar karşısında bir cevap veremediklerinden olsa gerek ki, bütün bu muteber hadisleri görmezlikten gelerek, aşağıda da göreceğimiz üzere, sahih kaynaklarının hiçbirinde yer almayan ve kendi bilginlerince yalan olduğu belgeleriyle ortaya konan,

Allah Resulü'nün ümmete emanet ettiği iki emanetinin Kur'an-ı Kerim ve Sünneti olduğu şeklindeki nakli dillerine destan etmişlerdir. (Gerçi bu rivayete de amel etmemiş ve Allah Resulünden sonra hadislerinin, anlatılmasına ve yazılmasına tam bir yasak getirilmiş ve yazılanları da toplatarak yakarak yok etmişlerdir)

Oyası ki, Hz. Resul'ün ümmete emanet ettiği iki değerin Kur'an-ı Kerim ve Hz. Resul'ün Sünnet'i olduğunu belirten nakil, Malik'in Muvatta'sı hariç, Ehl-i Sünnet'in nezdinde en muteber hadis kaynakları olarak bilinen Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim de dâhil olmak üzere Kütüb-i Tis'a'nın (dokuz hadis kaynağının) hiçbirinde yer almamıştır.

Malik'in Muvatta'sında ise sadece bir yerde (1395. hadisinde), o da mürsel olarak, yani senetsiz olarak rivayet edilmiştir. Malik'in bu hadisi kimden duyduğu, bu hadisin Malik'e kadar olan senet silsilesinde kimlerin yer aldığı, o kimselerin güvenilir ve adil insanlar mı, yoksa yalancı ve zayıf insanlar mı olduğu belli değildir. Dolayısıyla da hadis ilminde böyle bir hadis nakline hiç itibar edilmez ve kale alınmaz.

Evet, bu nakil müsned olarak Hâkim'in Müstedrek-üs Sahihayn adlı kitabında rivayet edilmiştir. Ancak, bu naklin senet silsilesinde yer alan kişiler, bizzat Ehl-i Sünnet'in kendi büyük âlimlerince zayıf ve nakillerine itibar edilmeyecek kişiler oldukları kaydedilmiş ve bu hadisin uydurma olduğu itiraf edilmiştir.

Bakınız, Ehl-i Sünnet'in önde gelen bilginlerinden olan Ahmet Sa'd Hamdun, bu nakli tahric ettikten sonra şu sözlere yer veriyor: "Bu hadisin senedi zayıftır. Bu senette Salih bin Musa Talhi yer almıştır.

Zehebi onun hakkında; "Zayıftır." demiştir. Yahya ise; "O bir şey değildir, itibar edilmez ve hadisi yazılmaz" demiştir. Buhari ise: "Hadisleri münkerdir" söylemiştir. Nesai ise: "Metruktür" demiştir." (Usul-ü İtikad-ı Ehl-is Sünnet, Ebu'l Kasım el-Lalkai es-Selefi, s. 8.)

Ehl-i Sünnet'in önde gelen muhaddislerinden olan Hasan bin Ali es-Sakkaf eş-Şafii ise, bu hadisle ilgili şöyle demiştir: "Bana; Hz. Resul'ün: "Sizin aranızda iki emanet bırakıyorum; onlara sarıldığınız takdirde sapmazsınız:

Allah'ın kitabını ve..." hadisi sorulmuş ve: "Acaba sahih olanı "ve yakınlarım olan Ehl-i Beyit'imi" lafzıyla geleni midir? Yoksa "ve sünnetimi" lafzıyla geleni midir? Sizden ricamız, bunu, hadis ve senedi açısından açıklamanızdır." denmiştir.

Cevap: "Sahih olarak kanıtlanan hadis, "ve Ehl-i Beyit'imi" lafzıyla gelen hadistir. "ve sünnetimi" lafzıyla gelen hadis ise, hem senet, hem de metin açısından doğru değildir. Burada inşallah senet hususunu açıklayacağız. Zira soruda bu hususun aydınlığa kavuşması istenmiştir.

Diyoruz ki: Bu hadisi Müslim, Sahih'inde (Abdulbaki basımı, 4, 1873, 2408 numaralı hadis, 4425. hadis) efendimiz Zeyd bin Erkam'dan nakletmiştir.

O şöyle demiştir: "Bir gün Hz. Resulullah, Mekke ile Medine arasında "Hum" adındaki suyun kenarında ayağa kalkarak, bize bir konuşma yaptı. Allah'a hamd-ü sana etti, nasihatte bulundu, Allah'ı bize hatırlattı,

sonra da şöyle buyurdu: "Bilin ki, ey insanlar, ben de bir insanım,. Rabbimin elçisi gelip de icabet etmem beklenir. Ve ben sizin aranızda iki ağır emanet bırakıyorum. Onların ilki Allah'ın kitabıdır; onda hidayet ve nur vardır. Öyleyse Allah'ın kitabını tutun ve ona sarılın."

İnsanları Allah'ın kitabına sarılmaya teşvik ettikten sonra da şöyle buyurdu: "Ve Ehlibeyti'mi. Size Allah'ı hatırlatırım Ehlibeyt'im hakkında, size Allah'ı hatırlatırım Ehlibeyt'im hakkında, size Allah'ı hatırlatırım Ehlibeyt'im hakkında."

Müslim'in ibareti böyledir. Bu hadisi Daremi de Sünen'inde bu lafızla güneş gibi açık olan sahih bir senetle nakletmiştir. (431–432, 3182 numaralı hadisi) Bu ikisi dışında diğerleri de rivayet etmişlerdir.

"Ve sünnetimi" lafzıyla nakledilen hadise gelince; bu hadisin uyduruk bir hadis olduğunda şüphe yoktur. Zira senet yönünden çok zayıftır. Bu hadisin uydurulmasında Emevilerin etkisi olmuştur.

İşte bu hadisin senedi ve metni şöyledir:

"Hâkim, Müstedrek'inde kendi senediyle İbn-i Ebi Uveys'den, o da babasından, o da Sevr bin Zeyd ed-Deylemi'den, o da İkrime'den, o da İbn-i Abbas'tan rivayet etmiştir. Bu hadiste şöyle geçmiştir:

"Ey insanlar, ben sizin aranızda öyle bir şey bırakıyorum ki, ona sarıldığınız takdirde asla sapmazsınız: Allah'ın kitabını ve peygamberinin sünnetini."

Ben derim ki: Bu hadisin senedinde İbn-i Ebi Uveys ve babası yer almıştır. Hafız Muzi, "Tehzib-ül Kemal" kitabında İbn-i Ebi Uveys'in biyografisinde -onu cerh edenlerin sözünü aktarıyorum-

şöyle der: "Muaviye bin Salih ve Yahya bin Muin'in, onların hakkında şöyle dediklerini nakletmiştir: "Ebu Uveys ve oğlu zayıftır." Yine Yahya bin Muin şöyle demiştir: "İbn-i Ebi Uveys ve babası hadisi çalıyorlardı. Yine o şöyle demiştir: "İbn-i Ebi Uveys, karıştırıcı ve yalancıdır. Bir şey değildir (kendisine itina edilmez)."

Ebu Hatem ise onun hakkında şöyle demiştir: "Doğru konuşma ihtimali vardır. Ancak basiretsiz bir kişiydi."

Nesai onun hakkında; "Zayıftır." demiştir. Yine Nesai onun hakkında başka bir yerde; "Sika (güvenilir) değildir." demiştir. Ebu'l Kasım el-Lalkai ise şöyle demiştir: "Nesai onun terk edilmesine yol açacak kadar aleyhinde konuşmakta ileri gitmiştir."

Ebu Ahmed bin Adi ise onun hakkında şöyle demiştir: "Bu İbn-i Ebi Uveys, dayısı Malik'ten hiç kimsenin uymadığı garip hadisler rivayet etmiştir."

Ben diyorum ki: Ayrıca Hafız İbn-i Hacer, Fethü'l-Bari kitabının mukaddimesinde şöyle demiştir: "Nesai ve diğerlerinin İbn-i Ebi Uveys'e yaptıkları kadhten (eleştiriden) dolayı Sahih'te olanı hariç, onun hiçbir hadisiyle ihticac edilemez."

Yine Hafız Seyyid Ahmed bin Sıddık, "Fethü'l-Meliki'l-Ali" kitabının 15. sayfasında şöyle demiştir: "Seleme bin Şabib demiştir ki: Ben, İsmail bin Ebi Uveys'in; "Bazen Medine halkı bir konuda ihtilafa düşünce, ben bu ihtilafı yatıştırmak için onlara hadis uydururdum" dediğini duydum."

O halde bu insan hadis uydurma ithamı olan bir kişidir. Yahya bin Muin onu yalancılıkla itham etmiştir. Üstelik onun naklettiği "ve sünnetimi" lafzının yer aldığı hadis, Sahiheyn'de (Sahih-i Buhari ve Müslim'de) de yer almamıştır.

Babasına gelince; Ebu Hatem er-Razi, "el-Cerh ve't-Tadil" kitabında onun hakkında şöyle demiştir: "Hadisi yazılır, ancak onunla ihticac edilmez. Güçlü birisi değildir." Aynı kaynakta İbn-i Ebu Hatem, İbn-i Muin'in onun hakkında; "Güvenilir değildir." dediğini nakletmiştir.

Ben derim ki: Hakkındaki sözleri naklettiğimiz bu iki insanın senedinde bulunduğu bir hadisin sahih sayılması, iğnenin deliğinden deve geçmesi kadar zordur. Özellikle bu nakil, Sahih'te (Sahih-i Müslim'de) gelen nakle de aykırıdır. Bunu iyice düşün, Allah seni hidayet etsin.

Hâkim de bu hadisin zayıf olduğunu dile getirmiştir. Dolayısıyla da el-Müstedrek'te onu sahih saymamıştır. Sadece bu hadisin var olabileceğine şahit getirmeğe çalışmıştır. Ancak getirdiği şahit de zayıf ve senet açısından geçersizdir.

Dolayısıyla da bu hadisin zayıflığına zayıflık eklemiştir. Bizim araştırmamıza göre ise, İbn-i Ebi Uveys veya babası, aşağıda nakledeceğimiz bu zayıf kişinin hadisini çalmış ve kendi adına nakletmiştir. Nitekim İbn-i Muin, bu ikisinin hadis çaldığını açıkça belirtmiştir.

Bilahare Hâkim, bu şahidini kitabında: "Ben bu hadise Ebu Hüreyre'nin hadisinden de bir şahit buldum." şeklinde kaydetmiş, sonra da onu kendi senediyle Zabiy Sena Salih bin Musa et-Talhi yoluyla,

Abdulaziz bin Rafi'den, o da Ebu Salih'ten, o da merfu olarak Ebu Hüreyre'den Hz. Resulullah'ın şöyle buyurduğunu nakletmiştir: "Ben sizin aranızda iki şey bırakıyorum ki, onlardan sonra (onlara sarıldığınız takdirde) asla sapmazsınız: Allah'ın kitabını ve sünnetimi. Onlar Havuz (Havz-ı Kevser) başında bana dönünceye kadar asla birbirinden ayrılmazlar."

Ben derim ki: "Bu hadis de uydurmadır ve ben bu hadisin senedinde yer alan sadece bir kişi hakkında konuşmakla yetiniyorum. O ise Salih bin Musa et-Talhi'dir. İşte hadis imamlarının büyüklerinden bu kişiye itiraz eden bazılarının Tehzib-ül Kemal kitabında yer alan sözleri şöyledir:

"Yahya bin Muin onun hakkında: "O bir şey değildir." demiştir. Ebu Hatem er-Razı ise şöyle demiştir: "O gerçekten de zayıf ve münker hadisleri rivayet eder. O birçok

güvenilir kişiden münker hadis rivayet etmiştir."

Nesai onun hakkında: "Hadisi yazılmaz" demiştir. Başka bir yerde de: "Hadisi terk edilmelidir" demiştir.

Hafız İbn-i Hacer'in Tehzib-üt Tehzib adlı kitabında ise şunlar yer almıştır: "Bu adam, güvenilir kişilerden güvenilir kişilerin hadislerine benzemeyen hadisler rivayet ederdi. Dinleyen, o hadisin uydurulmuş ya da değiştirilmiş olduğunu anlardı. Dolayısıyla onun hadisiyle delil getirmek caiz değildir." Ebu Naim onun hakkında; "Hadisi terk edilmelidir, münker hadisler nakletmektedir" demiştir.

Ben diyorum ki: Hafız da onun hakkında "et-Takrib" adlı kitabında: "Metruktür" şeklinde hükmetmiştir. (2891 numaralı biyografi) Zehebi de "el-Kâşif" adlı kitabında "Çok zayıftır" demiştir. (2412 numaralı biyografı)

Yine Zehebi "el-Mizan" adlı kitabında onun biyografisinden bahsederken, bu hadisi, onun münker hadislerine bir örnek olarak nakletmiştir.

Bu hadisi Malik "Muvatta" adlı kitabında senetsiz olarak nakletmiştir. (899, 3 numaralı hadis) Senedinin zayıf olduğunu beyan etmemizden sonra artık bu hadisin bir değeri olmadığı açıklık kazanmıştır.

Hafız Abdulbir "et-Temhid" adlı kitabında bu uydurulmuş zayıf hadis için üçüncü bir senet zikretmiş ve şöyle demiştir: "Bize Abdurrahman bin Yahya rivayet etmiştir; o da demiştir ki, bize Ahmet bin Said rivayet etmiştir;

o da demiştir ki, bize Muhammed bin İbrahim ed-Deylemi rivayet etmiştir; o da demiştir ki, bize Ali bin Zeyd el-Feraizi rivayet etmiştir; o da demiştir ki, bize el-Huneyni, Kesir bin Abdullah bin Amr bin Afv'den, o da babasından, o da ceddinden rivayet etmiştir ki: Resulullah şöyle buyurdu...."

Ben derim ki: Bu senetteki zaaflardan sadece birini zikretmekle yetiniyoruz. O da, bu hadisin senedinde yer alan Kesir bin Abdullah'tır. İmam Şafii onun hakkında: "O, yalanın erkânlarından biridir" demiştir.

Ebu Davud da onun hakkında: "Yalancılardan biri idi" söylemiştir. İbn-i Hibban da onun için: "Bu adam, babası aracılığıyla ceddinden uydurulmuş bir kitap nakletmiştir ki, hayret ve şaşkınlığı ortaya koymak amacıyla nakletmek hariç,

onu hadis kitapları arasında zikretmek veya ondan hadis nakletmek caiz değildir." (Sakkaf, İmam Şafii'nin ve Ebu Davud'un bu adamın hakkındaki sözlerini Tehzib-üt Tahzib kitabı (8/377) -Dar-ul Fikir baskısı- ve Tehzib-ül Kemal kitabından (24/137) nakletmiştir. Ayrıca konu hakkında bakınız. Hafız İbn-i Habban'ın el-Mecruhin kitabı (2/221)

Nesai ve Darekutni ise onun hakkında: "Hadisleri terk edilmiştir" demişlerdir.

İmam Ahmed de onun hakkında: "Hadisi terk edilir, bir şey değildir" demiştir. Yahya bin Muin de onun için: "Bir şey değildir" söylemiştir.

Ben derim ki: Hafız bin Hacer "et-Takrib" adlı kitabında ondan söz ederken, onun hakkında sadece; "Zayıftır" demekle yetinip, ardından: "Onu yalancılıkla itham eden kimse biraz aşırıya gitmiştir" diye devam etmekle hata etmiştir.

Ben derim ki: Hayır, asla aşırıya gitmemiştir. Aksine, hadis imamlarının sözlerinde gördüğünüz gibi, onun durumu bu idi. Özellikle de Zehebi "el-Kâşif" adlı kitabında: "Çok zayıftır" tabirini kullanmıştır.

Gerçekten o böyledir, hadisi de uydurmadır. Dolayısıyla ne onun hadisine uymak, ne de şahit olarak zikretmek caiz değildir. Aksine, onun yüzüne vurulmalıdır. Başarı Allah'tandır...

Böylece açıkça belli olmuştur ki, sahih olan hadis, Sahih-i Müslim'de geçen: "Allah'ın kitabı ve itretim, /Ehlibeyt'im/" tabirinin yer aldığı hadistir. "Allah'ın kitabı ve sünnetim" tabiri geçen hadis ise batıldır ve senet açısından da sahih değildir.

O halde camilerdeki imam, vaiz ve hatiplerin, Hz. Resulullah'tan gelmeyen bu lafzı terk etmeleri ve insanlara, Resulullah'ın Sahih-i Müslim'de sahih senetle sabit olan: "Allah'ın kitabını ve Ehl-i Beyit'imi -ya da- yakınlarımı" lafzını açıklamaları gerekir."

Bu Ehl-i Sünnet âliminin sözleri burada sona ermiştir.

[37]- es-Savaik'ul-Muhrika, (İbn-i Hacer eş-Şafiî), s.174; Yanabi'ul-Mevvedde, (Eski İstanbul baskısı), s.307.

[38]- Müstedrek'üs-Sahihayn, (Hâkim Nişaburî), c.3, s.163; Feraid'üs-Simtayn, c.2, s.246, 519; Yenabi'ul-Mevedde, c.1, s.95; Mecma'uz-Zevaid, c.9, s.168; es-Savaik'ul-Muhrika, s.184; Cami'us-Sağir (Suyutî),

c.2, s.533, Hadis: 8162; el-Menakıb (İbn'ül-Meğazilî), s.132., İs'af-ür Rağibin Sabban Şafii'nin s. 109, Mucem-üs Sağir Tebarani'nin c. 2, s. 22, Zehair-ül Ukba, Taberi Şafii'nin, s. 20, Hilyet-ül Evliya ,c. 4 ,s. Nur-ül Ebsar, Şeblenci'nin, s. 104 vs.

[39]- Müstedrek'üs-Sahihayn, (Hâkim Nişaburî), c.3, s.162; es-Savaik'ul-Muhrika, s.150; İhya'ul-Meyt (Suyutî), Hadis: 35.

[40]- Mecma'uz-Zevaid (Heysemî), c.9, s.172; el-Fusul'ül-Mühimme (İbn-i Sabbağ Malikî), s.8; Raşfet'üs-Sadi, s.91; eş-Şeref'ül-Müebbed, s.31; İs'af-ür Rağibin, s.110.

[41]- es-Savaik'ul-Muhrika, s.148; Mecma'uz-Zevaid, c.9, s.163; ed-Dürr'ül-Mensur

(Suyutî), c.2, s.60; Kenz'ül-Ummal (Muttaki Hindî), c.1, Hadis: 958; Üsd'ül-Gabe, c.3, s.137; Yenabi'ul-Mevedde, (Eski İstanbul baskısı), s.37-296.

[42]- Kenzü'l-Ummal, c. 16, s. 456, Sevaikü'l-Muhrika, s. 172, Feyzü'l-Kadir, c. 1, s. 225.

[43]- Sünen-i Tirmizi, c. 5, s. 664, Hilyetü'l-Evliya ve Tebekatü'l-Esfiya, Ebu Naim İsbahani'nin c. 3, s. 211, Tarih-i Beğdat, c. 4, s. 159, Üsdü'l-Ğabe, c. 2, s. 13, el-Müstedrek, c. 3, s. 150.

[44]- Tarih-i Dimeşk, İmam Hüseyin'in hayatı bölümü.

[45]- Kenzü'l-Ummal, c. 12, s. 105, ed-Dürrü'l-Mensur, c. 6, s. 7.

[46]- El-Firdevs bi Mesur'ül-Hitab, Deylemi'nin, c.2, s. 142, Nurü'l-Ebsar, 127.

[47]- El-Mucemü'l-Evsat, Tebarani'nin, c. 6, s. 116, el-Mucemü'l-Kebir, Teberani'nin, c. 7, s. 86, el-Firdevs,, c. 5, s. 154.

[48]- Zehairü'l-Ukba, s. 218, Sevaikü'l-Muhrika, s. 230.

[49]- Riyazü'n-Nazre, c. 2, s. 189, Menakibü'l-Aşre, s. 189, Ercehü'l-Metalib, s. 309.

[50]-el-Mucemü'l-Kebir, c. 11, s. 102, el-Mucemü'l-Evsat, c. 9, s. 264, 265, c. 2, s. 348, el-Menakib, İbn- Meğazili'nin, 120, 175, Kenzü'l-Ummal, c. 7, s. 212, Menakib-i Harezmi, s. 77.

[51]-Sevaikü'l-Muhrika, s. 223, Nazm-i Durerü's-Simtayn s. 233.

[52]- Tefsir'ül-Keşşaf (Zemahşerî), c. 4, s.220; Tefsir-i Kebir (Fahreddin Razî), c.7, s.405; Nur'ul-Ebsar, s.104-105; Yenabi'ul-Mevedde, (Eski İstanbul baskısı), s.27-263-369; Feraid'üs-Simtayn, c.2, s.255, Hadis: 524.

[53]- Bu konuda bkz. Yakubi, Tarih, c.2, s.82-83; Halebi, İnsanu'l-Uyun, c.3, s.236; Buharî, Sahih, c.5, s.120; İbn Kayyım, Zadu'l- Mead, c.3, s.48; Belazuri, Fütuhu'l-Büldan, c.1, s.77; İbn Sa'd,

Tabakatu'l-Kübra, c.1, s.-357; İbn Hişam, Sire, c.2, s.232-233; M. Asım Köksal, age., c.8, s.111. Hz. Peygamber'in (s.a.a) diz çökerek, "Ya Rabbi! Bunlar, benim ev halkımdır." dediğine ilişkin özellikle şu iki kaynağa bakılmalıdır: Halebi, İnsanu'l-Uyun, c.3, s.236; Yakubi, Tarih, c.2, s.82

[54]- Tefsir-i Keşşaf, Al-i İmran Sûresi, 61. ayetin tefsiri.

[55]- Bkz. Tehzib-ül Ahkam, c. 17,s. 240, Tesir-i Kurtubi, c. 14, s. 233,235, Tefsir-i Taberi, c. 22, s. 43, Tefsir-i İbn-i Kesir, c. 2, s. 453, c. 3, s 508, 509, 510, Ahkam-ül-

Kur'an, c. 1, s. 72, Sahih-i Müslim, c. 1, s. 305, hadis no: 405, 406, el-Müntaka, İbn-i Carud'un, c. 1, s. 62, Sahih-i Buhari, c. 3, s. 1232, hadis no: 3190, c. 5, s. 2335, hadis no: 5996, 5997, Sahih-i İbn-i Habban, c.3, s. 193, hadis no: 912, c. 5, s. 286, hadis no: 1957, 1964, 1965, Müstedrek-i Hakim, c. 1, s. 401, hadis no: 988,991, c.3, s. 160, hadis no: 4710, El-Müstedrec Alas-Sahih-i Müslim, c. 2, s. 30, El-Ahadis-ül-Muhtara, c. 3, s. 24, Mevarid-üz-Zeman, c. 1,

s. 138, Müsned-i Ebul-Avane, c.1, s. 526, hadis no: 1966,1067, c. 2, s. 211,212, Sünen-i Tirmizi, c. 2, s. 352, hadis no: 483, c. 5, s. 359, hadis no: 3220, Sünen-i Daremi, c. 1, s. 356, hadis no: 1342, 13,

43, Sünen-i Suğra, c. 1, s. 285, hadis no: 473, 475, Mecmeüz-Zevaid, c. 2, s. 144,145 ve saire.... Ehl-i Sünnet'in, Sahih-i Buharî ve Sahih-i Müslim de dahil olmak üzere bütün ana kaynaklarında yer alan ve halk arasında

"Salli" ve "Barik" duaları diye bilinen, bu sahih "salâvat" şeklinde "Âl-i Muhammed" ifadesi geçmektedir. Bu da Allah Resulü'nün abası altına alarak "Muhammed'in Al-i ve Ehlibeyt'i" olarak tanıttığı, Ehlibeyti'nin kimlerden oluştuğunu ve ne gibi yüce bir konum ve değere sahip olduklarını açıkça ispatlamaktadır.

[56]- Ehlibeyt imamları aleyhimusselam, bu ayette bahsedilen kıskanılanların kendileri, kıskananların ise Ümeyye oğulları gibi Ehlibeyt karşıtları olduklarını açıklamışlardır.

[57]- Nisa/54.

[58]- Ankebut/27.

[59]- Enbiya/72-73.

[60]- Hud/71-73.

[61]- Bkz. Sahih-i Buhari c. 3, s. 1232, hadis no: 3189, Sahih-i Müslim, c. 1, s. 306, hadis no: 407.

[62]- Şûra, 23

[63]- Bkz. Ed-Dürrü'l-Mensur, c. 6, s. 7, Fezailü's-Sehabe, İbn-i Hanbel'in, c. 2, s. 669, el-Müstedrek a'la's-Sahihayn, c, 3, s. 172, Şevahidü't-Tenzil, Heskani'nin, c. 2, s. 130,

Sevaikü'l-Muhrika, İbn-i Hacer'in, s. 170, Mecme-üz-Zevaid, c. 9, s. 168, , el-Keşşaf, Zemahşeri'nin, c. 4, s. 219, Tefsirü'l-Kebir, Razi'nin, c. 27, s. 166, Zehairü'l-Ukba, Muhibbi Taberi'nin s, 25, İsafu'r-Rağibin, s. 113, vs.

[64]- Şûra, 24, 25, 26.

[65]- Bkz. Mecme-üz-Zevaid, c. 7, s. 103, el-Mucem'ül-Kebir, c. 11, 444, Fezailüs-Sahabe, İbn-i Hanbel'in 1141.hadis, el-Keşşaf, Zemahşeri'nin, c. 4, s. 223, el-Muharriri'l-Vaciz, c. 5,

s. 34, Tefsirü'l-Beyzavi, c. 5, s. 128, Tefsirü'n-Nesefi, c. 4, s. 1010, Meani'il-Kur'an., Nuhas'ın, c. 6, s. 309, En-Nasih vel-Mensuh, Nuhas'ın, c.1, s. 656.

[66]- Bkz. Tefsir-i Fahr-i Razı İlgili ayetin tefsiri bölümü.

[67]- Sevaikü'l-Muhrika, s. 148, 175, Şerhü'l-Mevahib, Zerkani'nin, c. 7, s. 7, el-ithaf bi Hubbi'l-Eşraf, Şebravi'nin, s. 83, İsaafü'r-Rağibin, s. 119, vs..

[68]- Şura Suresi'nin bir diğer ismi de Al-i Hamim'dir.

[69]- Bkz. Mecmeü'z-Zevaid, c. 9, s. 146, Sevaikü'l-Muhrika, s. 170, Tarih-i İsbahan, c. 2, s. 165, Kenzü'l-Ummal, c. 2, s. 290, Mecmüu'l-Beyan, c. 9, s. 43 vs..

[70]- Bkz. Mecmeü'z-Zevaid, c. 9, s. 146, Sevaikü'l-Muhrika, s. 170, el-Fusulu7l-Muhimme, ibn-i Sebbağ Maliki'nin s. 166, Zehairü'l-Ukba, s. 138, Şerh-i İbn-i Ebi'l-Hadid, c. 16, s. 30.

[71]- Bkz. Tefsir-i Taberi, c. 25, s. 16, Bahru'l-Muhit, Ebu Hayyan'ın, c. 7, s. 516, Sevaikü'l-Muhrika, s. 170, Şerhü'l-Mevahib, c. 7, s. 20, Ruhu'l-Meani, Alusi'nin, c. 25, s. 31.

[72]- Bkz. El-Kevakibü'd-Derari fi Şerh-i'l-Buhari, Kirmani'nin, c. 18, s. 80.

[73]- Bkz. Umdetü('l-Kari fi Şerh-i'l-Buhari, Ayni'nin, c. 19, s. 157.

[74]- Bkz. Sahih-i Müslim, hadis no: 4415, Sünen-i Tirmizi, hadis no: 3720, 3718, Müsned-i Ahmed, hadis no: 10681, 10707, 10779, 18466, 18508, 2182, 11135, 20596, 20667, 3182, Kenz-ül Ummal, c. 1/44, 47, 154, 165, 322, c. 3/148, Tefsir-i İbn-i Kesir, c. 4/113, Tefsir-ül Hazin, c. 1/2, 4, ve c. 6/102, Minhac-üs Sünnet, İbn-i Teymiye'nin, c. 2/102,

Telhis-ül Müstedrek, Zehebi'nin, c. 3/128, 109, el- Hasais-ül Kübra, Suyuti'nin, c. 2/266, el- Cami-üs Sağir, Suyuti'nin, s. 112, Mesabih-üs Sünne, Bağavi'nin, s. 206, Cami-ül Usul, İbn-i Esir'in,

c. 1/187, Mecme-ül Kebir, Tebarani'nin, s. 137, Mucem-üs Sağir, Tebarani'nin, c. 1/135, Mişkat-ül Mesabih, c. 3/258, Dürr-ül Mensur, Suyuti'nin, c. 2/ 60, ve c. 6/7, 306, Zehair-ül Ukba, s. 16, Sevaik-ül Muhrika,

s. 148, 149, Yenabiu'l-Meveddet, s. 30, 36, 38, 183, 191,296, Üsd-ül Ğabe, İbn-i

Esir'in, c. 2/12, Mecme-üz Zevaid, Haysemi'nin, c. 9/162, Müşkül-ül Asar, Tahavi'nin, c. 2/307, c 4/368, Cami-i Beyan-ül İlim, İbn-i Abdulbirr'in c. 2/24, 110, Tebakat-i İbn-i Sa'd, c. 2/192, Feth-ül Kebir, Nebhani'nin, c. 1/503, 451, c. 3/385, Mişkat-ül Mesabih, Amri'nin, c. 3/258, ve....

[75]- Mekke'de inen bir surede Medine'de inen ayetlerin yer alması ve Medine'de inen bir surede de Mekke'de inen ayetlerin yer alması, Kur'an literatürüne yabancı olmayan, aksine çokluca rastlanan bir konudur. Örneğin, Ra'd Suresi Mekke'de inen bir suredir, ama bu surenin 31. ayeti Medine'de inmiştir. (Tefsir'i Kurtubi, c. 9, s. 287, Tefsir-i Fahr-i Razi,

c. 18, s. 230, es-Siracü'l-Münir, Şerbini'nin, c. 2, s. 138.) Yine İsra Suresi Mekke'de inmiştir, ama bu surenin 76. ayetten 80. ayetine kadar olan bölümü Medine'de nazil olmuştur. (Tefsir'i Kurtubi, c. 10, s. 287,

Tefsir-i Fahr-i Razi, c. 20, s. 145, es-Siracü'l-Münir, Şerbini'nin, c. 2, s. 261.). Yine, Müddesir Suresi Mekk'de inmiştir, ama son ayeti Medine'de inmiştir. (Tefsir-i el-Hazin, c. 4, s. 343).

Müdeffifin Suresi'nde ise ilk ayeti hariç diğer ayetleri Mekke'de nazil olmuştur. (Tefsir-i Taberi, c. 30, s. 58). Bunun aksi de vardır. Yani Medine'de inen surelerde Mekke'de inen ayetler de yer almıştır.

Mesela, Mücadale Suresi Medine'de inen bir suredir, ama bu surenin ilk on ayeti Mekke'de inmiştir. Keza, Beled Suresi Medine'de inen bir suredir, ama ilk dört ayeti Mekke'de nazil olmuştur. (Tefsir-i Ebi's-Suud, c.8, s. 215,es-Siracü'l-Münir, c.4, s. 210, el-İtkan, c. 1, s. 17.) Bunun benzeri bir çok ayet mevcuttur.

Konumuz olan Meveddet ayetinde de durum böyledir. Birçok müfessir, bu surenin Medine'de indiğini açıkça yazmıştır. Örneğin, Şevkani şöyle demiştir: "İbn-i Abbas ve Katade'den rivayet edilmiştir ki,

dört ayeti hariç, Şura Suresi Mekke'de nazil olmuştur. Medine'de inen dört ayeti ise Meveddet ayeti ve sonrasındaki üç ayettir. (Fethü'l-Kadir, c. 4, s. 671,672) Alusi de kendi tefsirinde bu surenin anılan dört ayeti hariç geri kalanı Mekke'de nazil olmuştur, şeklinde yazmıştır. Mukatil de bu ayetlerin Medine'de indiğini söylemiştir.

(Tefsir-i Ruhu'l-Meani, c. 25, s. 10. Kurtubi ve keza Nisaburi de tefsirlerinde bunu İbn-i Abbas ve Katade'den rivayet etmişlerdir. (Tefsir-i Kurtubi, c. 16, s. 1, s, Tefsir-i el-Hazin, c. 4, s. 49) O halde bu ayetin Mekke'de indiği görüşü kesinlikle doğru değildir. Bu ayet kesinlikle Medine'de inmiştir ve bütün Müslümanlara Allah Resulü'nün Ehlibeyt'ini sevmeyi farz kılmıştır.

Malumdur ki, sevgi ancak ittiba etmekle gerçekleşir. Nitekim yüce Allah bir ayet-i

kerimesinde buna işaretle "De ki, eğer Allah'ı seviyorsanız, bana uyun" buyurarak, sevginin ancak uymakla gerçekleşeceğini ve muhalefet edildiği durumunda sevginin bir anlamı olmadığını açıkça ortaya koymuştur. Bu ayet-i Kerime'nin Ehlibeyt'e ait olmadığını savunmak amacıyla başka ihtimaller de ileri sürmüşlerdir, ama ben hakikat bu kadar açık seçik ortada iken, onları zikredip reddetmeğe bile gerek duymuyorum.

[76]- Bkz. Sünen-i Ebu Davud, hadis no: 3161, Müsned-i Ahmed, hadis no: 6221, 6511, 6635,6722, 6724, Sünen-i Daremi, hadis no: 484.

[77]- Hücurat/1.

[78]- Bu ayet-i kerime, Şia'nın inancının doğruluğunu ortaya koyan başka bir delildir. Çünkü bu ayet-i kerime, insanlar arasında mutlaka daima hakka hidayet eden ve hak ile hükmeden birisinin veya birilerinin var olduğunu kesin bir dille ifade etmektedir. Zaten Şia'nın inancı da bundan başkası değildir.

Yani, Şia, yeryüzünde mutlaka asla haktan ayrılmayan ve sürekli insanları hakka yöneltip hak üzere hükmeden, başka bir tabirle de Allah Teala tarafından korunarak masum kılınan birinin veya birilerinin var olduğu inancındadır. Şia, bu özelliğe sahip olan bir kimsenin ise Allah'ın yeryüzündeki velisi, halifesi ve temsilcisi olduğu inancındadır. Şia'nın imamet inancının özeti işte budur.

[79]- Oysa bu şahitliği, örnek olmak anlamına yorumlasak bile ki değildir, yine de sadece Allah Resulü ve Ehlibeyti'ne intibak etmek zorundadır. Çünkü örnek olmak da hatadan uzak olmayı gerektirir.

Bu da ancak masum olmakla sağlanır. Çünkü masum olmayan her insanın mutlaka bir takım hata ve yanlışları olacaktır. Yanlış ve hataları olan birisinin de başkalarına örnek olması anlamsızdır.

Bunun içindir ki, Allah Teala İslam ümmetine hitaben "Sizin için Allah Resulünde güzel örnek vardır..." buyurmuş ve Allah Resulüne uymalarını emretmiştir. İlaveten bu ümmetin içerisindeki hiç de diğer ümmetlerden az olmayan zalimlerin, fasıkların, cahillerin ve.... başkalarına örnek olması, hiç aklen makul mudur ki, Allah Teala bu ümmetin tamamını örnek olarak sunmuş olsun.

[80]- Abase/ 34, 35, 36..

[81]- El-Müstedrek, c.2, s. 383, Es-Süneni'l-Varide fi'l-Fiten, c.4, s. 834, el-Kamil Fi Zuafai'r-Rical, c. 2, s. 437, Biharü'l-Envar, c. 3, s. 224, c. 10, s. 117, el-İrşad, c1, s. 34, A'lamü'l-Vera, s. 174 ve...

[82]- Es-Süneni'l-Varide fi'l-Fiten, c.6, s. 1196, Tezkiretü'l-Huffaz, c. 1, s. 166, Siretü A'lam'ün-Nebla, c. 6, s. 257, Tehzibü'l-Kemal, c. 5, s. 79.

[83]- Usul-ü Kafi, c. 1, s. 190, 191, Tefsirü'l-Ayyaşi, c. 1, s. 63.

[84]- Tefsirü'l-Ayyaşi, c. 1, s. 63.

[85]- Tefsirü'l-Ayyaşi, c. 1, s. 63, Biharü'l-Envar, c. 23, s. 350, Deaimü'l-İslam, c. 1, s. 35.

[86]- Tefsir-i Ayyaşi, ilgili ayetin tefsiri.

[87]- Yani ayette geçen "amel" kelimesini mazi fiili şeklinde ve ondan sonra gelen "gayri salih" kelimesini de onun mef'ulu olarak okumuş ve ayeti ona göre anlamlandırmışlardır.

[88]- Tahrim/10.

[89]- Bkz. Tefsir-i Kurtubi, c. 9, s. 46, ilgili ayetin tefsiri.

[90]- Bkz. Tefsir-i İbn-i Kesir, c. 12, s. 50, ilgili ayetin tefsiri.

[91]- Bkz. Mecmeü'l-Beyan tefsiri, ilgili ayetin tefsiri.

[92]- Bkz. El-Mizan tefsiri, c. 10, ilgili ayetin tefsiri.

[93]- Bkz. El-Mizan tefsiri, c. 10, ilgili ayetin tefsiri.

[94]- Muhammed bin Osman el-Amri İmam Mehdi aleyhisselam'ın küçük gaybet döneminde halk ile onun arasında aracılık görevini üstlenen dört özel temsilcisinden birisidir..

[95]- İmam Rıza'nın kardeşidir.

[96]- Bkz. Tefsiri Kummi, c. 1, ilgili ayetin tefsiri bölümü.

[97]- Bkz. Hatib Abdul-Kerim, "et-Tefsirü'l-Kur'ani lil-Kur'an" isimli tefsirini 4. cilt, s. 221..

[98]- Bkz. Tefsiri Nisaburi, c. 7, s. 172, Taberi'nin Tefsiri'nin haşiyesinde basılan.

[99]- Bkz. Sahih-i Buhari, hadis no: 4490, 4491, 3172, el-Müstedrek, hadis no: 2936, 2937 vs..

[100]- Bkz. Sahih-i Müslim, c.1, s. 191, hadis no: 302, Sahih-i İbn-i Habban, c.2, s. 340, el-Müstenedü'l-Müstehrec A'las-Sahih-i Müslim, c.1, s. 270, Müstenadü Avane, c. 1, s. 93, Sünen-i Beyhaki, c. 7, s. 190, Sünen-i Ebu Davud, c. 4, s. 230, Müsned-i Ahmed, c. 3, s. 119 vs.

[101]- Bkz. Sahih-i Müslim, c.2, s. 671, hadis no: 976, Sahih-i İbn-i Habban, c.7, s. 440, hadis no: 3169, , el-Müstedrek, c.1, s. 531, hadis no: 1390, Sünen-i Beyhaki, c. 4, s. 70, hadis no: 6949, s. 76, hadis no: 6984, c. 7, s. 190, hadis no: 13857, Sünen-i Ebu Davud, c. 3, s. 218, hadis no: 3234, vs.

[102]- Bkz. Alusi'nin Ruhu'l-Meani tefsiri, ilgili ayetin tefsiri.

[103]- Bkz. Sahih-i Buhari, hadis no: 4490, 4491, 3172, el-Müstedrek, hadis no: 2936, 2937 vs..

[104]- Bkz. Sahih-i Buhari, hadis no:3364,c. 3, s. 1305, Tefsir-i ibn-i Kesir, c. 2, s. 174, Müsned-i Ahmed, s. 373, 416, hadis no: 8844, 93, 81, Müsned-i Ebu Ya'la, c. 4, s. 574, Tezkiretü'l-Huffaz, c. 4, s. 1254, Tebakatü'l-Muhaddisin bi İsbahan, c. 4, s. 270, Keşfü'l-Hifa, c. 1, s. 340, Tebakatü'l-Kubra, c. 1, s. 24, Feyzü'l-Kadir, c. 3, s. 202, el-Firdevs bi Mesurü'l-Hitab, c. 2, s. 12.

[105]- Bkz. Tefsiri el-Muzhiri, c. 3, s. 256.

[106]- Bkz. Tefsir-i Beyanü'l-Meani, c. 2, s. 302.

[107]- Bkz. Tefsiri'l-Muzhiri, c. t, s. 90.

[108]- Bkz. Ed-Dürrü'l-Mensur, c. 5, s. 99.

[109]- Bkz. Şa'ravi'nin tefsiri, anılan ayetle ilgili yorumu.

[110]- Bkz. Şa'ravi'nin tefsiri, anılan ayetle ilgili yorumu.

[111]- Bkz. İktizaü's-Siratü'l-Müstakim, c. 1, 432, Zahiretü'l-Huffaz, c. 2, s. 988, el-Kamil fi'z- Zuefa, c. 7, s. 418, 562 vs.

[112]- Bu hadisi, birçok Şia ve Ehlisünnet müfessiri rivayet etmiştir. Mesela, (Şia müfessirlerinden) Merhum Tebersi, Mecmeü'l-Beyan tefsirinde, (Ehlisünnet müfessirlerinden de) Nişaburi, Ğaraibü'l-Kur'an isimli tefsirinde, Fahri Razı, el-Kebir isimli tefsirinde ve Alusi, Ruhu'l-Meani isimli tefsirinde rivayet etmişlerdir.

[113]- Camiü'l-Beyan, c. 7, s. 158.

[114]- Ruhu'l-Meani, c. 7, s. 169.

[115]- Mesalikü'l-Hünefa, s. 17, Biharü'l-Envar, c. 15, s. 118'de yer alan dipnottan naklen.

[116]- Bkz. El-Emsel, fi Tefsir-i Kitabullah el-Münzel, ilgili ayetin tefsiri.

[117]- el-Mizan Tefsiri, c. 7, En'am Suresi'nin 74. ayetinin tefsiri bölümü.

[118]- el-Mizan Tefsiri, c. 7, En'am Suresi'nin 74. ayetinin tefsiri bölümü.